

Raftul
Denisei

John Fante

Drumul spre Los Angeles

roman

HUMANITAS
fiction

John Fante

Drumul spre Los Angeles

Traducere din engleză și note de
Gabriel H. Decuble

Humanitas Fiction

JOHN FANTE
THE ROAD TO LOS ANGELES
©1985 by John Fante

©HUMANITAS, 2007, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Fante, John

Drumul spre Los Angeles/John Fante; trad. de
Gabriel H. Decuble. – București: Humanitas, 2007

ISBN 978-973-50-1660-9

I. Decuble, Gabriel Horațiu

Capitolul întâi

Pentru că tata murise și familia noastră era destul de săracă, a trebuit să încerc, rând pe rând, tot felul de slujbe în Los Angeles Harbor¹, unde locuiam cu mama și cu soră-mea. La început, adică abia după ce terminasem liceul, am lucrat în construcții – cu sapa. Nu puteam dormi noaptea din cauza durerilor de spate. Săpam un șanț pe un teren viran, nu era nici cel mai mic petic de umbră, soarele cădea abrupt dintr-un cer fără nori, iar eu săpam groapa aceea, alături de doi vlăjgani care dădeau la lopată cu râvnă, râzând întruna și făcând poante, apoi iar râzând și fumând tutun ieftin.

Încă din prima zi am dat la sapă cu furie, iar ei au râs de mine, spunând că până la urmă tot o să mă dau pe brazdă. N-a durat mult și târnăcopul și cazmaua au început să mi se pară cumplit de grele. Îmi sugeam bășicile sparte din palmă și îi uram pe oamenii ăia. Într-o după-amiază, obosit, m-am așezat jos și mi-am privit mâinile. Mi-am spus: de ce nu renunți la slujba asta, înainte să te doboare?

M-am sculat și am înfipt cazmaua în pământ.

— Băieți, le-am spus. S-a zis cu munca! M-am hotărât să accept o slujbă la Autoritatea Portuară.

Apoi am fost spălător de vase. Zi de zi mă uitam pe o fereastră, nevăzând altceva decât grămezi de gunoaie, zi de zi, cu muște bâzâind deasupra lor, și mă simțeam ca o gospodină aplecată peste un munte de farfurii, în vreme ce mâinile mele se revoltau când le priveam în apa albăstruie, în care pluteau ca doi pești morți. Șeful meu era un bucătar gras, care tot trântea tigăile și mă zorea să muncesc. Mă bucuram când i se așeza câte-o muscă mare pe obraz și nu mai pleca. Patru săptămâni am tras de slujba asta. Arturo, mi-am zis într-o bună zi, e o ocupație fără niciun viitor; de ce n-o tai chiar în seara asta? De ce nu-i spui bucătarului să se mai ducă naibii?

N-am putut să aștept până seara. Pe la jumătatea după-amiezii aceleia de august, stând în fața unui munte de vase nespălate, mi-am scos șorțul. Mi-a venit să zâmbesc.

¹ Portul orașului Los Angeles, dezvoltat ca entitate de sine stătătoare, inclus în zona metropolitană în perioada postbelică.

— Ce-i așa hazliu? m-a întrebat bucătarul.

— Gata. Adio. Asta-i hazliu.

Am ieșit pe ușa din spate, însoțit de clinchetul clopoțelului. El a rămas scărpinându-se în cap, înconjurat de gunoi și vase murdare. Gândindu-mă la toate vasele-alea, m-a umflat râsul – situația mi se păruse de la bun început hazlie.

M-am făcut apoi ajutor de camionagiu. Tot ce trebuia să facem era să transportăm cutii cu hârtie igienică de la un depozit la magazinele alimentare din porturile San Pedro și Wilmington. Cutii mari, cu baza de un metru pătrat, cântărind fiecare cam douăș’cinci de kile. Noaptea stăteam lungit în pat, gândindu-mă la tot felul de lucruri și perpelindu-mă în așternut.

Șeful meu conducea camionul. Avea brațele acoperite de tatuaje. Purta tricouri galbene, cât mai strâmte. Mușchii, pe care-i tot mângâia ca pe părul iubitei, îi zvâcneau. Voiam să-i spun lucruri care să-l scoată din pepeni. În depozit, cutiile erau stivuite în coloane de cincisprezece metri înălțime, până-n tavan. Șeful stătea cu bratele-ncrucisate și îmi cerea să aduc cutiile la camion. El doar le aranja. Arturo, mi-am spus, trebuie să iei o decizie. Pare el dur, dar ce-ți pasă?

În acea zi am căzut și o cutie m-a lovit în burtă. Șeful s-a încruntat și a clătinat din cap. Avea mutră de jucător în echipa de fotbal a colegiului; mă și întrebam, zăcând pe jos, de ce nu are o monogramă în piept. M-am ridicat zâmbind. La amiază am mâncat fără să mă grăbesc, simțind în continuare un junghi în locul unde mă lovise cutia. Sub remorcă, unde mă lungisem, era răcoare. Pauza de prânz a trecut rapid. Șeful a ieșit din depozit și m-a văzut mușcând dintr-un sendviș, în vreme ce piersica pentru desert era încă neatinsă.

— Nu te plătesc ca să stai la umbră, mi-a reproșat el.

M-am târât de sub remorcă și m-am ridicat în picioare. Replica mi-o ticluisem de mult, îmi stătea pe limbă.

— Plec, i-am spus. Du-te dracului, cu mușchii tăi, cu tot! Am terminat-o!

— Bine, a răspuns el. Asta și speram.

— Am terminat-o!

— Slavă Domnului!

— Ar mai fi ceva.

— Ce?

— Dacă vrei să știi, cred că ești un ticălos umflat!

N-a putut să mă prindă.

M-am tot întrebat, după aceea, ce se întâmplase cu piersica mea.

M-am întrebat dacă o călcase șeful în picioare. După trei zile, m-am dus să văd. Piersica zăcea neatinsă pe marginea drumului și sute de furnici se bucurau de ospăț.

La scurt timp după aceea, aveam să mă angajez ca vânzător la o alimentară. Magazinul era al unui italian gras, cu burta cât o baniță. Când Tony Romero nu era ocupat, stătea aplecat peste coșul cu brânzeturi, ciupind mereu câte-o bucățică. Afacerea îi mergea bine. Oamenii din port cumpărau de la el alimente aduse din țări străine.

Într-o dimineață, a intrat clătînându-se și m-a văzut ținând în mână un registru și un creion. Făceam inventarul.

— Inventarul, a bâiguit el, ce-i aia?

I-am spus, dar nu i-a plăcut ce-a auzit. S-a uitat în jur.

— Treci la treabă! a urlat. Parcă ți-am zis că primul lucru, în fiecare dimineață, e să mături podelele!

— Adică să nu fac inventarul?

— Nu. Treci la treabă! Fără niciun inventar!

În fiecare zi, la ora trei, dădeau buzna o mulțime de clienți. Era prea multă muncă pentru un singur om. Tony Romero muncea din greu, dar se împleticea, gâtul îi era plin de sudoare, iar clienții plecau, pentru că nu aveau timp de pierdut așteptând. Într-una din zile, Tony n-a putut să dea de mine. A alergat până în spatele magazinului și a bătut nervos la ușa toaletei. Eu citeam Nietzsche, încercând să memorez un pasaj lung despre voluptate. Am auzit bătăile în ușă, dar le-am ignorat. Tony Romero a pus o ladă în fața ușii și s-a urcat pe ea. La un moment dat, falcile lui imense s-au ițit deasupra ușii și, uitându-se în jos, m-a văzut.

— *Mannaggia Jesu Christi!*¹ a țipat el. Ieși de-acolo!

I-am spus că o să ies imediat. S-a îndepărtat urlând. Dar nu pentru asta m-a concediat.

Într-o seară, făcea casa și confrunta chitanțele de peste zi. Era târziu, aproape nouă. Voiam să ajung la bibliotecă înainte de ora închiderii. Gâfâind printre înjurături, m-a chemat la el. M-am dus.

— Îmi lipsesc zece dolari.

— Ciudat, am spus eu.

— Banii nu-s aici!

Am verificat cifrele cu atenție, de trei ori. Cei zece dolari lipseau,

¹ Înjurătură italiană destul de dură

Într-adevăr. Am căutat amândoi pe jos, prin rumegușul de pe podea. Apoi ne-am mai uitat o dată în casa de marcat, scoțând afară sertarul. N-am găsit nimic. I-am spus că poate îi dăduse cuiva din greșeală. Era sigur că nu. S-a căutat în buzunarele cămășii, cu degetele lui groase ca niște crengurști, dar în zadar. Și-a pipăit toate buzunarele.

— Dă-mi o țigară!

Am scos pachetul din buzunarul de la spate și, odată cu el, a ieșit la iveală și bancnota de zece dolari. O strecurasem în pachetul de țigări, dar, nu știu cum, alunecase din el. A căzut pe podea, exact între noi. Tony a strâns creionul pe care-l ținea în mână până a plesnit și au sărit așchii. Fața i s-a făcut stacojie, iar obrații i s-au umflat. Și-a luat puțin avânt și m-a scuipat în față.

— Mizerabilule! Ieși afară!

— Bine, am spus. Cum doriți!

Mi-am luat volumul din Nietzsche de sub cântar și m-am îndreptat către ușă. Nietzsche! Ce știa el despre Friedrich Nietzsche? A mototolit bancnota și a aruncat-o după mine.

— Salariul tău pe trei zile, pungașule!

Am ridicat din umeri. Nietzsche, într-un loc ca ăsta!

— Plec, am spus. Nu vă mai frisonați.

— Ieși de-aici!

Să fi fost la vreo cincisprezece metri de mine.

— Știi ce? am spus. Chiar mă bucur că plec! M-am săturat de ipocriziile tale, grăsan bălos! De-o săptămână tot aștept să scap de munca asta revoltătoare. Așa că du-te dracului, imigrant împuțit ce ești!

M-am oprit din fugă abia când am ajuns la bibliotecă. Era o filială a Bibliotecii Publice din Los Angeles. Domnișoara Hopkins era de serviciu. Avea părul blond și lung, pieptănat îngrijit. Îmi imaginasem de multe ori cum ar fi fost să-mi scald fața în părul ei, numai de dragul parfumului. Voiam să-l prind în pumni. Dar ea era atât de frumoasă, că nici nu puteam să-i vorbesc. Mi-a zâmbit. Mi s-a pus un nod în gât și m-am uitat la ceas.

— Nu credeam că mai prind deschis, am spus.

Mi-a răspuns că încă mai aveam câteva minute la dispoziție. I-am aruncat o privire peste birou, bucurându-mă să văd că poartă o rochie largă. Dacă aș fi găsit un motiv să o fac să traverseze încăperea, aș fi putut avea norocul să-i văd forma picioarelor prin transparența rochiei. Tot timpul mă întrebases cum ar arăta picioarele ei în ciorapi strălucitori, de mătase. Nu era ocupată. Mai erau pe-acolo doar doi bătrâni care citeau ziarele. A trecut în registru returnarea volumului de Nietzsche, în timp ce

eu îmi trăgeam sufletul.

— Ați putea să-mi arătați secțiunea de istorie? am întrebat-o.

A zâmbit în semn că da, iar eu am urmat-o. A fost o dezamăgire. Rochia era complet nepotrivită, de un albastru deschis și opac. I-am urmărit curbura călcâielor. Îmi venea să le sărut. Când am ajuns la rafturile de istorie, s-a întors și a simțit cât de intens mă gândeam la ea. Am prins fiorul rece care a străbătut-o. S-a îndreptat spre biroul ei. Am scos într-o doară câteva cărți, pe care le-am pus apoi la loc în raft. Știam că poate să-mi ghicească gândurile, dar refuzam să mi le îndrept spre orice altceva. Stătea cu picioarele încrucișate sub birou. Erau minunate. Le-aș fi îmbrățișat.

Privirile ni s-au întâlnit, iar ea a zâmbit, spunându-mi parcă: n-ai decât să te uiți cât poțesteți; n-am ce face, deși ți-aș trage una peste față. Voiam să-i vorbesc. Aș fi putut să-i citez câteva chestii inteligente din Nietzsche, cum ar fi fragmentul despre voluptate din *Zarathustra*. Ah! Dar chiar pe acela nu l-aș fi putut cita niciodată.

La ora nouă, ea a anunțat închiderea bibliotecii. M-am grăbit spre secțiunea de filozofie și am înșfăcat ceva la întâmplare. Era un alt volum din Nietzsche, *Om și supraom*. Cu asta chiar că o dădeam gata. Înainte de a-i face fișa, a răsfoit-o.

— Oau! a exclamat ea. Da' ce cărți citești!

— Ei, am răspuns eu. Nu-i mare scofală. Doar că nu obișnuiesc să citesc prostii.

Mi-a zâmbit de la revedere, iar eu i-am spus: „E o seară magnifică, evanescentă”.

— Chiar așa? a replicat ea.

Mi-a aruncat o privire piezișă și am văzut vârful unui creion ițindu-i-se din păr. Am bătut în retragere, împiedicându-mă în prag și încercând să-mi țin echilibrul. M-am simțit și mai penibil când am constatat că nu era o seară magnifică, ci doar una friguroasă, în care ceața făcea lumina felinarelor să pară tulbure. La colț am văzut o mașină pornită, cu un bărbat la volan. Aștepta s-o ducă pe domnișoara Hopkins înapoi la Los Angeles. Mi-am zis că are față de dobitoc. Îl citise el pe Spengler? Știa el că Occidentul e în plin declin? Ce făcea el în privința asta? Nimic! Era un tăntălău, un limitat. Să-l ții numa-n șuturi!

Trombele de ceață mă asaltau din toate părțile, înmuindu-mă pe măsură ce înaintam cu țigara aprinsă. M-am oprit la Jim's Place, pe strada Anaheim. Un bărbat mânca pe tejghea, lângă casa de marcat. Îl văzusem deseori în port. Era docher, pe numele său Hayes. M-am așezat lângă el

și am comandat cina. Așteptând să fie gata, m-am dus să mă uit la standul cu cărți. Erau reeditări ieftine. Am ales cinci dintre ele. M-am dus apoi la standul cu reviste și m-am uitat peste *Artists and Models*¹. Am găsit două numere în care femeile purtau foarte puține haine, iar când Jim mi-a adus mâncarea, i-am spus să mi le împacheteze. A văzut sub brațul meu volumul de Nietzsche: *Om și supraom*.

— Nu, i-am spus. Pe asta nu-î nevoie s-o împachetezi.

Am trântit cu zgomot volumul pe tejghea. Hayes a aruncat o privire către el și a citit titlul: *Om și supraom*. Îl vedeam cum se uită la figura mea reflectată de suprafața lucioasă a tejghelei. Începusem să-mi mănânc friptura. Jim se uita la maxilarele mele, să vadă dacă friptura era fragedă. Hayes se holba în continuare la carte.

— Jim, acest pabulum² este într-adevăr antediluvian, am spus.

Jim m-a întrebat ce voiam să zic cu asta, iar Hayes s-a oprit din mâncat ca să asculte. „Friptura asta“, am spus, „este arhaică, străveche, paleoantropică și antică. Pe scurt, este senilă și îmbătrânită“.

Jim a zâmbit, neînțelegând ce voiam să spun, iar docherul s-a oprit din mestecat, de interesat ce era.

— Cum ai zis? a întrebat Jim.

— Carnea, prietene. Carnea. Acest pabulum din fața mea. E mai tare decât carnea de lupoaică bătrână.

M-am uitat la Hayes, iar el a întors rapid capul. Întristat că friptura nu-i reușise, Jim s-a aplecat peste tejghea și mi-a șoptit că ar fi bucuros să-mi gătească alta.

— Prostii! am spus. Las-o baltă, omule! Îmi întrece și cele mai înalte aspirații.

Îl vedeam pe Hayes studiindu-mă în oglindă. Își rostogolea ochii de la mine la carte și tot așa. *Om și supraom*. Mestecam și mă holbam în gol, fără să-i dau atenție. Pe tot parcursul mesei, m-a studiat intens. Doar o dată s-a uitat fix la carte, câteva minute. *Om și supraom*.

Când a terminat, Hayes s-a dus în față să plătească. Când a ajuns la casă, a început să-i spună ceva lui Jim, în șoaptă. Apoi a dat din cap. Jim a rânjit și au continuat să șușotească. Hayes a zâmbit și și-a luat rămas-bun, aruncându-mi o ultimă privire peste umăr. Jim s-a întors.

¹ Revistă americană ilustrată, foarte populară în anii 1920, în care modelele feminine apăreau adesea nud sau în costume exotice. Luând în considerare moravurile vremii, revista putea trece lejer drept pornografică.

² Substantiv cu sens colectiv: „ierburi furajere“, în latină, în original.

— Tipu' voia să știe absolut totul despre tine, a spus.

— Chiar așa?

— Zicea că vorbești ca un tip deștept.

— Chiar așa? Cine e el și ce face?

Jim mi-a spus că era Joe Hayes, docherul.

— O profesie josnică, am spus eu. Infestată de măgari și tăntălăi. Trăim într-o lume de sconșii și de antroipoizi.

Am scos bancnota de zece dolari. Mi-a adus restul. I-am oferit un bacșiș de douăzeci și cinci de cenți, dar l-a refuzat.

— Un gest fortuit, am spus eu. Un simbol al prieteniei. Îmi place cum vezi tu lucrurile, Jim. Îmi trezești toată simpatia.

— Încerc să mulțumesc pe toată lumea.

— Ei bine, n-am a-ți aduce reproșuri, cum ar spune Cehov.

— Ce țigări fumezi?

I-am spus. Mi-a adus două pachete.

— Din partea casei, mi-a spus.

Le-am băgat în buzunar.

Dar tot n-a vrut să accepte bacșișul.

— Ia-i, am spus. Nu e mare lucru.

A refuzat. Ne-am urât noapte bună. A plecat spre bucătărie cu farfuriile murdare, iar eu m-am îndreptat spre ieșire. În fața ușii, am întins mâna și am luat două bomboane de pe raft, pe care mi le-am strecurat rapid sub cămașă. Ceața m-a înghițit. Am mâncat bomboanele în drum spre casă. Eram bucuros că era ceață și domnul Hutchins n-avea cum să mă vadă. Stătea în ușa micului său magazin de electronice. Mă pândeă. Îi datoram încă patru rate pentru aparatul de radio de-acasă. Ar fi putut să întindă mâna și să mă atingă, dar de văzut, n-avea cum să mă vadă.

Capitolul doi

Blocul în care locuiam se afla într-un cartier de filipinezi. Afluxul de filipinezi era sezonier. Veneau spre sud în timpul sezonului de pescuit, apoi plecau în nord, la cules de fructe și legume, pe lângă Salinas. Chiar și sub noi stătea o familie de filipinezi. Locuința noastră avea două camere, iar pereții erau acoperiți cu tencuială roz, din care căzuseră bucăți mari în timpul cutremurelor. În fiecare noapte, tencuiala absorbea ceața ca o sugativă. Dimineața, pereții nu mai erau roz, ci de un roșu umed. Așa îmi plăceau mai mult.

Scările scârțâiau îngrozitor; călcâi pe ele ca pe un cuib de șoareci,

care-și dădeau duhul printre chițăituri. Apartamentul nostru era în capătul culoarului, la etajul doi. Cum atingeam mânerul ușii, mă apuca depresia. Asta era sentimentul meu de „acasă”. Chiar și pe vremea când încă mai trăia tata și locuiam într-o casă adevărată, aveam mereu același sentiment. Întotdeauna mi-am dorit să plec în lume sau să mă mut. Mă întrebam cum ar arăta pentru mine un loc pe care să-l numesc „acasă”, un alt fel de loc. Dar n-am reușit niciodată să-mi dau seama cum ar fi fost altfel.

Am deschis ușa. Era întuneric, iar întunericul mirosea a acasă, a vechea noastră locuință. Am aprins luminile. Mama stătea întinsă pe divan, iar lumina a trezit-o din somn. S-a frecat la ochi și s-a ridicat în coate. De fiecare dată când o vedeam pe jumătate adormită, îmi aduceam aminte de vremurile când eram copil și mă urcam în patul ei dimineața și o adulmecam, până când am crescut și n-am mai putut să mă urc în patul ei dimineața, pentru că îmi amintea prea mult de faptul că era mama mea. Avea un miros sărat-uleios. Nici măcar nu mi-o puteam imagina îmbătrânind. Mă omora gândul ăsta. S-a ridicat în picioare, cu părul răvășit, și mi-a zâmbit. Tot ce făcea îmi amintea de vremea când trăiam într-o casă adevărată.

— Credeam că nu mai vii, mi-a spus.

— Unde-i Mona? am întrebat eu.

Mama mi-a spus că e la biserică, iar eu am zis:

— Propria mea soră se coboară la superstiția rugăciunii! Sânge din sângele meu – s-ajungă măicuță, amanta lui Dumnezeu! Ce barbarie!

— Nu începe din nou, a spus ea. Ești doar un băiat care a citit prea multe cărți.

— Asta crezi tu, am răspuns. E destul de evident că ai o idee fixă.

S-a albit la față.

— O ce?

— Las-o baltă, am spus. N-are rost să vorbești cu țărănoii, neajutorății și imbecilii. Omul inteligent are câteva preferințe în privința auditoriului său.

Și-a dat părul pe spate cu degetele ei lungi ca ale domnișoarei Hopkins, dar noduroase și cu pielea încrețită la încheieturi. Pe unul dintre degete purta verighetă.

— Îți dai seama de faptul că o verighetă nu este doar vulgar de falică, am spus eu, ci reprezintă și rămășițele unei ere sălbatice, primitive, incompatibilă cu epoca noastră de așa-zisă iluminare și raționalism?

— Ce? a întrebat ea.

— Nu contează. Minte femeiască nu ar putea cuprinde aceste lucruri, chiar dacă le-aş explica pe-ndelete.

I-am spus că n-are decât să râdă, dacă îi vine, dar într-o bună zi sigur va schimba placa, după care mi-am luat cărţile şi revistele şi m-am retras în biroul meu, care era de fapt debaraua de haine. Aici nu aveam lumină electrică, aşa că foloseam lumânări. Plutea în aer bănuiala că cineva sau ceva intrase în biroul meu cât timp fusesem plecat. M-am uitat în jur şi am văzut că aveam dreptate, pentru că micul pulover roz al surorii mele era atârnat pe un umeraş.

L-am scos de pe umeraş şi i-am spus: „Ce vrei să demonstrezi prin faptul că atârni aici? Cine ţi-a dat voie? Nu-ţi dai seama că ai pângărit sfântul lăcaş al dragostei?” Am deschis uşa şi am aruncat puloverul pe divan.

— Interzis hainelor în această încăpere! am ţipat.

Mama a venit în grabă. Am închis uşa şi am tras zăvorul. Îi auzeam paşii. Mănerul uşii a zăngănit. Am început să despachetez. Pozele din *Artists and Models* erau o plăcere. Mi-am ales imediat favorita. Femeia stătea întinsă pe un covor alb, ţinând un trandafir roşu în dreptul obrazului. Am pus poza pe jos, între lumânări, şi m-am aşezat în genunchi. „Chloe”, i-am spus, „te venerez. Ai tăi dinţi sunt aidoma unei turme de mioare pe muntele Galaad, iar obrajii tăi sunt răpitori. Sunt umilul tău servitor şi veşnică iubire îţi închin”.

— Arturo! a strigat mama. Deschide!

— Ce doreşti?

— Ce faci acolo?

— Citesc! Lecturez! Până şi acest lucru îmi este refuzat în propria casă?

Cu puloverul în mână, mama a încercat uşa debaralei. Auzeam nasturii zăngănind.

— Nu ştiu ce să fac cu ăsta, a spus ea. Trebuie să mă laşi să folosesc debaraua.

— Imposibil.

— Ce faci acolo?

— Citesc.

— Ce citeşti?

— Literatură!

Nu voia să plece. Îi vedeam degetele de la picioare pe sub uşă. Nu puteam vorbi cu fata din revistă cât timp mama stătea acolo. Am pus revista deoparte şi am aşteptat ca ea să plece. Nu pleca. Nici măcar nu se

clintea. Au trecut cinci minute. Lumânările sfârâiau. Debaraua se îneca în fum. Ea nu se mișcase niciun centimetru. Într-un final, am pus revista pe jos, sub o cutie. Îmi venea să urlu la maică-mea. Putea măcar să se miște puțin, să facă un zgomot, să ridice un picior, să fluiera. Am luat un roman și mi-am băgat un deget între paginile lui, ca și cum aș fi pus semn. Când am deschis ușa, ea s-a holbat la mine. Aveam impresia că mă ghicise. Și-a pus mâinile în șolduri și a început să adulmece prin aer. Ochii ei scotoceau toate cotloanele, din podea până-n tavan.

— Ce Dumnezeu faci aici înăuntru?

— Citesc! Mă cultiv. Îmi interzici până și asta?

— Ceva nu e-n ordine aici și asta nu-mi place, a spus ea. Iar citești revistele-alea cu poze deocheate?

— Nu accept metodiști, puritani sau mironosițe în casa mea. M-am săturat de bârâielile voastre moralizatoare și puturoase! Adevărul e că propria mea mamă e un câine mizerabil, de cea mai joasă speță.

— Pozele-alea îmi fac greutate, a zis ea.

— Nu da vina pe poze, i-am răspuns. Ești creștină, ești membră a ligii Epworth¹, ești o fanatică. Ești frustrată de creștinismul tău de două parale! În inima ta ești de fapt o ticăloasă și o dobitoacă, o limitată și o vită!

M-a dat la o parte și a intrat în debara. Înăuntru persista mirosul de ceară topită, iar pe podea erau împrăștiute urmele pasiunii. Și-a dat seama ce ascundea întunericul. Apoi a fugit.

— Doamne Dumnezeule! a exclamat ea. Lasă-mă să trec!

M-a împins la o parte și a trântit ușa. Am auzit-o izbind vasele și tigăile, apoi a trântit și ușa de la bucatărie. Am încuiat ușa debaralei și m-am întors la poza mea, aprinzând din nou lumânările. După un timp, mama a bătut și mi-a spus că cina e gata. I-am răspuns că mâncasem deja. Ea s-a lipit de ușă. Iar începea să se enerveze. Simțeam că-mi vine. Lângă ușă era un scaun. Am auzit-o pe mama cum și-a tras scaunul și s-a așezat. Știam că stă cu mâinile încrucișate, uitându-se la pantofi, ținând picioarele întinse, așa cum făcea mereu când aștepta câte ceva. Am închis revista și am stat. Dacă ea putea să îndure, atunci puteam și eu. Cu vârful picioarelor bătea ritmul pe covor. Scaunul scârțâia, iar ritmul s-a întetit. Dintr-odată a sărit în picioare și a început să bată cu putere în ușă. Am deschis-o în grabă.

¹ Organizație a tinerilor metodiști, fondată în 1889 la Cleveland, al cărei scop declarat era formarea de tineri evlavioși.

— leși de-acolo! a țipat.

Am ieșit cât am putut de repede. Ea a zâmbit obosită, dar ușurată. Avea dinți mărunți, iar unul dintre cei de jos era ieșit în afară ca un soldat care strică formația. Avea până-ntr-un metru șaiszeci, dar părea înaltă când purta tocuri. Vârsta i se cunoștea mai mult după piele. Avea patruzeci și cinci de ani. Pe lângă urechi, pielea feței i se lăsase. Dar eram bucuros că nu avea încă fire de păr alb. I le tot căutam, dar nu găseam niciunul. Am împins-o și am gădilat-o și ea a râs, căzând înapoi pe scaun. Apoi m-am dus spre divan, m-am întins și am dormit o bună bucată de timp.

Capitolul trei

M-a trezit soră-mea atunci când s-a întors acasă. Mă durea capul, iar febra musculară îmi ardea spatele. Știam de unde mi se trage – mă gândisem prea mult la femei goale. Era unsprezece, după ora anunțată la radio. Soră-mea și-a dat jos haina și s-a îndreptat spre debara. I-am spus să nu se apropie de ea că o omor. Mi-a zâmbit superior și și-a dus haina în dormitor. M-am întors și am ajuns cu picioarele pe podea. Am întrebat-o unde fusese, dar nu mi-a răspuns. De fiecare dată când nu-mi dădea atenție, mă călca pe nervi. N-o uram, dar uneori îmi doream s-o urăsc. Era o puștoaică simpatcă, de șaisprezece ani, puțin mai înaltă ca mine, brunetă cu ochii negri. Odată câștigase un concurs la liceu pentru că avea cei mai frumoși dinți. Dosul ei era ca o bucată de pâine italienească, perfect rotund. Vedeam diverși tipi holbându-se la el și știu că îi pune pe jar. Dar era o tipă rece, cu un mers dezamăgitor. Nu-i plăcea când vreun tip se holba la ea. Considera că e un păcat sau cel puțin așa spunea, că ar fi obraznic și rușinos.

Când lăsa ușa deschisă la dormitor, obișnuiam s-o privesc pe furiș, iar uneori o spionam chiar pe gaura cheii sau ascuns sub pat. Stătea cu spatele la oglindă și își studia fundul, mângâindu-l și trăgându-și rochia cât mai strâmt pe conturul lui. Nu purta rochii care să nu-i vină strâns pe talie și pe șolduri și întotdeauna ștergea scaunul înainte să stea jos. Apoi se așeza foarte dreaptă și afișa un aer distant. Am încercat să o corup cu fumatul, dar n-a mers. De asemenea, am încercat să-i dau sfaturi despre viață și sex, dar ea mi-a zis că-s nebun. Era la fel ca tata, foarte curată și foarte muncitoare și la școală, și acasă. O făcea pe șefa cu mama. Era mai deșteaptă decât maică-mea, dar nu cred că ar fi putut vreodată să se compare cu mine. O făcea pe șefa cu toată lumea în afară de mine. Ce-i drept, încercase și cu mine după moartea tatei. N-aș fi acceptat așa ceva

tocmai de la soră-mea – prin urmare, se resemnase, hotărâse că nu meritam atenția ei. Totuși, o mai lăsam din când în când să-și facă mendrele, însă doar ca să-i arăt ce personalitate flexibilă am. Era foarte curată. Ne băteam precum câinele și pisica.

Aveam eu ceva ce nu-i plăcea... O scârbea din cale-afară. Cred că avea niște bănuieli în legătură cu femeile din debara. Din când în când, o tachinam trăgându-i câte una peste fund. Își ieșea din minți. O dată a pus mâna pe ditamai cuțitul de bucătărie și m-a fugărit până în fața apartamentului. N-a mai vorbit cu mine timp de două săptămâni și i-a spus mamei că nu-mi va mai adresa niciodată vreun cuvânt și nici măcar nu vom mai mânca la aceeași masă. Până la urmă i-a trecut, dar n-am uitat niciodată cât de tare se înfuriase. M-ar fi măcelărit, dacă m-ar fi prins.

Semăna leit cu tata la caracter, ceea ce o deosebea de mama și de mine. Mă refer la mania pentru curățenie. Mai demult, când eram copil, am văzut un șarpe cu clopoței luptându-se cu trei terrieri. Câinii l-au tras de pe piatra unde își făcea baia de soare și l-au rupt în bucăți. Șarpele s-a luptat cât a putut, fără să cedeze vreo clipă, deși știa că e pierdut. Câinii rupseseră fiecare câte o bucată însângărată din trupul lui. Lăsaseră în urmă doar coada cu clopoței, care încă se mai zbătea. Chiar văzându-l făcut bucăți, l-am considerat o minune a naturii. M-am apropiat și am văzut piatra murdară de sânge. Mi-am înmuiat un deget în lichidul vâscos și am gustat. Am plâns ca un copil. Nu l-am uitat niciodată. Și totuși, dacă ar fi fost viu, n-aș fi avut curajul să mă apropii de el. Cam așa stăteau lucrurile cu soră-mea și cu tata.

Mă gândeam că, de vreme ce era așa de frumușică și de autoritară, soră-mea putea fi o nevastă pe cinste. Dar era prea rece și prea bisericoasă. De fiecare dată când venea pe la noi un tip s-o scoată-n oraș, ea refuza. Stătea în ușa și nici măcar nu-l invita în casă. Voia să se călugărească, ăsta era necazul. Doar mama a putut s-o împiedice. Mai trebuia să aștepte câțiva ani. Spunea că singurul bărbat pe care îl iubește e Fiul Omului și că singurul ei mire e Cristos. Suna a text de măicuță. Mona n-ar fi putut să clocească așa ceva de una singură.

Își petrecuse anii de școală alături de măicuțele din San Pedro. Când a terminat gimnaziul, tata nu și-a putut permite să o trimită la un liceu catolic, așa că a ajuns la liceul din Wilmington. Cum a terminat liceul, a început să meargă iarăși la San Pedro, să le viziteze pe măicuțe. Stătea acolo zile în șir, ajutându-le să corecteze lucrări, făcând-o pe educatoarea și altele asemenea. Serile își făcea de lucru pe lângă biserica din cartierul Wilmington, din port, decorând altarul cu flori. Tot cu așa ceva se

îndeletnicise și în seara asta.

A ieșit din dormitor în halat.

— Ce mai face Iehova în seara asta? am întrebat-o eu. Ce părere are El despre teoria cuantică, hm?

S-a dus în bucătărie și a început să discute cu mama despre biserică. S-au certat pe tema florilor, cum că ba trandafirii albi, ba cei roșii ar fi mai potriviți pentru altar.

— Data viitoare când îl vezi pe Yahweh, zi-i că am și eu să-i pun niște întrebări.

Ele continuau să vorbească.

— O, Doamne, sfinte Iehova, ține-o pe Mona cea plină de smerenie și preacucernică la picioarele Tale, salivând ca o idioată. O, Iisuse, Mona e sfântă! O, gingaș iubărețule Iisus, Mona e sacră!

— Arturo, încetează! a spus mama. Sora ta e obosită.

— O, Sfinte Duh! O, sfântă triplă personalitate exacerbată! Scapă-ne de recesiune! Votează cu Roosevelt! Dă-ne nouă astăzi monedă în aur, să ne fie etalon! Ia-o de la francezi, dar, pentru numele lui Dumnezeu, dă-ne-o nouă!

— Arturo, termină odată!

— O, Iehova! N-ai putea cumva, în nemărginita Ta mutabilitate, să faci rost de un ban, ceva, pentru familia Bandini?

— Rușine, Arturo! Rușine să-ți fie! m-a admonestat mama.

M-am urcat pe divan și am strigat:

— Resping ipoteza existenței lui Dumnezeu! Jos decadența acestui creștinism mincinos! Religia este opiul omului de rând! Tot ce suntem sau sperăm să fim datorăm diavolului și merelor sale de contrabandă!

Mama s-a luat după mine cu mătura. Era cât pe ce să se împiedice de ea, apropiindu-mi amenințător perii de ochi. Am împins mătura la o parte și am sărit pe podea. Apoi mi-am scos cămașa în fața ei, rămânând la bustul gol. Mi-am aplecat gâtul provocator înspre ea.

— Hai, revarsă-ți toată intoleranța asupra mea, am spus. Persecută-mă! Torturează-mă! Varsă tot creștinismul din tine! Lasă Biserica militantă să își arate sufletul sângeros! Spânzură-mă! Bagă-mi văturaiul încins în ochi! Ardeți-mă pe rug, potăi creștine!

Mona a intrat cu un pahar cu apă în mână. A luat mătura din mâna mamei și i-a dat apa. Mama a băut-o și s-a mai liniștit un pic. Apoi s-a înecat, a tușit în pahar și era cât pe ce să izbucnească în plâns.

— Mamă, a liniștit-o Mona. Nu plânge, e dement.

S-a uitat la mine cu fața ei ca de ceară, lipsită de expresie. I-am întors

spatele și m-am dus la fereastră. Când m-am întors spre ea, se holba încă la mine.

— Potăi creștine! am reluat eu. Scursuri rurale! *Tolomacus americanus*! Șacalilor, șobolanilor, sconșilor și măgarilor – cu tot neamul vostru de proști! Din toată familia, doar eu am scăpat neatins de plaga cretinismului!

— Tâmpitule! mi-a întors-o ea.

Au intrat amândouă în dormitor.

— Să nu mă faci pe mine tâmpit! am sărit eu. Nevroză întrupată! Măicuță ratată, frustrată, pretinsă, cretină și limbută ce ești!

— Auzi ce spune? Ce oribil! a zis mama.

S-au dus la culcare. Eu dormeam pe divan, iar ele în dormitor. Când ușa camerei lor s-a închis, am scos revistele și m-am ghemuit în pat. Eram bucuros că mă pot uita la fete la lumina puternică din cameră. Era mult mai bine decât în debaraua aia împuțită. M-am conversat cu ele cam o oră, am mers cu Elaine la munte, am făcut baie cu Rosa în mările Sudului, iar în cele din urmă am ținut o ședință cu toate laolaltă, adunate în jurul meu, le-am spus că n-o voi favoriza pe niciuna și că fiecare va avea șansa ei. Însă, după ceva timp, m-am săturat de jocul ăsta, căci începusem să mă simt ca un idiot, până într-atât încât ajunseseam să urăsc ideea că erau doar poze, bidimensionale și atât de asemănătoare prin colorit și zâmbet. Unde mai pui că toate zâmbeau ca niște târfe! Totul mi-a devenit brusc odios și mi-am spus: uită-te la tine, stai aici și vorbești cu niște prostituate. Halal supraom te-ai dovedit a fi! Dacă te-ar vedea Nietzsche acum? Dar Schopenhauer – ce-ar spune? Sau Spengler! O, ce-ar mai urla Spengler la tine! Prostule, idiotule, vită-ncălțată, bestie, șobolanule, purceluș mizerabil și dezgustător ce ești! Cu o mișcare bruscă, am smuls toate pozele și le-am făcut bucățele, apoi le-am aruncat în coșul din baie. După care m-am târât înapoi în pat și am aruncat cu copertile de toți pereții. Mă disprețuiam în așa hal încât m-am ridicat în capul oaselor, gândind despre mine cele mai înfiorătoare lucruri. Într-un sfârșit am realizat că eram atât de jalnic încât nu-mi mai rămânea nimic altceva de făcut decât să dorm. N-am ațipit decât după multă vreme. Spre est, ceața se risipea încet-încet, iar spre vest întunericul era pătat cu gri. Să fi fost trei ceasuri după miezul nopții. Din dormitor se auzea sforăitul ușor al mamei. Deja îmi venea să mă sinucid, când, în fine, am adormit.

La ora șase, mama a venit lângă patul meu să mă trezească. M-am întors pe partea cealaltă, refuzând să mă scol. A apucat pătura și a tras-o de pe mine. Am rămas gol pe cearșaf, pentru că apucasem să adorm fără nimic pe mine. Mă simțeam bine așa, dar acum era dimineață și nu eram pregătit să fiu văzut într-o asemenea postură; nu mă deranja faptul că mă vedea gol, ci faptul că mă vedea așa cum se scoală uneori un bărbat dimineața. Mi-am acoperit-o cu mâna, încercând s-o ascund, dar fără succes. Părea că mama încearcă în mod voit să mă pună în încurcătură – până și ea.

— Rușine să-ți fie, nici n-a crăpat bine de ziuă! m-a admonestat ea.

— Rușine? am întrebat eu. De unde și până unde?

— Rușine!

— O, Doamne, ce vă mai trece prin cap și vouă, creștinilor! Până și somnul a ajuns de ocară!

— Știi tu la ce mă refer, a spus ea. Rușine să-ți fie, la vârsta ta! Rușine, rușine, rușine!

— Ei, bine, atunci rușine și ție, dacă-i pe-așa! Și rușine creștinismului!

S-a dus înapoi să se culce.

— Rușine să-i fie! i-a spus ea Monei.

— Ce-a mai făcut acum?

— Să-i fie rușine!

— Da' ce-a făcut, mă rog?

— Nimic, dar oricum, să-i fie rușine. Rușine!

Am adormit la loc. După câțva timp, m-a strigat din nou.

— Azi nu mă duc la muncă, i-am spus.

— De ce?

— Mi-am pierdut slujba.

Tăcere mormântală. Apoi și ea, și Mona s-au ridicat în capul oaselor. Slujba mea însemna totul pentru noi. E drept că-l aveam și pe unchiul Frank, dar ele contau mai mult pe ce câștigam eu. Trebuia să mă gândesc la un motiv temeinic, pentru că amândouă știau că sunt un mincinos. Pe mama puteam s-o păcălesc ușor, dar Mona nu credea nimic, nici măcar dacă-i spuneam adevărul.

— Nepotul domnului Romero tocmai s-a-ntors de la ai lui, am spus. A intrat el în locul meu.

— Sper că nu te-aștepți să credem una ca asta, a spus Mona.

— N-am așteptări față de imbecili, i-am întors-o.

Mama a venit lângă patul meu. Explicația nu fusese prea convingătoare, dar ea era dispusă s-o accepte. Dacă n-ar fi fost Mona de

față, ar fi fost floare la ureche. I-a spus Monei să se astâmpere și mi-a cerut mai multe detalii. Dar Mona vorbea întruna și mă brua. Am țipat la ea să tacă din gură.

— E-adevărat ce spui? a întrebat mama.

Mi-am dus mâna la inimă, am închis ochii și am spus:

— În fața atotputernicului Dumnezeu și a judecății Sale cerești, jur solemn că nici nu mint, nici nu inventez.

Dacă mint, să mă trăsnească în minutul ăsta! În maximum șaiszeci de secunde! Adu ceasul!

A luat ceasul de pe aparatul de radio. Credea în miracole, în orice fel de miracole. Am închis ochii și mi-am simțit inima bătând cu putere. Mi-am ținut răsuflarea. Clipele treceau. După un minut mi-am golit plămâni de aer. Mama a zâmbit și m-a sărutat pe frunte. Apoi s-a înfuriat pe Romero.

— Cum poate să-ți facă una ca asta? a întrebat ea. N-o să-i permit! Mă duc la el și-i spun vreo două...

Am sărit din pat. Eram gol, dar nu-mi păsa. Am spus:

— Doamne Dumnezeule! N-ai pic de mândrie? N-ai nicio idee despre ce vrea să fie demnitatea omenească? De ce să te mai duci la el, după ce m-a tratat cu atâta infamie levantină? Vrei să faci de rușine până și numele familiei noastre?

Se îmbrăca în dormitor. Mona râdea și-și răsucea părul pe degete. Am intrat, i-am tras repede mamei ciorapii din picioare și le-am făcut câteva noduri, înainte ca ea să mă poată opri. Mona dădea din cap și chicotea. I-am băgat amenințător pumnul sub nas, dându-i un ultim avertisment să nu-și mai vâre coada. Mama era încurcată, nu știa ce să mai facă. I-am pus mâinile pe umeri și am privit-o în ochi.

— Sunt un bărbat care ține la mândria lui, i-am spus. Ești capabilă să pătrunzi lucrul ăsta? Mândrie! Primul și ultimul meu cuvânt izvorăsc din miezul sufletului meu, pe care îl numesc Mândrie. Fără mândrie, viața mea e doar o mare deziluzie. Pe scurt, îți dau un ultimatum. Dacă te duci la Romero, eu mă sinucid!

Asta a cam băgat-o în sperieți pe mama, dar Mona s-a lăsat pe spate și a râs în hohote. N-am mai adăugat nimic, ci m-am băgat înapoi în pat și am adormit destul de repede.

Când m-am trezit, era în jurul prânzului, iar ele erau plecate pe undeva. Am scos fotografia unei mai vechi preferate, pe care o chema Marcella, și am plecat împreună în Egipt, unde am făcut dragoste pe o galeră la care vâsleau sclavi, purtându-ne de-a lungul Nilului. I-am băut vin din sandale și lapte din săni, apoi le-am cerut sclavilor să vâslească spre mal și am

hrănit-o cu inimioare de colibri, aseasonate cu lapte de porumbel, îndulcit cu miere. Când visul s-a destrămat, m-am simțit ca dracu'. Îmi venea să-mi ard pumni în față, să mă autoflagelez până la inconștiență. Voiam să mă tai. Să-mi trosnesc oasele. Am rupt în bucăți poza Marcellei și m-am descotorosit de ea, după care m-am dus la dulăpiorul cu medicamente și am scos o lamă de bărbierit. Până să apuc să-mi dau seama ce fac, îmi și tăiasem brațul mai sus de încheietură, însă nu atât de adânc încât să mă doară, ci doar cât să țâșnească sângele. Am supt din rană, dar tot nu mă durea, așa că am luat niște sare, pe care am presărat-o pe tăietură, simțind cum îmi mușcă din carne, chinându-mă și scoțându-mă din amorțeală. Reveneam la viață. M-am frecat cu sare până n-am mai putut suporta. Apoi mi-am bandajat brațul.

Mama și Mona îmi lăsaseră pe masă un bilet. În el scria că se duseseră la unchiul Frank și că aveam de mâncare pentru prânz în cămară. Am hotărât să mănânc la Jim's Place, pentru că încă mai aveam niște bani. Am traversat curtea școlii care se afla peste drum de noi și am luat-o spre local. Am comandat ochiuri cu șuncă. În timp ce eu mâneam, Jim a tot trâncănit.

— Văd că citești mult, a spus el. N-ai încercat niciodată să scrii o carte?

Cu chestia asta m-a lovit. Din acel moment am vrut să devin scriitor.

— Scriu o carte chiar acum, am răspuns eu.

Voia să știe despre ce fel de carte e vorba.

— Proza mea nu e de vânzare, am replicat. Scriu pentru posteritate.

— Nu știam asta. Ce scrii? Povestiri sau romane?

— Și, și. Sunt ambidextru.

— A, nu știam asta...

M-am dus și mi-am cumpărat un creion și un carnețel. Voia să știe la ce lucrez acum. I-am spus:

— La nimic special. Iau doar notițe, așa, la întâmplare, pentru un viitor volum despre comerțul exterior. Culmea, chiar mă interesează subiectul! E un fel de hobby al meu, cu care tocmai m-am priceput.

A rămas cu gura căscată. Când am plecat, încă se holba la mine. Am luat-o agale spre port. Fiind luna iunie, în port era forfota specifică sezonului. Bancurile de macrou se îndepărtau de coasta sudică, iar fabricile de conserve rula la cote maxime, zi și noapte. În acea perioadă a anului, aerul era mereu plin de iz de putrefacție și miros de untură de pește. Unii nu sufereau putoarea, altora li se făcea rău, mie însă nu mi se părea insuportabilă. Până și duhoarea de pește stricat o găseam

fascinantă. Îmi plăcea combinația. Nu era un singur miros, ci o întreagă paletă de mirosuri care invadau aerul din toate părțile, astfel încât la fiecare pas te învăluia un alt iz. Asta mă făcea visător și gândurile mele alunecau înspre locuri îndepărtate, înspre mistere ferecate în adâncurile mării. Toate cărțile pe care le citisem deveneau brusc aieva, iar personajele lor le percepeam mai vii ca oricând: Philip Carey¹, Eugene Witla² și toți eroii lui Dreiser.

Îmi plăcea mirosul de apă stătută din chila vaselor vechi, mirosul de țigări al cisternelor încărcate pentru destinații îndepărtate, mirosul petelor cleioase de petrol de la suprafața apei, care aruncau reflexe galbene și aurii, mirosul de lemn putrezit și izul mării înnegrite de țigări și smoală, mirosul de fructe stricate, mirosul bărcilor de pescuit japoneze, al containerelor cu banane și al funiilor roase, al șlepurilor și al fierului vechi, precum și mirosul misterios, melancolic, al mării la reflux.

M-am oprit la podul alb care se înălța peste canal, traversând spre partea stângă a coastei Pacificului, unde sunt pescăriile din Wilmington. Un cargou tras la docuri tocmai era descărcat. Ceva mai încolo, pescarii japonezi își reparau năvoadele întinse pe marginea apei. În dreptul companiei *American-Hawaiian*, docherii încărcau un vas cu destinația Honolulu. Munceau goi până la brâu. Păreau un subiect grozav. Mi-am sprijinit carnețelul de balustrada podului, am înmuiat vârful creionului în gură și am început să scriu un tratat despre docheri: *O exegeză psihologică a docherului de ieri și de azi, de Arturo Gabriel Bandini*.

S-a dovedit a fi un subiect complicat. Am încercat de vreo patru-cinci ori, dar până la urmă am renunțat. Oricum subiectul mi-ar fi luat ani de zile de cercetări; încă nu aveam destulă materie primă pentru proză. Cel dintâi lucru pe care trebuia să-l fac era să strâng laolaltă faptele. Poate că mi-ar fi luat doi, trei sau chiar patru ani; de fapt, era o operă de-o viață, un *magnum opus*. Era prea greoi. L-am abandonat. M-am gândit că filozofia mi-ar fi mai la îndemână.

O dizertație moral-filozofică despre bărbat și femeie, de Arturo Gabriel Bandini. Răul este pentru omul slab, atunci de ce să fii slab? E mai bine să fii puternic decât slab, căci a fi slab înseamnă a duce lipsă de forță. Fiți puternici, frații mei, căci adevăr grăiesc eu vouă, dacă nu sunteți puternici, forțele răului vă vor ajunge. Tăria este o formă de putere. Orice slăbiciune este o formă a răului. Orice rău este o formă de slăbiciune. Fiți puternici,

¹ Personaj din romanul *Of Human Bondage* (Robie) al lui Somerset Maugham.

² Protagonistul romanului *The Genius* (Geniul) al lui Theodore Dreiser.

altfel veți fi slabi. Ocoliți slăbiciunea, ca să puteți deveni puternici. Slăbiciunea să devoreze sufletul femeii. Puterea să hrănească sufletul bărbatului. Vreți voi oare să deveniți muieri? Atunci fiți slabi. Vreți voi oare să deveniți bărbați? Atunci fiți puternici. Jos Răul! Trăiască Forța! O, Zarathustra, înzestrează femeile tale cu toată slăbiciunea! O, Zarathustra, înzestrează bărbații tăi cu toată forța! Jos muierea! Trăiască Bărbatul!

Apoi m-am plictisit de toate astea. Am decis că poate, până la urmă, nu sunt scriitor, ci pictor. Poate că geniul meu stă în arta plastică. Am dat pagina carnetelului și m-am gândit să fac niște schițe, ca să-mi exerseze mâna, dar nu găseam nimic demn de reprodus, doar vase, docheri și docuri, care nu mă interesau chiar într-atât. Am desenat pisici pe garduri, fețe, triumfiuri și pătrate. Apoi mi-a venit ideea că nu sunt totuși nici scriitor, nici pictor, ci arhitect, pentru că tata fusese dulgher și poate că în construcții aveam să-mi fructific mai bine talentul moștenit. Am desenat câteva case. Cam semănau între ele, toate erau pătrătoase și aveau câte un coș din care ieșea fum. Am pus carnetelul deoparte.

Era foarte cald pe pod, iar razele soarelui îmi ardeau ceafa. M-am strecurat printre vergelele balustradei spre stâncile sfărâmate, rostogolite către marginea apei. Erau mari și negre precum cărbunile, din cauza depunerilor din timpul fluxului. Unele erau mari cât casa. Sub pod, stâncile zăceau răsfirate într-o debandadă totală și, cu toate că îmi aduceau aminte de un câmp de aisberguri eșuate, păreau mulțumite și netulburate.

M-am băgat sub pod și am avut sentimentul că sunt primul om care face asta. Valurile firave din port se spărgeau de stânci, lăsând în urmă mici băltoace de apă verde, ici-colo. Unele stânci erau acoperite de ierburi, altele aveau urme năstrușnice de găinaț. Dinspre mare venea un miros pătrunzător. Sub grinzii era atât de frig și întuneric, încât nu vedeam aproape nimic. Auzeam traficul greoi de deasupra, claxoanele, strigătele oamenilor și roțile camioanelor duduind pe grinzile podului. Era un zgomot atât de puternic că-mi pocneau urechile, iar când am strigat, vocea mea nu s-a auzit decât la câțiva metri depărtare, reverberând ca și cum s-ar fi izbit de un perete de cauciuc. M-am strecurat într-un cotlon în care nu mai pătrundeau razele soarelui. Era un loc ciudat. Câteva clipe chiar mi-a fost frică. Puțin mai încolo era o stâncă imensă, care le domina pe toate celelalte. Vârful ei era încununat cu găinaț de pescăruși. Era probabil regina stâncilor, purtându-și pe creștet coroana albă. M-am îndreptat spre ea.

Deodată, totul a început să se miște sub tălpile mele. Era mișcarea rapidă și alunecoasă a unor creaturi care se târau. Mi-am tras răsuflarea o

clipă, m-am ținut tare și am încercat să-mi concentrez privirea în pământ. Erau crabii! Mișunau peste tot și făceau stâncile să pară vii. Eram atât de speriat încât nu mă puteam mișca, iar zgomotul de deasupra pălea în comparație cu bătăile inimii mele.

M-am sprijinit de o stâncă și mi-am ascuns fața în mâini, până mi-a trecut sperietura. Când mi-am luat mâinile de la ochi, am început să disting în întuneric urme cenușii și reci ca dintr-o lume subterană, izolată. Pentru prima dată am putut privi atent creaturile care trăiau acolo, jos. Crabii cei mai mari erau cam cât o cărămidă, tăcuți și îndârjiți, pe măsură ce escaladau pietrele mai masive, cu antenele amenințătoare mișcându-se senzual precum brațele unei dansatoare de hula¹, cu ochii minusculi, plini de răutate și hidoși. Mult mai numeroși erau crabii mici, cam cât palma mea, care înotau prin băltoacele întunecate de la baza stâncilor, cățărându-se unii peste alții, trăgându-se unii pe alții în jos, în întuneric, luptându-se pentru un loc mai confortabil pe pietre. Se distrau de minune.

La picioarele mele era un cuib de crabii și mai mici, fiecare de mărimea unei monede, un mănunchi viu de membre mișcătoare, încurcându-se unele în altele. Unul dintre ei mi-a prins tivul pantalonilor. L-am apucat și l-am ținut în aer, în timp ce el dădea disperat din clești și încerca să mă prindă. Dar îl țineam strâns și era neajutorat. Mi-am luat avânt și l-am izbit de peretele stâncii. Carapacea i-a plesnit, zdrobită de suprafața dură, a rămas câteva clipe lipit de stâncă, după care a alunecat lăsând urme lipicioase. Am ridicat carapacea zdrobită și am gustat lichidul galben care se scurgea din ea: era sărat precum apa mării și nu mi-a plăcut. L-am aruncat în apa adâncă. A plutit până când un somon l-a reperat, l-a examinat mai de-a-proape și a început apoi să muște din el cu poftă, ducându-l în larg. Mâinile mi erau pline de sânge, lipicioase și miroseau puternic a apă de mare. Dintr-odată am simțit o dorință teribilă să ucid toți crabii din lume, unul după altul.

Cei mici nu-mi trezeau interesul. Pe cei mari voiam să-i măcelăresc – pe cei puternici și feroce, cu clești vânjoși. Doar ei erau inamici demni de marele Bandini, de Arturo Cuceritorul. M-am uitat în jur, dar n-am putut găsi vreo nuia sau vreun băț. La mal, sub piciorul podului, era o grămadă de pietre. Mi-am suflecat mânecile și am început să arunc cu

¹ Dans tradițional din Hawaii, în care mișcarea corpului transpune episoade mitice și legendare.

pietrele-astea în cel mai mare crab pe care îl văzusem, care dormea pe un pietroi la vreo șase metri depărtare. Pietrele au aterizat toate lângă el, la câțiva centimetri, printre scânteii și așchii, dar crabul nici măcar n-a deschis ochii să vadă ce se întâmplă. Am aruncat de vreo douăzeci de ori până să-l nimeresc. A fost un triumf. Piatra i-a spart carapacea, care s-a sfărâmat ca un biscuit crocant. A trecut direct prin ea, făcându-l una cu stânca. Apoi crabul a căzut în apă, iar bulele de spumă verzuie l-au înghițit. L-am privit dispărând și i-am arătat pumnul, făcându-i gesturi furioase de adio, pe măsură ce era înghițit de adâncuri. Adio, adio! Cu siguranță ne vom revedea în altă viață! Nu mă uiți tu pe mine așa ușor, Crabule! Mă vei ține minte pentru totdeauna ca pe cel care te-a răpus!

Era prea greu să-i ucizi pe toți cu pietre. Pietrele erau atât de ascuțite încât mă tăiau la degete când le apucam. Mi-am spălat mâinile de sânge și noroi și m-am îndreptat din nou către mal. Apoi m-am cățărat pe pod și am luat-o spre un magazin de aprovizionare a vaselor, aflat trei străzi mai încolo, unde se vindeau arme și muniții.

I-am spus vânzătorului cu obraji palizi că vreau să cumpăr o armă cu aer comprimat. Mi-a arătat una dintre cele mai performante arme din stoc, iar eu am pus banii jos, achitând-o pe loc, fără comentarii. Am cheltuit restul de zece dolari pe muniție – o mulțime de capse de metal. Abia așteptam să mă întorc pe câmpul de luptă, așa că i-am spus lui Față-palidă să nu împacheteze muniția, ci să mi-o dea pur și simplu. I s-a părut ciudat și m-a cântărit din priviri, în timp ce înșfăcam capsele de pe teighea, după care am ieșit din magazin cât am putut de repede, însă fără să fug. Ajuns afară, am rupt-o la goană, simțind că mă urmărește cineva, așa încât m-am uitat în spate și, bineînțeles, Față-palidă stătea în ușa magazinului, holbându-se în urma mea. Am încetinit. Până să ajung la colțul străzii am mers cu pași grăbiți, după care am rupt-o iarăși la fugă.

Toată după-amiaza am împușcat crabi, până când a început să mă doară umărul de la atâtea focuri de armă. Ochii mă usturau de atâtea privit prin lunetă. Eram Dictatorul Bandini, Omul de Fier din Țara Crabilor. Nu era decât o altă Baie de Sânge pentru binele Patriei. Încercaseră să mă detroneze, blestemații ăștia de crabi, avuseseră tupeul să încerce să ticluiască o revoluție, iar eu, normal, mă răzbunam. Numai gândindu-mă la asta și mă înfuriam. Crabii ăștia nenorociți s-au îndoit de puterea supraomului Bandini! Ce i-a apucat, cum de-au ajuns să creadă că mă pot răsturna? Ei bine, aveau să primească o lecție pe care să n-o uite niciodată! Aceasta avea să fie ultima revoluție încercată vreodată de neamul lor, pe cinstea mea! Scrâșneam din dinți când mă gândeam la

asta – o națiune de crabi rebeli, ce tupeu! Doamne, ce furios eram!

Am tot tras cu arma până a-nceput să mă-njunghie umărul și mi-a apărut o bășică la degetul arătător, cu care apăsam pe trăgaci. Am ucis peste cinci sute și am rănit de două ori pe-atât; începuseră să se agite când au văzut că e pe bune, deveniseră furibunzi și îngroziți, pe măsură ce morții și răniții cădeau de pe metereze. Asediul era în toi. Au început să mișune înspre mine. Contingente noi ieșeau din mare și din spatele stâncilor, traversând valuri-valuri platoul stâncos, înfruntând moartea care stătea maiestuos pe culmea cea mai înaltă, inaccesibilă lor.

Am adunat câțiva răniți într-o băltoacă și am ținut o ședință de stat major, în care am decis să fie trimiși în fața Curtii Marțiale. I-am scos din băltoacă unul câte unul, ridicându-i cu vârful puștii și apăsând pe trăgaci. Era unul printre ei, viu colorat și plin de viață, care-mi părea a fi femele: fără îndoială era o prințesă a renegaților, o bravă crăiasă a crabilor, grav rănită, cu un picior amputat și cu un altul bălângănindu-se de mai mare mila. Mi-a frânt inima. Am ținut încă o ședință și am hotărât că, dat fiind starea de urgență, nu trebuia să se facă vreo discriminare bazată pe sex. Până și prințesa trebuia să moară. Era neplăcut, dar ordinul trebuia executat.

Cu sufletul împovărat, am îngenuncheat printre morți și muribunzi și m-am rugat la Dumnezeu, cerându-l să mă ierte pentru cea mai animalică dintre crimele pe care le poate săvârși un supraom – execuția unei femei. Și totuși, datoria era datorie, vechea orânduire trebuia menținută. Revoluția trebuia înăbușită. Regimul trebuia să meargă mai departe, iar revoltații să piară. Câteva clipe am stat de vorbă doar cu prințesa, prezentându-i ceremonios scuzele guvernului Bandini și ascultându-i ultima dorință – îmi cerea să o las să mai asculte o dată La Paloma –, așa că i-am fluierat acordurile cu atâta pasiune încât la sfârșit am plâns eu însumi. Am îndreptat pușca spre frumoasa ei față și am apăsat pe trăgaci. A murit pe loc, acoperită de glorie – o masă arzândă de crustă sfărâmată și sânge gălbui.

Din pur respect și admirație, am ordonat să fie ridicat un monument funerar pe locul unde căzuse această fermecătoare eroină a uneia dintre eternele revoluții ale lumii, eroină dispărută în timpul sângeroaselor zile de iunie ale guvernării Bandini. În acea zi s-a scris istoria. Am făcut semnul crucii deasupra mormântului, am sărutat plin de evlavie piatra funerară, ba chiar cu puțină patimă, și mi-am plecat capul pios, pe durata vremelniceului armistițiu. Dar ce ironie! Dintr-odată mi-am dat seama că o iubisem, de fapt, pe acea femeie. Ei, hai, la luptă, Bandini! Atacul a reînceput. La scurt

timp după aceea am mai împușcat o femeie. Nu era chiar grav rănită, dar era în stare de șoc. Luată prizonieră, ea mi s-a oferit trup și suflet. M-a implorat să-i cruț viața. Am râs diavolește. Era o creatură delicată, roșu-rozalie, și doar o concluzie mai veche privitoare la propriul destin m-a făcut să-i accept oferta emoționantă. Acolo, sub pod, în întuneric, am siluit-o, în timp ce ea îmi implora mila. Încă râzând, am târât-o afară și am împușcat-o, cerându-mi scuze pentru atâta brutalitate.

Măcelul s-a încheiat în cele din urmă, când a început să mă doară capul de concentrare. Înainte de-a pleca, am aruncat o ultimă privire în jur. Platoul muntos miniatural era scăldat în sânge. A fost un triumf, o victorie imensă pentru mine. M-am plimbat printre stârvuri și le-am adresat cuvinte de mângâiere, căci, deși îmi fuseseră cu toții dușmani, eu eram om de onoare, îi respectam și îi admiram pentru lupta plină de curaj pe care o oferiseră legiunilor mele. „Moartea a poposit printre voi”, am spus. „Adio, dragii mei dușmani. Ați fost curajoși în luptă și chiar mai curajoși în moarte. Iar *Fuhrer*-ul Bandini nu a uitat asta. El vă laudă din inimă, chiar și după ce-ați trecut pragul acestei lumi.” Altor le-am spus: „Adio, lașilor! Vă scuip plin de dezgust. Lașitatea voastră îi repugnă *Fuhrer*-ului. El detestă lașii, așa cum detestă ciuma. Nu vă va ierta niciodată. Fie ca valurile mării să spele de pe fața pământului nelegiuirea voastră, nemernicilor!”

Am ajuns înapoi la șosea exact în momentul în care sirenele anunțau ora șase și m-am îndreptat către casă. Pe un teren viran din capătul străzii, câțiva copii băteau mingea. Le-am dat lor pușca și muniția, în schimbul unui briceag despre care unul dintre puști susținea că ar valora trei dolari. Dar nu m-a păcălit, pentru că știam că briceagul nu face mai mult de cincizeci de cenți. Oricum, voiam să scap de pușcă, așa că am bătut palma. Puștii și-or fi zis că-s cretin, ceea ce i-am și lăsat să creadă.

Capitolul cinci

În apartament mirosea a friptură și am auzit voci venind dinspre bucătărie. Unchiul Frank era la noi. Am băgat capul și l-am salutat, iar el mi-a răspuns. Stătea cu soră-mea la masa din colț. Mama își făcea de lucru pe lângă soba de gătit. Frank era fratele mamei, un bărbat de patruzeci și cinci de ani, cu tâmpilele cărunte, ochii mari și firișoare de păr ieșindu-i din nări. Avea dinți frumoși. Era blajin. Locuia singur într-o casuță din partea cealaltă a orașului. Ținea foarte mult la Mona și voia mereu s-o ajute, dar ea rareori accepta. Tot timpul ne dădea bani, iar după moartea tatei ne-a întreținut, practic, luni în șir. Voia să ne mutăm la el, să locuim

împreună, dar eu mă împotriveam, pentru că uneori era despot. La moartea tatei, el a plătit înmormântarea și a cumpărat chiar și piatra funerară – chestie bizară, de vreme ce, atâta timp cât îi fusese cumnat, nu-i arătase prea mare considerație.

Bucătăria era plină de mâncare. Pe podea zăcea un coș imens cu alimente, iar policioara de la chiuvetă era plină de legume. Am avut parte de-o cină pe cinste. De vorbit, au vorbit numai ei. Eu vedeam crabi peste tot. Până și în mâncare. Mă gândeam la crabii vii de sub pod, căutându-și morții prin întuneric. Era unul, pe numele său Goliat – mare luptător! Mi-am amintit de caracterul lui minunat; el fusese cu siguranță marele conducător al poporului său. Acum era mort. M-am întrebat dacă tatăl și mama lui îi caută leșul prin întuneric și m-am gândit la durerea iubitei lui, dacă nu cumva murise și ea. Goliat luptase cu vâpăi de ură în ochi. Avusesem nevoie de multe capse pentru a-l răpune. Fusese un mare crab – cel mai mare dintre toți crabii contemporani, mai mare chiar decât prințesa! Poporul crabilor ar trebui să-i ridice monument. Dar fusese el mai brav decât mine? Ba bine că nu! Eu eram cel care-i venise de hac. Să vezi și să nu crezi! Marele crab, eroul poporului său – și eu îl învinsesem! Și prințesa – cea mai fermecătoare femelă crab care existase vreodată –, până și pe ea o răpusesem! Acești crabi nu mă vor uita mult timp de-aici încolo. Dacă ar scrie istorie, ar trebui să-mi rezerve pagini întregi în cronicile lor. Ar putea chiar să mă numească Ucigașul Negru de pe Coasta Pacificului. Micuții crabi ar auzi povești despre mine de la străbunii lor, iar figura mea ar secera groază până și în amintire lor. I-aș guverna prin teroare, chiar nefiind acolo, schimbând astfel cursul existenței acestui popor. Într-o bună zi aș deveni o legendă în lumea lor. Și s-ar găsi cu siguranță și câteva femele crab mai romantice, care ar fi fascinate de execuția plină de cruzime a prințesei. M-ar numi zeu, iar unele dintre ele m-ar venera în taină și ar face o pasiune pentru mine.

Unchiul Frank, mama și Mona continuau să discute. Părea a fi un complot. La un moment dat, Mona mi-a aruncat o privire care spunea: te ignorăm în mod intenționat, pentru că vrem să te simți prost; în plus, după masă vei avea parte cât încape de unchiul Frank. Apoi unchiul Frank mi-a aruncat un zâmbet cu subînțeles. Știam că nu-i a bună.

După desert, femeile s-au ridicat și au ieșit din bucătărie. Mama a închis ușa după ea. Toată chestia părea a fi premeditată. Unchiul Frank a trecut direct la subiect: și-a aprins pipa, a dat câteva farfurii la o parte și s-a aplecat către mine. Și-a scos pipa din gură și a îndreptat-o cu coada spre fața mea, scuturând-o amenințător.

— la ascultă aici, pui de cățea! mi-a zis. Nu știam că ești și hoț. Știam doar că ești o putoare, dar, pe viața mea, nu știam că ești și pungaș!

— Nu sunt nici pui de cățea, am răspuns.

— Am vorbit cu Romero, a spus. Știu ce-ai făcut.

— Te avertizez, i-am zis. Te somez cu toată hotărârea să nu mă mai numești pui de cățea.

— Ai furat zece dolari de la Romero.

— Presupunerea ta este o enormitate. Nu reușesc să înțeleg cum de-ți permiți să mă insulti, spunându-mi pui de cățea!

— Să furi de la patron! s-a arătat el dezgustat. Bine-ți mai șade!

— Îți repet cu toată bunăvoința de care dispun că, în ciuda vârstei tale și a legăturii noastre de rudenie, îți interzic categoric să faci uz de epitete atât de jignitoare la adresa mea, precum pui de cățea.

— Propriul meu nepot să fie un trântor și un hoț! E dezgustător!

— Te rog să ții cont, dragă unchiule, de faptul că, de vreme ce ai ales să mă defăimezi făcându-mă pui de cățea, nu am de ales decât să scot în evidență faptul că te lezezi pe tine însuși. Pe scurt, dacă eu sunt un pui de cățea, atunci tu ești musai fratele acelei cățele. Ia să te văd acum!

— Romero ar fi putut să pună să te aresteze. Îmi pare rău că n-a făcut-o.

— Romero este un monstru. Cel mai mare pungaș, o vită încălțată. Mă distrează acuzațiile lui de furt. Nu mă mișcă pe mine acuzele astea sterile. Dar trebuie să-ți mai amintesc o dată să-ți domolești ipocrizia acestor observații moralizatoare. Nu sunt obișnuit să fiu insultat, nici măcar de rude.

— Tacă-ți fleanca, prostule! a replicat el. Vorbesc de cu totul altceva. Ce-o să faci acum?

— Există nenumărate posibilități!

— Nenumărate posibilități! a pufnit el. Hai că asta-i tare! Despre ce naiba vorbești? Nenumărate posibilități!

Am tras câteva fumuri din țigară și am spus:

— Cred că mă voi lansa în cariera literară, acum că am terminat-o cu tagma de proletari a lui Romero.

— Ce carieră?

— Planurile mele literare. Proza mea. Voi merge mai departe în strădania mea literară. Sunt scriitor, știi?

— Scriitor pe dracu'! De când ești tu scriitor? Hai că asta-i nouă! Mai zi-mi, că pe-asta n-o știam!

— Instinctul de scriitor, am continuat eu, a zăcut mereu latent în mine.

Acum este în plină metamorfoză. A trecut perioada de tranziție. Sunt pe punctul de a da expresie talentului meu.

— Un căcat, a zis.

Am scos carnetul din buzunar și i-am răsfoit paginile cu degetul mare. Le-am răsfoit atât de repede, că n-a putut să citească niciun cuvânt, dar a văzut că era ceva mângălit înăuntru.

— Astea sunt notițele mele, i-am spus. Note de atmosferă. Scriu un dialog în genul banchetului socratic despre Los Angeles, Harbor, începând încă din perioada cuceririi spaniole.

— Ia să vedem, a spus.

— Nici vorbă, nu înainte de publicare.

— După publicare! Ha! Cum vine asta?

Am băgat carnetul înapoi în buzunar. Mirosea a crabi.

— De ce nu-ți bagi mințile-n cap, să devii și tu un bărbat adevărat? L-ai face fericit pe taică-tu, acolo sus unde e.

— Acolo unde?

— În viața de apoi.

Abia așteptam asta.

— Nu există viață de apoi, am spus. Ipoteza unei vieți în ceruri este pură propagandă ticluită de cei avuți, pentru a-i păcăli pe cei săraci. Resping ideea nemuririi sufletului. Este eterna iluzie a unei omeniri legate la ochi. Resping categoric ipoteza existenței lui Dumnezeu! Religia este opiul omului de rând. Bisericile ar trebui transformate în spitale și în așezăminte de binefacere. Tot ceea ce suntem sau sperăm să fim îi datorăm diavolului și merelor sale de contrabandă. Există 78 000 de contradicții în Biblie. Este acesta cuvântul lui Dumnezeu? Nu! Îl resping pe Dumnezeu! Îl fac de ocară cu blesteme sălbatice și fără ezitări! Accept doar un univers fără Dumnezeu. Sunt monist!

— Ești dement, a spus el. Ești un apucat.

— Tu nu mă înțelegi, i-am zămbit eu. Dar nu-i nicio problemă. Mă aștept la răstălmăciri; ba chiar, mă aștept la cele mai dure persecuții pe viitor. Mi-e indiferent.

Și-a golit pipa și m-a admonestat cu degetul.

— Ce trebuie să faci tu e să încetezi să mai citești blestematele alea de cărți, să nu mai furi, să devii un bărbat adevărat și să-ți găsești o slujbă.

Mi-am stins țigara.

— Cărți! am zis eu. Ce știi tu despre cărți? Tu! Un ignorant, un *tolomacus americanus*, un dobitoc, un fricos șleampăt care n-are mai multă minte decât un sconcs!

Nu părea mișcat. Și-a umplut tacticos pipa. N-am mai adăugat nimic, pentru că era rândul lui să vorbească. M-a cântărit o vreme din ochi, în timp ce se gândea la ceva.

— Am o slujbă pentru tine, mi-a zis.

— În ce constă?

— Nu știu încă, o să văd eu.

— Trebuie să corespundă abilităților mele. Nu uita că sunt scriitor. M-am metamorfozat.

— Nu-mi pasă ce ți s-a-ntâmplat. Vei merge la lucru. Poate la fabrica de conserve de pește.

— Nu știu nimic despre conservele de pește.

— Foarte bine, a spus el. Cu cât știi mai puțin, cu atât mai bine. Tot ce-ți trebuie e un spate puternic și minte puțină. Le ai pe-amândouă.

— Nu mă interesează slujba asta, i-am răspuns. Prefer să scriu proză.

— Proză – ce-i aia proză?

— Ești un burghez filistin. Nu vei ști niciodată ce-i aia o proză bună.

— Ar trebui să te usuc în bătaie!

— Încearcă numai.

— Scârâvie ce ești!

— Mârlan american!

S-a ridicat de la masă cu ochii scânteind de mânie. Apoi s-a dus în camera de alături și a vorbit cu mama și cu Mona, spunându-le că am ajuns la o înțelegere și că de-acum încolo aveam să încep o nouă etapă a vieții mele. Le-a dat niște bani și i-a spus mamei să nu-și facă nicio grijă. M-am dus la ușă și am dat din cap în semn de salut când a plecat. Mama și cu Mona mă studiau atent. Se așteptau să ies din bucătărie cu ochii în lacrimi. Mama mi-a pus mâinile pe umeri. Era blândă și voia să mă mângâie, crezând că unchiul Frank mă făcuse să mă simt îngrozitor.

— Te-a jignit, nu-i așa? m-a întrebat ea. Bietul de tine!

I-am dat mâinile la o parte.

— Cine? am întrebat eu. Cretinul ăla? Ei, pe dracu'!

— Arăți de parc-ai fi plâns.

Am intrat în dormitor și mi-am examinat ochii în oglindă. Erau mai uscați ca niciodată. Mama m-a urmat și a început să mi-i tamponeze cu batista. Mi-am zis: ce naiba...?

— Pot să te întreb ce faci?

— Bietul de tine! Lasă, te simți rușinat. Te înțeleg. Mama înțelege orice.

— Nu vezi că *nu* plâng?

A ieșit din cameră dezamăgită.

Capitolul șase

E dimineată, e timpul să te scoli, așa că scoală-te, Arturo, și du-te să-ți cauți o slujbă. Ieși în lume și caută ce nu vei găsi niciodată. Ești un hoț și un ucigaș de crabi și faci dragoste cu femei prin debarale. Nu vei găsi niciodată o slujbă!

În fiecare dimineată, mă sculam cu același sentiment. Acum chiar că trebuie să-mi găsesc o slujbă. La dracu'! Am luat micul dejun, mi-am pus o carte sub braț, creioane în buzunar și am pornit. Am coborât scările și am luat-o în josul străzii, fiindu-mi ba cald, ba frig, ba cald, ba frig, după cum și aerul era când cețos, când limpede. Nu conta, aveam o carte sub braț și căutam o slujbă.

Ce slujbă, Arturo? Ha, ha! O slujbă pentru tine? Gândește-te ce ești tu de fapt, măi băiete! Un ucigaș de crabi. Un hoț. Te uiți la femei goale prin debarale. Și tocmai tu te-aștepti să găsești o slujbă? Hai că ești nostim! Da' uite la el, idiotul, cum merge cu ditamai cartea sub braț! Unde naiba te duci, Arturo? De ce mergi pe strada asta și nu pe cealaltă? De ce mergi spre est și nu spre vest? Răspunde, hoțule! Cine-ți dă ție de lucru, porcule, cine? Nu uita că e un parc la celălalt capăt al orașului, Arturo. Parcul Banning. Acolo se înalță o mulțime de arbori de eucalipt, acolo sunt pajiști verzi. Ce loc – tocmai bun de citit!

Ia-o într-acolo, Arturo. Citește-l pe Nietzsche. Citește-l pe Schopenhauer. Alătură-te celor puternici. O slujbă? Ptiu! Du-te și așază-te sub un arbore de eucalipt și citește o carte, cât îți cauți de lucru!

Și totuși, de câteva ori chiar am căutat o slujbă. Era magazinul acela cu articole de cincisprezece cenți. O vreme, am rămas în fața magazinului uitându-mă la un munte de alune, atât de stinghere și neajutorate, cum stăteau ele acolo, singurele, în vitrină. Apoi am intrat.

— Aș dori să vorbesc cu șeful, vă rog.

— E jos, a spus fata.

Îl cunoșteam. Numele lui era Tracey. Am coborât scările abrupte, întrebându-mă de ce erau atât de abrupte, și la capătul lor l-am zărit pe domnul Tracey. Își aranja cravata galbenă în fața oglinzii. Om bun, acest domn Tracey. Avea gusturi fine. O cravată frumoasă, pantofi albi, cămașă albastră. Un om subțire – era un privilegiu să lucrezi pentru cineva ca el. Avea ceva numai al lui, avea acel *élan vital*. Ah, Bergson! Un alt mare scriitor, acest Bergson.

— Bună ziua, domnule Tracey.

— Ei, ce dorești?

— Aș fi dorit să vă rog...

— Avem formulare de înscriere pentru așa ceva. Dar nu ajută la nimic. N-avem nevoie de niciun om.

Am urcat înapoi scările abrupte. Ce scări bizare! Atât de abrupte, atât de sigure! Probabil o nouă invenție în materie de scări. Ah, omenire! Ce-o să-ți mai treacă prin minte data viitoare? Progresul... Cred în realitatea progresului. Iar acest Tracey... Această scursură, acest ticălos mizerabil și inutil! El, cu cravata lui stupidă, stând în fața oglinzii ca o blestemată de maimuță: acest filistin, acest nemernic, cu cravata lui galbenă cu tot! Închipuie-ți așa ceva! Ei, nu mă păcălea el pe mine... Știam eu câte ceva despre tipul ăsta. Într-o seară eram în port și l-am văzut ce făcea, n-am spus nimănui nimic, dar cred că l-am văzut acolo jos, în mașină, umflat ca un porc, cu o gagică lângă el. l-am văzut dinții unsuroși la lumina lunii. Zăcea acolo cu burta lui imensă, acest nemernic burghez idiot care câștigă treizeci de dolari pe săptămână, cu gușa lui atârână și cu gagica alături – o târătură, o târfă, o curvă mizerabilă... Cu degetele lui grase ținea mâna gagicii. Părea excitat în felul lui porcin, ticălosul ăsta gras, șobolanul ăsta idiot de treizeci de dolari pe săptămână, puturos și greșos, cu dinții lui unsuroși rânjiți în lumina lunii, cu burtoiul lui imens revărsându-se peste volan, cu ochii lui unsuroși și pofticioși, cu gândurile lui unsuroase și cu aventura lui unsuroasă. Nu mă păcălea el pe mine; n-ar fi putut niciodată să mă păcălească. Putea s-o ducă de nas pe gagica respectivă, dar nu pe Arturo Bandini. Iar Arturo Bandini n-ar fi consimțit în nicio circumstanță să lucreze pentru el. Într-o bună zi, va da el socoteală! Putea să și tragă de mine, târându-se cu cravata lui galbenă prin praf, să tragă de Arturo Bandini, implorându-l pe marele Arturo să accepte o slujbă, că Arturo Bandini îi va trage un șut în burtă, cu superioritate, și îl va privi cum se zvârcolește prin praf. Va plăti el, va plăti!

Am mers la uzinele Ford. Și de ce nu, mă rog? Ford are nevoie de mână de lucru. Bandini la Ford Motor Company! O săptămână într-un departament, trei săptămâni în altul, apoi o lună în altul, șase săptămâni în altul. În doi ani am și ajuns director general al diviziei de vest.

Pavajul șerpuia prin nisipul alb, era o șosea nouă, plină de dejecții poluante. În nisip erau buruieni maronii și lăcuste. Printre buruieni sclipeau cioburi de scoici. Era un teren modelat de mâna omului, plat și lăsat vraiste, cu barăci scorjite, cu grămezi de lemn vechi și conserve de tablă aruncate peste tot, cu puțuri de țigăi dezafectate și chioșcuri de servit hotdog sau fructe și cu bătrâni pe ambele părți ale drumului, vânzând

popcorn. Deasupra, firele telefonice greoaie scoteau un zumzet ciudat, ori de câte ori zgomotul străzii înceta. Dinspre canalul de drenaj plin de noroi venea o putoare grea de petrol, gunoi și alte materii ciudate.

Am mers de-a lungul șoselei, alături de alți oameni care făceau autostopul. Cerșeau, cu degetele mari ridicate și cu un zâmbet jalnic, să fie luați și ei de ici până colo. Niciun pic de mândrie! Însă eu nu – nu Arturo Bandini, cu picioarele sale puternice! Nu era pentru el țișgănia asta. Lasă-i să mă depășească. N-au decât să meargă ei cu 100 de kilometri la oră și să-mi umple nările cu gazele lor de eșapament! Într-o bună zi, totul va fi altfel. Veți plăti cu toții, fiecare șofer de pe ruta asta blestemată! Nu mă urc în automobilele voastre, chiar dacă vă dați jos și trageți de mine, chiar dacă-mi faceți cadou o mașină, gratis și fără nicio obligație! Mai bine mor aici, pe șosea! Dar va veni și vremea mea, iar atunci veți vedea numele meu scris pe cer. Atunci veți vedea cu toții! Eu nu fac semne precum ceilalți, cu degetul mare ridicat, așa că nu opriți în dreptul meu. Niciodată! Căci oricum veți plăti.

N-a vrut să mă ia nimeni. Tipul de-acolo a omorât crabi, se vede pe el. De ce să-l luăm? Face dragoste cu femeii de hârtie prin debarale. Gândiți-vă la asta! Așa că nu-l luați pe Frankenstein ăsta, pe țestoasă-râioasă, pe văduvă-neagră, pe șarpele, șobolanul, monstrul, idiotul, cretinul, câinele ăsta... Nu m-a luat nimeni; ei, și? Vezi să nu-mi pese. Să vă ia dracu' pe toți! Mie-mi convine și-așa. Îmi place să merg pe aceste două picioare lăsate de la Dumnezeu și voi merge, așa să-mi ajute Cel de Sus! Precum Nietzsche. Precum Kant. Immanuel Kant. Ce știți voi despre Immanuel Kant? Voi, niște idioți, cu mașinile voastre V-8 și Chevrolet, cu tot!

Când am ajuns la fabrică, am dat peste o mulțime de oameni. Se mișcau în formație compactă prin fața unei platforme verzi. Fețe încordate, fețe reci. Apoi a apărut un bărbat. Nimic de lucru astăzi, oameni buni! Și totuși, se mai găsea câte-o treabă pe ici, pe colo, dacă știai să vopsești, dacă știai câte ceva despre curelele de transmisie, dacă aveai experiență, dacă munciseși deja în fabrica din Detroit.

Dar pentru Arturo Bandini nu era nimic de lucru. Mi-am dat seama din prima. Așa că nu i-am lăsat să mă refuze ei. Mă amuza. Acest spectacol, această scenă cu toți bărbații adunați în fața platformei – toate astea mă amuzau. Sunt aici într-un scop cu totul special, domnule: o misiune secretă, dacă pot să spun așa, vreau doar să verific una-alta, pentru raportul meu. M-a trimis președintele Statelor Unite ale Americii. Franklin Delano Roosevelt în persoană, el m-a trimis. Frank și cu mine – ne avem

ca frații! Arturo, dă-mi niște informații despre starea lucrurilor pe Coasta Pacificului! Trimite-mi informații la cald și cifre la prima mână; vreau să aflu de la tine ce gândesc masele pe-acolo.

Și astfel, eram doar un spectator. Viața e o scenă. Ce se petrece aici e dramatic, Franklin, bătrâne, vechi tovarăș de arme, aici e dramă serioasă în sufletul oamenilor. Voi înștiința pe loc Casa Albă. O telegramă codată pentru Franklin. Frank: neliniște Coastă Pacific. Sfat trimite douăzeci mii bărbați arme. Populație terorizată. Pericol. Uzină Ford ruină. Ocup personal. Cuvântul meu lege aici. Al tău amic, Arturo.

Era acolo un bătrân care se sprijinea de zid. Nasul îi curgea abundent, până pe bărbie, dar el nici nu se sinchisea. Mă amuza. Ba chiar mă amuza foarte tare acest bătrân. Va trebui să-i povestesc lui Franklin despre el; lui Franklin îi plac anecdotele. Dragă Frank: ai muri, dacă l-ai vedea pe bătrânul ăsta! Cum i-ar mai plăcea lui să se-nece de râs, spunându-le membrilor cabinetului: Măi, băieți, ați auzit ultima chestie de la bunul meu amic Arturo, de pe Coasta Pacificului? M-am plimbat în sus și-n jos – un cercetător al umanității, un filozof –, am trecut pe lângă bătrânul cu nasul răzvrătit. Filozoful din Vest contemplă scena lumii.

Bătrânul mi-a zâmbit în felul lui, iar eu i-am zâmbit în felul meu. M-am uitat la el, iar el s-a uitat la mine. Zâmbete. În mod evident, nu știa cine sunt. Cu siguranță m-a confundat cu un neică nimeni. Amuzant, nu? Mare sport, să călătorești incognito! Doi filozofi zâbindu-și amar, reflectând la soarta umanității. Era și el, în mod firesc, amuzat, cu nasul curgând, cu ochii albaștri sclipind hâtru, nutrind o veselie secretă. Purta o salopetă albastră, care-l acoperea cu totul. În jurul taliei avea o curea inutilă, un apendice fără sens, care nu susținea nimic, nici măcar burta, căci era destul de slab. Pesemne vreun capriciu de-al lui, ceva care să-l înveselească dimineața, când se îmbrăca.

Fața i s-a luminat de un zâmbet larg, atunci când m-a invitat să trec în față și să-i împărtășesc părerea mea, dacă voiam; eram suflete înrudite, aveam afinități noi doi și, fără îndoială, și-a dat seama pe dată de travesti, recunoscând în mine persoana profundă și importantă care se evidenția automat din mulțime.

— Nu sunt prea multe de făcut pe ziua de azi, am spus eu. Problemele, după câte văd, sunt tot mai acute.

A dat din cap cu încântare, cu nasul curgându-i într-o veselie – un Platon răcit. Un bărbat foarte în vârstă, de vreo optzeci de ani, cu dantură falsă, cu pielea încrețită ca a pantofilor vechi, cu o curea inutilă și un zâmbet de filozof. Masa întunecată de oameni se mișca în jurul nostru.

— Niște oi, am adăugat eu. Din păcate, sunt doar niște oi! Victime sigure ale reformei¹ și ale sistemului american, niște nenorociți de sclavi ai baronilor asupritori. Sclavi, așa cum vă spun! N-aș accepta o slujbă în fabrica asta nici dacă mi-ar fi oferită pe o tavă de aur! Să lucrezi pentru sistemul ăsta și să-ți pierzi sufletul – nu, mulțumesc! Și la ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea toată, dar își va pierde sufletul?

A dat din cap, a zâmbit aprobator, apoi s-a arătat curios, iar eu tocmai îmi făcusem încălzirea. Subiectul meu preferat! Condițiile de muncă în epoca industrializării, o temă pentru un studiu viitor.

— Niște oi, cum vă spuneam! O turmă de oi fricoase!

Ochii i s-au luminat. Și-a scos pipa și a aprins-o. Tutunul puțea ca dracu'. Când a scos-o din gură, mucii i s-au prelins pe coada pipei. A îndepărtat mucii cu degetul mare, pe care l-a șters apoi de un crac al pantalonului. Nu s-a deranjat să-și sufle nasul. Nu e timp de-așa ceva când vorbește Bandini.

— Mă amuză, am spus eu. Spectacolul ăsta mă amuză, e neprețuit! Niște oi cărora li se tund sufletele. Un spectacol rabelaisian. Ha, nu pot decât să râd!

Și am râs până n-am mai putut. A râs și el, bătându-se cu palmele peste coapse și scoțând sunete stridente, până i s-au umplut ochii de lacrimi. Omul ăsta îmi mergea la inimă – un om cu mult umor, în mod evident foarte citit, în ciuda salopetei sale și a curelei inutile. A scos din buzunar un carnețel și un creion și a scris ceva. Acum știam: și el era scriitor, desigur! Misterul se risipise. A terminat de scris și mi-a înmănat foaia cu pricina.

Scria acolo: „Te rog, notează aici. Sunt surdomut“.

Nu, nu era de lucru pentru Arturo Bandini. Am plecat simțindu-mă mai bine, bucuros de veste. M-am întors dorindu-mi să fi avut un avion sau un milion de dolari, dorindu-mi ca scoicile să fie diamante. Mă voi duce în parc. Încă nu sunt o oaie, ca ceilalți. Citește-l pe Nietzsche. Fii un supraom. *Așa grăit-a Zarathustra*. Oh, Nietzsche ăsta! Nu fi oaie, Bandini. Păstrează-ți sfințenia minții. Du-te în parc și citește-l pe maestru sub arborii de eucalipt.

Capitolul șapte

¹ În original, *Comstockery* – formă de cenzură literară și artistică inițiată de Anthony Comstock (1844-1915) – reformist american, promotorul unei cruciade morale împotriva artei așa-zis „obscene“.

Într-o dimineață, m-am trezit cu o idee în minte. O idee grozavă, măreață. Cea mai bună idee care îmi venise vreodată, o capodoperă. Voi găsi o slujbă ca recepționar pe timp de noapte într-un hotel. Despre asta era vorba. O astfel de slujbă îmi va da ocazia să citesc și să lucrez în același timp. M-am dat jos din pat, am luat micul dejun în fugă și am coborât câte șase trepte deodată. Ajuns pe trotuar, m-am oprit o clipă, rumegând ideea. Soarele pârjolea strada, arzându-mi ochii până la extrema luciditate. Ciudat. Acum, că eram treaz de-a binelea, ideea nu mi se mai părea atât de bună. Ci doar una dintre ideile care-ți vin cât ești pe jumătate adormit. Un vis, un simplu vis, o banalitate. Într-un oraș portuar nu puteam obține o slujbă de recepționar pe timp de noapte, pentru simplul motiv că hotelurile de-aici nu ofereau asemenea posturi. O deducție matematică extrem de simplă. M-am întors și am urcat din nou scările până la apartament, apoi m-am așezat.

— De ce-ai fugit așa? m-a întrebat mama.

— Ca să-mi antrenez picioarele.

Diminețile care au urmat n-au adus decât ceață. Noptile erau nopți, nimic altceva. Zilele erau toate la fel, soarele auriu dispărând la asfințit într-o explozie de lumină. Eram mereu singur. Cursul zilelor era atât de monoton încât n-aveai ce să-ți aduci aminte. Zilele parcă nu se mișcau din loc. Păreau a fi stânci cenușii. Timpul trecea greu. În ritmul ăsta s-au scurs două luni.

Făceam ce făceam și mă întorceam mereu în parc. Să tot fi citit vreo sută de cărți... Nietzsche, Schopenhauer, Kant, Spengler, Strachey și alții. O, Spengler! Ce carte! Ce greu atârna! La fel de greu precum cartea de telefoane din Los Angeles. Am citit la ea zile în șir, fără să înțeleg o iotă, dar și fără să-mi pese, plăcându-mi doar zgomotul de fond al cuvintelor, cum mărsăluiau ele unul în spatele celuilalt pe întinderea paginilor, cu huruitul lor sumbru și misterios. Și Schopenhauer! Ce scriitor! Zile în șir l-am tot citit, ținând minte un pic de-aici, un pic de colo. Și ce le mai zicea el despre femei! Eram de acord. Exact la fel simțeam și eu în această privință. Doamne, ce scriitor!

Odată, pe când citeam în parc întins pe burtă, am văzut furnici mici și negre printre firele de iarbă. Mă priveau cum mă căzneau cu cititul cărții, unele între- bându-se ce tot fac acolo, altele trecând pur și simplu impasibile pe lângă mine. Mi s-au urcat pe picior, rătăcind prin jungla de fire de păr negre. Mi-am suflecat pantalonii și le-am omorât strivindu-le cu

degetul mare. Făceau tot posibilul să scape, ascunzându-se prin desișul de fire de păr, uneori mimând imobilitatea ca să mă păcălească, însă, în ciuda tuturor stratagemelor, n-au reușit să scape furiei dezlănțuite a degetului meu. Ce furnici proaste! Furnici burgheze! Auzi, să-ncerce ele să păcălească pe unul a cărui minte se hrănea cu Spengler și Schopenhauer! Cu marii autori! Asta le-a fost condamnarea la moarte - Declinul Civilizației Furnicilor! Și uite-așa – citeam și omoram furnici.

Am dat apoi peste cartea intitulată *Jews Without Money*¹. Ce mai carte! Era acolo un personaj feminin, o mamă extraordinară! Mi-am ridicat privirea din carte și stupoare! Chiar în fața mea se afla o femeie în vârstă, cu pantofi de modă veche, ținând un coș în mână.

Era o cocoșată cu zâmbet dulce. Zâmbea la orice, la fel de frumos. Nu putea altfel. Le zâmbea copacilor, mie, ierbii, tuturor lucrurilor. Coșul o trăgea în jos, cocoșând-o și mai tare. Era o ființă extrem de firavă, cu fața șifonată, ca și cum ar fi fost pălmuită toată viața. Purta o pălărie demodată și năstrușnică, o pălărie absurdă, dementială, care mă făcea să plâng, o pălărie cu mărgelile de un roșu șters atârănând peste boruri. Stătea acolo, zâmbind la orice, pășind chinuit prin iarbă, purtând acel coș greu în care ducea Dumnezeu știe ce, și cu pălăria ei împopoțonată cu pene și mărgelile.

M-am ridicat în picioare. Întâlnirea asta era atât de misterioasă. Iată-mă ridicându-mă ca vrăjit, cu ochii umezi.

— Dați-mi voie să v-ajut, am spus.

Mi-a zâmbit din nou și mi-a dat coșul. Am luat-o din loc. Ea mergea în față. Dincolo de umbra copacilor era o căldură înăbușitoare. Ea zâmbea. Era atât de dulce, că mi-am pierdut capul. Ea vorbea și îmi spunea lucruri pe care nu le-am reținut. Nu conta. Mă vrăjise cu totul. Am urmat-o prin soarele orbitor ca într-un vis. Am tot mers, stradă după stradă. Speram să nu ajungem nicidecum la destinație. Ea vorbea întruna, cu o voce abia perceptibilă, de parc-ar fi fredonat o melodie. Ce mai cuvinte! Ce vorbe! N-am reținut nimic. Eram doar fericit. Dar pe dinăuntru muream. Nici nu putea fi altfel. Am tot urcat și coborât atâtea borduri, că mă și întrebam de ce nu se așază la un moment dat pe una din ele, să-mi ia capul în mâini și să-l mângâie, iar eu să mă abandonez cu totul atingerii ei. A fost o șansă ratată pentru totdeauna.

¹ Roman al scriitorului american Michael Gold, apărut în 1930, care descrie scene din viața cotidiană newyorkeză.

Of, bătrânica aceea cocoșată! Bunico, ce bucuros sunt să-ți împărtășesc durerea! Cere-mi ceva, bunico! Orice. Nu mi-e greu să mor. Cere-mi să mor. Nu mi-e greu să plâng. Ridică-ți fusta și lasă-mă să plâng și să-ți spăl picioarele cu lacrimile mele, așa încât să vezi că știu ce a însemnat viața pentru tine, pentru că și spatele meu e cocoșat, dar inima mi-e teafără, lacrimile îmi sunt dulci, iubirea mea îți aparține, ea te va alina cum n-a putut Dumnezeu să te aline. Mi-e atât de ușor să mor încât pot să-ți dau viața mea, dacă o vrei, bunico, mă faci să sufăr atât de tare, aș face orice pentru tine, aș muri pentru tine, să se scurgă sângele meu de optsprezece ani în canalele de pe străzile din Wilmington și hăt, până la mare, pentru tine, ca tu să poți simți bucuria pe care o simt eu acum și să poți sta dreaptă, fără chinul acestei cocoșe.

Am condus-o pe bătrână până la ușa ei.

Copacii fremătau. Norii râdeau. Cerul albastru mă trăgea spre el. Unde mă aflam? În Wilmington, California? Oare nu mai fusesem aici niciodată? Picioarele mele păreau că dansează. Aerul se învălmășea purtându-l pe Arturo spre cer, suflându-l lin încolo și-ncoace și făcându-l să pară ceva și nimic în același timp. Suffletul meu râdea neîntreput. Adio, Nietzsche și Schopenhauer și tuturor celor ca voi, proștilor, sunt mult mai mare decât voi toți laolaltă! Prin vene îmi curge muzica sângelui. Dar avea oare să dureze? N-avea cum să dureze. Trebuia să mă grăbesc. Dar încotro? Și am alergat spre casă. Iată-mă acum acasă. Lăsasem cartea în parc. La naiba cu ea! Nu mă mai interesau cărțile! Am sărutat-o pe mama. Am strâns-o în brațe cu pasiune. Am căzut în genunchi la picioarele ei ca să i le sărut și i-am strâns gleznele până când trebuie s-o fi durut; cred că s-a mirat să mă vadă tocmai pe mine făcând asta.

— Iartă-mă, am spus. Iartă-mă, iartă-mă!

— Să te iert? Desigur, dar de ce?

Ah, ce femeie nesăbuită! De unde să știu eu de ce? Ah, ce mamă! Magia se risipise. M-am ridicat în picioare. Mă simțeam ca un prost. Un val de sânge rece mi-a inundat fața. Ce se întâmpla cu mine? Nu știam. Scaunul? Am dat de el într-un colt al camerei și m-am așezat. Măinile? Îmi stăteau în cale, mâini- le-astea stupide! Mâini blestemate! Apoi am reușit să le ascund cumva, să nu mă mai încurce. Respirația? Gâfâiam îngrozit. Inima? Nu-mi mai bătea în piept, ci se ascunsese, târându-se în adâncuri, în întunericul din mine. Mama? Mă privea speriată, neîndrăznind să vorbească, crezând că-s nebun.

— Ce-i cu tine, Arturo? Ce se întâmplă?

— Nu te privește.

- Să chem un doctor?
- Nici să nu te gândești!
- Te porți atât de ciudat... Ai pățit ceva?
- Lasă-mă-n pace. Meditez.
- Dar ce ai?
- Oricum n-ai înțelege. Ești femeie.

Capitolul opt

Zilele au trecut. S-a făcut o săptămână. Domnișoara Hopkins lucra la bibliotecă în fiecare după-amiază, lăsându-și picioarele albe să plutească în volanele rochiilor ei largi, înconjurată de cărți și de idei răcite. O urmăream din priviri ca un șoim. Nu-mi scăpa nicio mișcare.

Apoi a venit o zi – o zi mare. Dar ce zi!

O priveam din umbra rafturilor întunecate. Ținea în mână o carte, stând în spatele pupitrului ca un soldat, cu umerii drepți, citind, cu fața atât de serioasă și de fină, cu ochii ei gri urmând cărările deja bătătorite ale rândurilor înșirate unul sub altul. Și-a ridicat brusc privirea, iar fața i s-a albit, simțind ceva neobișnuit în preajmă. Am văzut-o cum își umezește buzele, după care m-am uitat în altă parte. La scurt timp, am privit-o iarăși. Era magie curată! A tresărit din nou, a privit în jur stingheră, și-a dus degetele lungi la gât, a oftat și a început din nou să citească. După alte câteva clipe, am privit-o din nou. Era cu aceeași carte în mână. Dar ce carte citea, oare? Nu știam, dar trebuia să pun mâna pe ea, pentru ca ochii mei să poată urma aceleași cărări străbătute de ochii ei înaintea mea.

Afară se făcuse seară, iar soarele inunda încăperea cu văpăi aurii. Cu picioarele ei albe și ușoare ca două fantome, a traversat sala către fereastră și a tras jaluzelele. În mâna ei dreaptă cartea se legăna, atingându-i din când în când volanele rochiei ca o mângâiere. Chiar în mâinile ei... în nemuritoarele mâini albe ale domnișoarei Hopkins, ținută strâns între degetele ei fine!

Ce mai carte! Trebuia să pun mâna pe ea. Doamne, cum mai voiam cartea aceea – să o cuprind, să o sărut, să o strâng la piept, cartea aceea proaspăt lăsată din mâna ei, purtând încă amprenta caldă a degetelor fermecate. Cine știe? Poate că atunci când citește, degetele îi transpiră. Ce minune! Înseamnă că sigur își lăsase amprenta pe carte. Trebuia s-o am. Voi aștepta o veșnicie ca s-o am. Așa că am așteptat până la ora șapte, văzând-o cum ține cartea, imprimându-mi în minte poziția

minunatelor ei degete, atât de subțiri și de albe, strângând cotorul la maximum doi centimetri de capăt, lăsând poate parfumul ei să îmbibe paginile special pentru mine.

În cele din urmă a terminat de citit. A dus-o înapoi la raft și a așezat-o pe un rând care purta denumirea „Biografii“. Am trecut pe lângă raft, căutând ceva de citit, ceva care să-mi facă mintea mai ageră, ceva de genul „biografii contemporane“, viața unei personalități care să mă inspire, să-mi ghideze viața.

Aha, aici era! Cea mai frumoasă carte pe care o văzusem vreodată, mai mare decât toate celelalte de pe raft, cartea cărților, însăși regina biografiilor, prințesa literaturii – acea carte cu coperti albastre. *Catherine de Aragon*. Deci asta era! O regină citea despre altă regină – cât se poate de firesc. Iar ochii ei gri urmaseră calea tuturor acelor rânduri – așa vor face și ai mei!

Trebuia s-o am, dar nu azi! Măine voi veni, măine! Când va fi de serviciu celălalt bibliotecar, ăla gras și urât. Atunci va fi a mea, doar a mea. Zis și făcut: până a doua zi aveam să ascund cartea în spatele celorlalte, așa încât nimeni să n-o poată lua în absența mea.

A doua zi, m-am înființat acolo foarte devreme – la ora nouă fix. *Catherine de Aragon*: minunată femeie, regina Angliei, consoarta lui Henric al VIII-lea – măcar atât știam despre ea. Dar domnișoara Hopkins citise cu siguranță în acea carte despre relația intimă dintre *Catherine* și *Henric*. Toate capitolele în care era vorba despre dragoste – o încântaseră ele oare pe domnișoara Hopkins? O făcuseră să simtă fiori pe spate? O făcuseră să respire gâfâit, să-i tresalte pieptul, să simtă furnicături inexplicabile în degete? De unde să știu? Poate chiar țipase de plăcere, simțind o tulburare misterioasă undeva în adâncul ei, chemarea feminității! Desigur, așa trebuie să fi fost! Și cât de minunat! Ceva de o frumusețe măreață, un gând pe marginea căruia merita să meditezi îndelung. Astfel, am luat cartea și iat-o, se afla chiar în mâinile mele. Să nu-ți vină să crezi! Ieri o ținuse ea, cu degetele ei calde, iar azi era la mine. Extraordinar! Era mâna destinului. O succesiune miraculoasă. Când ne vorn căsători, îi voi spune domnișoarei Hopkins toate astea. Vom sta lungiți în pat, goi pușcă, o voi săruta, voi râde ușor, cu un aer triumfător, și-i voi spune că dragostea noastră începuse cu adevărat în acea zi, când o văzusem citind o anumită carte. Apoi voi râde din nou, cu dinții mei albi strălucind, cu ochii mei întunecați și romantici ca niște văpăi ascunse, spunându-i în sfârșit adevărul adevărat despre dragostea mea eternă și îndrăzneată. Apoi ea se va lipi de mine, împungându-mi pieptul cu sânii ei

albi și frumoși, cu lacrimile curgându-i șiroaie pe obraji, pe măsură ce o voi purta din extaz în extaz. Ce zi magnifică va fi aceea!

Am privit cartea de aproape, căutând urme de degete albe la maximum doi centimetri distanță de capătul de jos al cotorului. Firește că erau multe amprente. Și ce dacă unele aparțineau altor oameni, pentru mine ele erau toate ale domnișoarei Hopkins. În drum spre parc, am început să le sărut și atâta le-am mozelit încât în cele din urmă au dispărut toate, pe carte mai rămânând doar o pată umedă. Simțeam gustul dulceag de tuș albastru. Ajuns în parc, mi-am găsit locul preferat și am început să citesc.

Era aproape de pod, era locul în care îmi făcusem un altar din rămurele și fire de iarbă. Era tronul domnișoarei Hopkins. Ah, dac-ar fi știut ea! Însă în acea clipă ea se afla acasă, în Los Angeles, departe de locul unde i se aduceau ofrande, neavând cum să bănuiască nimic din toate astea.

M-am târât în patru labe până la marginea heleșteului cu nuferi, acolo unde sălășluiau gândacii și greierii. Am prins un greiere, unul negru, grăsan, care părea să vibreze electricizat. Și m-am trezit cu acest greiere în mână, iar greierele eram eu, Arturo Bandini, un sclav negru, un harap al preacinstitei domnițe albe. Stăteam pe burtă și-l urmăream cum se târâie peste locurile în care ea își pusese divina amprentă, observând că și lui îi plăcea gustul dulceag de tuș albastru. Apoi a încercat să scape, i-a trebuit doar un salt. Am fost forțat să-i rup picioarele. N-am avut altă cale.

I-am spus:

— Bandini, îmi pare rău, dar datoria e datorie. Este dorința reginei, a multiubitei noastre regine!

Acum se zbătea în chinuri, întrebându-se ce i se întâmplase. O, preacinstită, albă domniță Hopkins, privește aici! O, regină a cerului și a pământului, privește! Mă târăsc la picioarele tale, eu, un umil greiere negru, nemernicul de mine, nedemn de numele de om. Iată-mă cum zac cu picioarele rupte, un greiere negru lipsit de orice însemnătate, gata să mor pentru tine; vai mie, moartea-mi dă târcoale. Ah! Fă-mă scrum! Dă-mi un nou chip! Fă-mă bărbat! Stinge viața din mine întru slava iubirii eterne și în numele adoratelor tale picioare!

Am omorât greierele negru, strivindu-l între paginile cărții *Catherine de Aragon*, dar nu înainte de a ne lua adio. Bietul său corp negru și neînsemnat a trosnit și a plesnit în extazul iubirii, pe altarul sfânt al domniței Hopkins.

Dar, ce să vezi? Sfântă minune: din moarte s-a întrupat viața veșnică! Învierea din morți! Greierele nu mai era, dar puterea iubirii răzbiase, iar eu eram din nou eu și nu un greiere, ci Arturo Bandini, iar ulmul din preajmă

era domnița Hopkins. Am îngenuncheat și am îmbrățișat copacul, sărutându-l în numele iubirii eterne, smulgând bucăți de scoarță cu dinții și scuipându-le apoi pe iarbă.

M-am întors și m-am înclinat în fața tufișurilor de la marginea heleșteului. Prostimea mă aplauda frenetic, legănându-se în valuri de admirație, șuierând încântată, cerându-mi chiar să o ridic și să o port pe domnița Hopkins pe umeri. Am refuzat să fac așa ceva, lăsând să se înțeleagă, prin semne discrete, dar sugestive, că preacinstita regină albă nu voia să fie purtată pe umeri, cu părere de rău, în schimb voia să fie întinsă pe spate. Înțelegând acestea, toți au râs și m-au luat drept cel mai iscusit amant și mai mare erou care poposisese vreodată pe tărâmurile lor de basm.

— Sper că înțelegeți, oameni buni. Regina și cu mine am vrea să fim singuri. Avem încă multe de reglat între noi – dacă înțelegeți ce vreau să spun!

Dinspre tufișuri s-au auzit râsete și aplauze furtunoase.

Capitolul nouă

Într-o seară a trecut unchiul pe la noi. I-a dat mamei niște bani. Nu putea să stea prea mult, dar a spus că are vești bune pentru mine. Am vrut să știu la ce se referă. La o slujbă, mi-a spus el. Îmi găsise, în fine, o slujbă. I-am spus că asta nu e neapărat o veste bună, întrucât nu știu despre ce fel de slujbă e vorba. Atunci, el mi-a spus să tac din gură și a început să-mi dea mai multe detalii.

— la asta și spune-i omului că te-am trimis eu.

Mi-a înmănat un bilet pe care-l avea pregătit.

— Am vorbit astăzi cu omul, a spus el. Totul e aranjat. Fă ce ți se spune, ține-ți gura aia spurcată și or să te țină.

— Ar face bine să mă țină, am zis eu. Orice cretin poate să muncească într-o fabrică de conserve.

— Mai vedem noi, mi-a replicat unchiul.

În dimineața următoare am luat autobuzul spre port. Era la doar șapte străzi distanță de casa noastră, dar dacă tot mă duceam să muncesc, m-am gândit să nu mă obosesc mergând pe jos. Compania de prelucrare a peștelui Soyo se umfla în depărtare ca stârvul unei balene moarte, gata-gata să plesnească. Din țevi și dindărătul ferestrelor ieșeau aburi.

La biroul de la intrare era o fată. Mi s-a părut un birou ciudat. Fata asta stătea la o masă pe care nu se găseau nici hârtii, nici instrumente de

scris. Era o urâtă cu nasul coroiat, purta ochelari și o fustă galbenă, stătea pur și simplu la birou fără să facă nimic, neavând nici telefon în față, nici stilou în mână.

— Bună ziua, am spus.

— Nu te obosi, mi-a răspuns ea. Ce dorești?

I-am spus că doream să-l văd pe domnul Shorty Naylor. Aveam un bilet pentru el. A vrut să știe despre ce bilet era vorba. I l-am înmănat, iar ea l-a citit, reacționând cu un: „Doamne, iartă-mă!”. Apoi mi-a spus să aștept un minut. S-a sculat și a ieșit din încăpere. Din pragul ușii s-a întors către mine și mi-a zis: „Să nu te atingi de nimic, te rog”. I-am răspuns că n-o voi face. Iar când m-am uitat în jur, chiar că n-am văzut nimic de atins. Într-un colț, pe podea, era o conservă de sardine, nedeschisă. A fost tot ce-am putut zări în încăpere, în afară de masă și de scaun. E o maniacă, mi-am zis; are *dementia praecox*.

În timp ce așteptam, am început să simt cum putoarea din aer îmi întoarce stomacul pe dos. M-am sprijinit de perete și am simțit stomacul urcându-mi până-n gât, de parcă aș fi fost prins într-un lift care se prăbușea în gol.

Fata s-a întors. Era singură. Și totuși, nu – când s-a dat la o parte din cadrul ușii, în spatele ei a apărut un omuleț. Shorty Naylor. Era mult mai mic de statură decât mine și foarte slab. Clavicula părea că-i iese prin piele. Nu avea în gură dinți demni de menționat, poate doar unul sau doi, pe care mai bine nu i-ar fi avut. Ochii săi păreau două stridii bătrâne puse pe hârtie de ziar. Spută amestecată cu zeamă de foi de tutun îi mânjea colțurile gurii ca niște urme de ciocolată. Arăta ca un șobolan la pândă. Părea că n-a stat niciodată în lumina soarelui, atât de palizi îi erau obraji. În loc să se uite în ochii mei, el și-a ațintit privirea către stomac, așa încât a trebuit să mă întreb ce căuta acolo. M-am uitat și eu în jos. Nu era nimic, doar o burtă, nu neapărat mai mare ca altădată și oricum neinteresantă. Mi-a luat biletul din mână. Unghiile îi erau roase din carne. A citit biletul încruntat, ba chiar furios, apoi l-a mototolit și l-a băgat în buzunar.

— Salariul e de douăzeci și cinci de cenți pe oră, a spus el.

— Este ridicol și rușinos!

— O fi, dar atâta e.

Fata stătea la biroul ei, privindu-ne. Zâmbea către Shorty, ca și cum ar fi spus glume. Eu însă nu găseam nimic distractiv în discuția noastră. Am ridicat din umeri. Shorty era gata să iasă la loc pe ușa pe care intrase.

— Nu e mare scofală salariul ăsta, am spus eu. În cazul meu, lucrurile ar putea sta și altfel. Eu sunt scriitor. Analizez viața americană. Scopul

meu nu este să adun bani, ci material de studiu pentru viitorul meu volum despre industria de prelucrare a peștelui din California. Bineînțeles că onorariul meu este mult mai mare decât ceea ce voi câștiga aici. Însă bănuiesc că asta nu schimbă mare lucru, din păcate.

— Nu, a spus el. Salariul e de douăzeci și cinci de cenți pe oră.

— Ce mai contează? Cinci cenți sau douăzeci și cinci – în condițiile date, chiar nu mai contează. Absolut deloc. După cum v-am spus, eu sunt scriitor. Analizez societatea americană. Sunt aici ca să strâng material pentru viitorul meu studiu.

— O, Doamne! a exclamat fata, întorcându-se cu spatele. Pentru numele lui Dumnezeu, dă-l afară de-aici!

— Nu-mi place să am americani în echipă, a spus Shorty. Ei nu lucrează la fel de serios ca ceilalți băieți.

— Vai! am spus eu. În privința asta vă înșelați, domnule. Patriotismul meu este universal. Eu nu depun jurământ față de niciun steag.

— Iisuse Cristoase! a exclamat fata.

Dar era urâtă. Putea să spună orice, nu m-ar fi deranjat. Era prea urâtă.

— Americanii nu pot ține pasul, a spus Shorty. Cum se văd cu burta plină, cum o taie.

— Foarte interesant, domnule Naylor, am zis eu.

Mi-am încrucișat mâinile pe piept și m-am lăsat pe călcâie.

— Extrem de interesant ce spuneți dumneavoastră acolo! E un aspect sociologic fascinant, care privește problema industriei de conserve. Vă voi cita. Chiar așa!

Fata a spus ceva de nereprodus aici. Shorty a rupt o bucată din foile de tutun care-i rămăseseră prin buzunare și a mușcat din ea. A fost o ditamai mușcătura, care i-a umflat obraji. Nu prea mă mai asculta – puteam să-mi dau seama din pasiunea cu care mesteca tutunul. Fata își reluate între timp locul la masă, cu mâinile frumos încrucișate. Ne-am întors unul către altul și ne-am privit. Și-a dus degetele la nas și și-a strâns vârful nasului. Dar gestul ei nu m-a deranjat. Era mult prea urâtă.

— Vrei să lucrezi? m-a întrebat Shorty.

— Da, în condițiile date, da!

— Ține minte: munca e grea, nu te aștepta la favoruri. Dacă n-ar fi fost unchiul tău, nu te-aș fi angajat, dar la asta se reduce ajutorul meu. Nu-mi place de voi, americanii. Sunteți leneși. Când obosiți, vă dați demisia. Și mai și pierdeți timpul de pomană.

— Sunt perfect de acord cu dumneavoastră, domnule Naylor. Sunt într-

totul de acord. Lenevia, dacă mi se permite să fac o remarcă, lenevia este trăsătura specifică a societății americane. Mă urmărești?

— Nu trebuie să-mi spui „domnule”. Spune-mi Shorty. Asta e numele meu.

— Desigur, domnule! Așa voi face, cu siguranță! Mai ales că Shorty¹ e o poreclă foarte plastică – un americanism tipic. Noi, scriitorii, căutăm mereu astfel de nume.

Nici nu l-a impresionat, nici nu l-a flatat. Doar și-a încrețit buzele. La masă, fata continua să bombăne.

— Și nu mă mai domni atâta, a adăugat Shorty. Nu-mi plac prețiozitățile astea de rahat!

— Dă-l afară de-aici, a șuierat fata.

Cum ar fi putut să mă deranjeze remarcile unei creaturi atât de urâte? Mă amuzau. Doamne, ce hidoșenie de față! Te făcea să te spargi de râs în așa hal încât nici n-aș putea s-o descriu. Am râs și l-am bătut pe umăr pe Shorty. Nici eu nu eram prea înalt, dar pe lângă omulețul ăsta păream o namilă. Mă simțeam extraordinar văzându-mă brusc un uriaș!

— Hai că-i faină asta, Shorty! Îmi place că ai un înăscut simț al umorului. E tare! Tare de tot! continuam eu să râd. Extraordinar de amuzant! Ha, ha, ha! Tare de tot!

— Nu văd nimic amuzant aici, mi-a zis el.

— Ei, cum nu? Poate nu mă ascuți cu atenție...

— Ce-ar fi să mă mai slăbești? Ia ascultă-mă tu!

— Da, da, sigur... Nicio problemă. Te-ascult!

— Nu, nu, a continuat el. Ascultă-mă și vino după mine. Asta voiam să spun. Intri chiar acum în echipă, la lipit etichete.

Fata s-a întors să ne vadă ieșind pe ușă, strigându-mi în urmă:

— Și să nu te mai prind pe-aici!

La cât de urâtă mi se părea, nu puteam să-i dau nicio atenție. Era muma-pădurii.

Am ajuns în hala de producție. Clădirea din tablă ondulată era ca o temniță întunecoasă și fierbinte. De pe grinzi picura în permanentă apă. În aer pluteau nori de abur maroniu și albicios. Podeaua verde era alunecoasă, plină de untură de pește. Am traversat o încăpere lungă, în care muncitoare mexicane și japoneze stăteau înșirate în fața unor mese, tranșând fileurile de macrou. Femeile purtau halate greoaie de cauciuc, iar

¹ De la adjectivul englezesc short, „scund”.

picioarele, încălțate în cizme, le erau afundate până la glezne în măruntaiele de pește.

Duhoarea era de nesuportat. Mi s-a făcut brusc rău, ca atunci când mănânci muștar și bei apă fierbinte în același timp. După încă zece pași am simțit că-mi vine înapoi tot ce mâncasem la micul dejun și m-am aplecat să vomit. Mi-am golit stomacul din prima. Shorty a râs. M-a bătut pe spate și a râs zgomotos. Apoi au început ceilalți. Dacă râdea șeful, musai să râdă și ei. M-am simțit ca dracu'! Femeile și-au ridicat privirea și au început și ele să râdă. Ce mai petrecere!

Și asta în timpul programului! Să-l vezi pe șef cum se prăpădește de râs! E ceva! Păi, dacă-i așa, atunci să râdem cu toții. Nimeni nu mai muncea în secția de tranșat pește. Toată lumea râdea. Toți, mai puțin Arturo Bandini.

Nu, Arturo Bandini nu râdea. El își vărsa mațele. Îi uram pe toți și le-am jurat în gând răzbunare, căutând să scap de privirile lor, clătinându-mă spre un ungher în care nu m-ar mai fi putut zări. Dar Shorty m-a luat de braț și m-a condus spre altă ușă. M-am sprijinit de zid și mi-am tras sufletul. Însă am simțit imediat duhoarea atacând din nou. Pereții se învârteau, femeile râdeau laolaltă cu Shorty, pe când Arturo Bandini, marele scriitor, vomita din nou. Doamne, și cum mai vomita! Femeile se vor întoarce diseară acasă și le vor povesti totul familiilor lor. Știi, tipul ăla nou... Să-l fi văzut... Le uram pe toate și chiar am încetat, pentru o clipă, să-mi vărs mațele, ca să reflectez satisfăcut la ideea că era cea mai intensă ură pe care o purtasem vreodată cuiva.

— Te simți ceva mai bine? m-a întrebat Shorty.

— Desigur, am răspuns. N-a fost nimic. Doar idiosincraziile unui stomac de artist. Nimic demn de luat în seamă. Trebuie să fi fost ceva ce-am mâncat azi-dimineață.

— Vezi să nu!

Am intrat în secția următoare. Femeile încă mai iroseau timpul de producție râzând. Ajuns în pragul ușii, Shorty Naylor s-a întors către ele și și-a tras o figură morocânoasă. Nimic mai mult. Doar o figură morocânoasă. După care femeile s-au oprit din râs. Spectacolul se terminase. S-au întors toate la lucru.

Eram în secția de etichetare. Erau aici numai băieți, filipinezi și mexicani. Lucrau la bandă, alimentând întruna mașinile. Să fi fost vreo douăzeci cu toții, băieți cam de vârsta mea sau poate mai mari, și toți s-au oprit din lucru ca să vadă cine eram, înțelegând că un nou angajat avea să intre în echipă.

— Stai aici și privești, mi-a spus Shorty. Te bagi doar după ce-ai prins șpilul.

— Nu mi se pare mare lucru, am spus. Sunt gata să lucrez.

— Nu, nu. Ai răbdare

Apoi a plecat.

I-am urmărit pe băieți: ce făceau, cum făceau. Era simplu. Doar că stomacul nu-mi dădea pace. După câteva clipe, iar am vomitat. Și din nou, aceleași râsete, însă băieții râdeau altfel decât femeile. Ei chiar erau convinși că e trăsnet de hazliu să-l vezi pe Arturo Bandini petrecând de mama focului.

Această primă dimineață părea să nu aibă nici început, nici sfârșit. Între două puseuri de vomă, m-am așezat lângă o stivă de conserve, ținându-mă de burtă. Le-am spus cine sunt, scriitorul Arturo Bandini. Cum, n-ai auzit de mine? Nu vă faceți griji, o s-auziți! Veți citi cândva cartea mea despre industria piscicolă din California. Va fi o lucrare de referință în domeniu. Vorbeam repede, printre jeturi de vomă.

— Nu m-am angajat permanent. Doar strâng material pentru o carte despre industria piscicolă din California. Mă numesc Bandini, scriitorul Bandini. Slujba asta e doar ceva pasager. Cât despre salariu, cred că-l voi dona unei asociații de binefacere, Armata Salvării sau așa ceva...

Apoi iar am vărsat. Doar că nu prea mai aveam ce, în stomacul meu nemaifiind decât ceea ce oricum n-ar fi ieșit. M-am aplecat și m-am înecat – eu, un scriitor ilustru, ținându-mi mâinile încolăcite pe burtă, vomitând convulsiv. Nu mai ieșea nimic. Cineva s-a oprit din râs pentru câteva secunde, suficient cât să-mi strige că ar trebui să beau niște apă. Bă, scriitorule! Beeea aaapă! Am dat peste un hidrant și am încercat să beau. A țâșnit un jet puternic, care m-a împins spre ușă. Ceilalți se prăpădeau de râs. Bietul scriitorăș! Mare, dom'le! Las' că-l vedem noi pe el cum mai scrie!

— Treci tu și peste asta, m-au consolat unii râzând.

— Du-te acasă! m-au îndemnat alții. Du-te și scrie o carte, scriitorule! Ești prea bun pentru industria conservelor de pește. Du-te și scrie o carte despre vomă!

Ce mai hohote!

Am ieșit din secție și am mers spre aleea principală care ocolea canalul. M-am întins pe o grămadă de năvoade încinse de soare, aflată la jumătatea distanței dintre cele două clădiri care străjuiau aleea. Încă îi auzeam râzând, hohotele lor întreceau până și huruitul utilajelor. Însă nu-mi mai păsa deloc. Mi se făcuse somn. Doar că năvoadele nu erau cel

mai bun pat, fiind îmbibate de mirosul de macrou cu sare. Nici muștelor nu le-a trebuit mult ca să dea de mine. Asta n-a făcut decât să înrăutățească situația. În curând, toate muștele din Los Angeles Harbor aveau să prindă de veste. M-am târât de pe năvoade spre o zonă acoperită cu nisip. Era minunat. Am întins mâinile și mi-am răsfirat degetele, răscolind nisipul în căutarea stratului umed și rece. Nu mă mai simțisem nicicând așa de bine. Până și particulele fine de nisip care-mi intrau în gură și-n nas erau dulci. Un gândac de nisip minuscul s-a oprit în vârful unei dune, pentru a investiga ce-i cu agitația asta. În mod normal l-aș fi omorât fără ezitare. S-a uitat în ochii mei, s-a oprit o clipă, apoi a continuat să înainteze și mi-a escaladat bărbia.

— N-ai decât, am spus. Nu mă supăr. Poți să-mi intri și-n gură, dacă vrei.

Trecuse deja de bărbie, când am simțit că mă gâdilă pe buze. A trebuit să mă uit cruciș ca să-l văd cât de cât.

— Hai, vino! N-am să-ți fac niciun rău. Sunt în vacanță.

Mi s-a îndreptat către nări. Apoi am adormit.

M-a trezit sunetul unei sirene. Era ora douăsprezece, la amiază. Muncitorii ieșeau din hale, mexicani, filipinezi, japonezi. Aceștia din urmă erau prea preocupați ca să se uite în altă parte decât drept înainte. Păreau grăbiți. Dar mexicanii și filipinezii m-au văzut cum zăceam întins și au izbucnit iarăși în hohote, căci... iată-l pe marele nostru scriitor lat la pământ, ca un bețiv ordinar.

Pesemne că se aflate între timp, în toată fabrica, faptul că o mare personalitate poposise în mijlocul muncitorilor, nimeni altul decât nemuritorul Arturo Bandini, scriitorul, și când colo, el zace în nisip. Nici vorbă să fie asta poziția în care-și scrie el textele perene, acest mare autor care și-a ales peștele drept subiect favorit, care a lucrat pentru niște amărâți de douăzeci și cinci de cenți pe oră, doar din motivul că era un spirit democratic – marele scriitor! Atât de mare că... iată-l tolănit pe burtă, la soare, vărsându-și mațele, prea firav ca să suporte mirosul despre care avea să scrie o carte! O carte despre industria de prelucrare a peștelui din California! O, ce mai scriitor! O carte despre voma californiană! O, mare scriitor mai e și ăsta!

Râsete.

Au trecut așa vreo treizeci de minute. Sirena s-a auzit din nou. Muncitorii au început să se scurgă iarăși șiruri-șiruri, dinspre teighelele unde se servea prânzul. M-am întors pe spate și i-am văzut trecând. Aveau siluete cețoase, de coșmar. Soarele arzător îmi făcea rău. Mi-am

acoperit fața cu mâna. Unii încă se mai hlizeau văzându-mă, însă nu la fel ca înainte, pentru că marele scriitor începuse probabil să-i cam plictisească. Mi-am ridicat încet capul și i-am văzut, cu ochii mei injectați, cum treceau grupuri-grupuri. Unii mușcau din mere, alții lingeau înghețate sau mâncau bomboane trase-n ciocolată, din ambalaje groaznic de foșnitoare. M-a apucat din nou greața. Stomacul mi se revolta, mă împungea pe dinăuntru, ghiorăia.

— Bună, scriitorule! Hei, scriitorule, salut!

I-am auzit strângându-se în jurul meu, râzând și pălăvrăgind. Hei, scriitorule! Vocile mi se păreau a fi ecouri stinse. Praful iscat de picioarele lor se ridica în norișori leneși. Apoi, brusc, am auzit mai tare ca niciodată o voce țișându-mi în ureche. Heei, scriitorule! Bănuiam dinainte ce aveau de gând să-mi facă. Niște brațe vâjnoase aveau să mă apuce și să mă întoarcă pe-o parte. Era felul în care înțelegeau ei să se distreze de minune. Aveau de gând să-mi strecoare un pește în cămașă. Am știut asta chiar și fără să văd peștele gata pregătit. Dar, pentru moment, încă stăteam culcat pe spate. Soarele amiezii îmi ardea fața. În acel moment am simțit niște degete apucându-mi cămașa, care a părâit la cusături. Bineînțeles! Exact cum îmi închipuisem! Îmi băgau peștele în cămașă! Dar n-aveam să-i privesc. Am închis ochii. Apoi am simțit ceva rece și lipicios cum îmi atinge pieptul și cum alunecă tot mai jos, oprindu-se în curea: era peștele! Idioții! Eram sigur că asta aveau de gând. Pur și simplu *eram sigur*. Doar că nu-mi prea păsa. Un pește în plus sau în minus chiar nu mai conta.

Capitolul zece

A mai trecut ceva timp. Poate o jumătate de oră. Am băgat mâna în cămașă și am simțit peștele lipit de piele. Mi-am trecut degetele peste solzii lui, pipăindu-i aripioarele și coada. Acum mă simțeam ceva mai bine. Am scos peștele, l-am ridicat și m-am uitat la el. Un macrou de vreo treizeci de centimetri. Mi-am ținut respirația, ca să nu-i simt putoarea. Apoi l-am apucat cu dinții și i-am smuls capul. Îmi părea rău că era deja mort. L-am azvârlit și m-am ridicat în picioare. Niște muște imense tocmai se hrăneau copios cu sudoarea de pe fața mea și cu pata zemoasă de pe cămașă, lăsată în urmă de macrou. O muscă grasă mi s-a așezat pe mână și refuza cu îndărătnicie să zboare, în ciuda gesturilor mele de avertizare. M-a înfuriat peste măsură. Am lovit-o cu palma, omorând-o pe loc. Dar eram în continuare atât de furios pe ea încât am băgat-o în gură

și am mestecat-o, scuișând-o apoi bucăți-bucățele. După care am luat din nou peștele, l-am așezat pe nisip, într-un loc mai nivelat, și am sărit pe el până a plesnit. Fața mi se albise, mi-o simțeam ca de ghips. Nici nu apucam să fac o mișcare, că o sută de muște își luau zborul, roind în jurul meu. Ce muște idioate! Am stat nemișcat, încercând să le omor una câte una, dar cele rămase în viață nu trăgeau nicio învățătură din moartea suratelor. Insistau să mă înfurie. O vreme am stat răbdător, liniștit, abia respirând, așteptând să se așeze fiecare într-o poziție care să-mi permită să-i fac felul.

Îmi trecuse greața. Uitasem ce fusese mai rău. Dar nu puteam uita răsetele, muștele și peștele mort. Din nou mă gândeam ce bine-ar fi fost ca macroul să fie viu. I-aș fi dat eu o lecție pe care să n-o uite în veci! Nu știam ce avea să se întâmple în continuare. Aș fi vrut să fac cumva să fim chit. Bandini nu uită niciodată, găsește el o cale să se răzbune! Veți plăti pentru asta – cu toții veți plăti, nefericiților!

Peste drum erau toaletele. Am luat-o într-acolo. Două muște nesuferite s-au și luat după mine. M-am oprit în mijlocul drumului. Făceam spume de nervi, dar m-am oprit și am rămas nemișcat ca o statuie, așteptând să se așeze muștele. În cele din urmă, am prins una. Cealaltă a scăpat. I-am rupt celei dintâi aripile și am aruncat-o pe jos. S-a târât prin noroi, zbătându-se ca un pește pe uscat, crezând că poate să-mi scape în felul ăsta. Era revoltător ce-și închipuia ea. Am lăsat-o câteva clipe să se zbată, ca să-i fac pe plac. Apoi am sărit pe ea cu ambele picioare și am înfundat-o în pământ de vie. Am făcut o moviliță deasupra aceluia loc și am scuișat.

Ajuns la toalete, m-am tot bălângănit de pe-un picior pe altul, ca un balansoar, întrebându-mă ce aveam de făcut întâi și-ntâi, încercând să mă reculeg. Erau prea mulți vlăjgani pe-acolo ca să mă iau la harță cu ei. Rezolasem problema cu peștele, incidentul cu muștele, dar cu muncitorii din fabrica de conserve nu te puteai pune. În tot cazul, nu-i puteai ucide ca pe niște insecte. Trebuia să găsesc altceva, o modalitate de luptă care să nu implice pumnii. Mi-am spălat fața cu apă rece și am reflectat profund.

La un moment dat, în toaletă a intrat un filipinez negricios. Era unul dintre băieții de la etichetare. S-a oprit în dreptul pisoarului – un jgheab tras de-a lungul peretelui – și a început să tragă de nasturii de la prohab cu nerăbdare, încruntându-se. În cele din urmă și-a deschis toți nasturii și părea a se fi destins. Zâmbea neconținut, ba chiar tremura de plăcere. Era clar că se simțea mult mai bine. M-am aplecat deasupra chiuvetei, sub robinet, și am lăsat apa să-mi curgă prin păr și pe ceafă. Filipinezul s-a

Întors și a început să-și încheie nasturii la loc. Și-a aprins apoi o țigară și s-a rezemat de perete, privindu-mă cu atenție. O făcea de-al dracului, se uita la mine așa încât să-mi dau seama că se uită la mine, nimic altceva. Dar nu mi-era frică de el. Nici că-mi putea fi frică de el. Cine să se teamă, în California, de un gălbejit de filipinez? Mi-a zâmbit cu un aer care spunea că nici el nu crede c-ar fi mare lucru de capul meu; ba, în plus, că nu mă apreciază nici pentru stomacul meu sensibil. M-am îndreptat de spate. Simțeam apa scurgându-mi-se pe față. Îmi picura pe pantofii plini de praf, lăsând dăre strălucitoare pe suprafața lor. Filipinezul părea că mă desconsideră din ce în ce mai tare. Acum nici măcar nu mai zâmbea, ci râdea batjocoritor.

— Tu simți bine acum? m-a întrebat el.

— Ce te privește?

Era slăbuț și neobișnuit de înalt. Nu eram la fel de mare ca el, dar aveam probabil aceeași greutate. L-am măsurat din cap până-n picioare, cu o privire răutăcioasă. Ba chiar mi-am ridicat bărbia și mi-am supt buza de jos, ca să-i arăt de la ce înălțime îl disprețuiam.

Mi-a aruncat și el o privire la fel de dușmănoasă, dar nu cu bărbia scoasă în afară. Nici lui nu-i era frică de mine. Dacă nu intervenea ceva cât de repede, ca să-l distragă, urma probabil să capete atât de mult curaj încât să-mi și tragă vreo două înjurături.

Avea pielea negricioasă, cam de culoarea nucii. Părea atât de întunecată și din cauză că dinții îi erau foarte albi. Sau viceversa. În tot cazul, avea niște dinți de un alb strălucitor, ca un șirag de perle. Când mi-am dat seama că avea pielea întunecată, mi-a venit și ideea că pot să-l insult pe chestia asta. Era o insultă pe care-aș fi putut-o adresa tuturor angajaților de-acolo. Pe toți i-aș fi făcut să sufere, mai e vorbă, din moment ce eu însumi aș fi fost rănit la auzul unei asemenea ocări. În școala primară, copiii obișnuiau să mă necăjească, făcându-mă „macaronar” și „imigrant”. Mă răneau de fiecare dată. Era un sentiment îngrozitor. Mă simțeam atât de jalnic, de neînsemnat. Așa că știam prea bine, de-acum, că l-aș fi rănit grav pe filipinez cu astfel de insulte. Floare la ureche, mi-am zis și m-am surprins zâmbindu-i invincibil. Mă simțeam brusc în largul meu, relaxat, imbatabil. N-aveam cum să dau greș. Am înaintat și mi-am apropiat fața de fața lui, încercând să-i imit mimica. Se aștepta cu siguranță la ceva din partea mea. Așa că expresia feței lui s-a schimbat imediat. Se aștepta, e clar; nu știu exact la ce, dar se aștepta...

— Dă-mi o țigară! m-am răstit eu. Cioroiule!

Asta l-a lovit. Oho, și cum l-a mai lovit! S-a schimbat instantaneu la

față: de unde mai înainte părea agresiv, acum avea expresia victimei. Zâmbetul îi înghețase pe față, încerca să pară încă relaxat, dar nu-i mai venea. Acum chiar că mă ura. Și-a îngustat ochii.

Ce sentiment minunat încerca! Era agitat, vulnerabil. Știam asta prea bine, întrucât fusesem și eu cândva într-o situație asemănătoare. Mai demult, pe când se întâmpla să mă aflu într-un magazin, o fată mă făcuse „imigrant”. N-aveam decât zece ani, dar țin minte că o urăsem pe acea fată așa cum mă ura acum filipinezul pe mine. Mă oferisem să-i cumpăr fetei un cornet de înghețată. Dar ea mă refuzase, replicând că mama ei voia ca ea să se țină departe de mine, pentru că eram un „imigrant”. Ce mai... era replica cea mai tare pe care i-aș fi putut-o da, la rândul meu, filipinezului.

— Nici măcar nu ești un cioroi autentic, i-am zis. Ești un blestemat de filipinez, ceea ce e chiar mai rău!

Dar fața lui nu mai era, dintr-odată, nici neagră, nici maro. Era roșie de-a binelea.

— Un filipinez gălbejit! Un nenorocit de imigrant din Orient! Chiar nu ți-e rușine să viețuiești printre albi?

Nu voia să vorbească despre asta. A dat scurt din cap, în semn de refuz.

— Doamne, iartă-mă! am mai spus. Uită-te la fața ta! Ești galben ca un canar!

Am izbucnit în hohote de râs. Mă țineam de burtă și râdeam isteric, atât de tare încât în curând n-am mai putut pretinde că ar fi un râs natural. Fața lui încremenise de atâta durere și umilință, buzele îi erau imobile, neputând să dea o replică, de parcă ar fi avut un căluș în gură – atât era de șocat și de jignit.

— Băiete, am adăugat apoi, știi că era să mă păcălești? Tot timpul ăsta am crezut că ești un cioroi. Și, când colo, tu erai gălbejit!

Brusc, s-a înmuiat. Fața până atunci marcată de durere a început să se destindă, să-și schimbe culoarea. A schițat un zâmbet – nefiresc, gelatinos. S-a uitat în jos, înspre cămașa care i se înfoia pe burtă, și a gonit scrumul care-i căzuse din țigară. Apoi și-a ridicat privirea spre mine.

— Tu simți bine acum? m-a întrebat el.

— Ce-ți pasă ție? am zis. Tu ești filipinez. Iar vouă, filipinezilor, nu vi se face rău, pentru că sunteți obișnuiți cu lăturile-astea. Eu sunt scriitor, frate! Un scriitor american, înțelegeți? Nu unul filipinez. Nu m-am născut în Insulele Filipine. Eu m-am născut chiar aici, în SUA, sub cerul american!

A ridicat din umeri, semn că nu prea înțelegea unde bat.

— Eu nu scriitor, mi-a zâmbit el. Nu, nu, nu. Eu nascut Honolulu.

— Păi tocmai asta e, am spus eu. Asta-i diferența. Eu scriu cărți, frate! La ce să vă așteptați voi, orientalii? Eu scriu cărți în limba mea maternă, în engleză. Eu nu sunt un oriental năclăit.

Apoi, pentru a treia oară, a repetat întrebarea:

— Tu simți bine acum?

— Păi, la ce te-așteptai? am replicat eu. Eu scriu cărți, tăntălăule! Tomuri! Eu nu m-am nascut în Honolulu. M-am nascut chiar aici, în bătrâna Californie de Sud.

Și-a aruncat țigara pocnind din degete, făcând-o să zboare prin încăpere ca o torpilă, până lângă jgheabul pisoarului, unde s-a lovit de perete într-o ploaie de scântei, apoi a căzut pe podea.

— Acum plec, mi-a mai zis el. Tu vii repede, nu?

— Dă-mi o țigară!

— Nu am.

S-a îndreptat spre ușă.

— Nu mai am. Ultima fost.

Dar într-unul din buzunarele cămășii i se zărea un pachet plin.

— Păcătos de filipinez gălbejit și mincinos! am spus. Ăla ce-i?

Mi-a rânjit și a scos pachetul, oferindu-mi o țigară. Erau dintr-alea ieftine, nu cred să fi costat mai mult de zece cenți bucata.

— Țigări filipineze? Nu, mersi! Nu-s de mine.

N-a avut nicio reacție.

— Ne vedem târziu, a mai zis el.

— Asta s-o crezi tu.

A luat-o din loc. L-am auzit târșâindu-și pașii pe aleea cu pietriș. Lăsase în urmă, aruncat pe podea, mucusul de țigară. Am încercat să-l usuc cu degetele și l-am fumat până la capăt. În momentul în care nu l-am mai putut ține nici măcar cu unghiile, l-am aruncat și l-am strivit cu călcâiul. Asta-i pentru tine! L-am zdrobit până n-a mai rămas din el decât o pată maronie. Avusese alt gust decât țigările normale. Mai curând gust de filipinez decât gust de tutun.

În toalete, unde apa curgea în permanență în jgheab, nu putea fi decât răcoare. M-am îndreptat către fereastră și m-am calmat. Mi-am pus mâna streășină la ochi și am privit soarele de după-amiază tăind norul de praf ca o lamă argintie. Fereastra era străjuită, pe dinafară, de o plasă de sârmă cu găuri nu mai mari de doi centimetri pătrați. Mi-a venit în minte așa-zisa

Gaură Neagră de la Calcutta¹. Acolo, soldații englezi își dăduseră duhul într-o încăpere nu mai mare decât cea în care mă aflam eu acum. Totuși, erau câteva diferențe. Aici toaleta era, slavă Domnului, mai bine aerisită. Gânduri răzlețe, nu știam cum de îmi veniseră în minte. Toate încăperile mici îmi evocau Gaura Neagră din Calcutta și, în consecință, gândurile îmi zburau automat spre figura lui Macaulay². Prin urmare, iată-mă stând în fața ferestrei și meditănd la soarta lui Macaulay. Duhoarea devenise suportabilă; nu era plăcut, ce-i drept, dar mă obișnuisem cu ea. Mă pălise foamea, dar nu mi-era poftă de nimic. Nu știu ce-aș fi putut înghiți în acel moment. În plus, mă gândeam neîncetat că trebuia să dau ochii din nou cu băieții de la etichetare. M-am uitat în jur după un alt muc de țigară, dar n-am găsit niciunul. Apoi am ieșit.

Trei mexicance veneau agale înspre spălător. Tocmai ieșiseră din secția de tranșare. Am dat colțul clădirii, care avea o scobitură enormă, de parcă ar fi intrat în ea un camion. Fetele m-au văzut și s-au oprit în mijlocul drumului. Și-au apropiat capetele și au început să sporovăiască. Ziceau, probabil: ia uită-te la scriitorul nostru, iar și-a scos mutra pe-aici. Sau cam așa ceva.

M-am apropiat. Fata cu cizme a dat din cap înspre mine. Ajuns în preajma lor, au început să-mi zâmbească. Le-am întors zâmbetul. Ne despărțeau doar vreo trei metri. Am remarcat-o mai ales pe fata în cizme, probabil din cauza sânilor imenși, care m-au atras din prima – dar n-a fost decât o străfulgerare, ceva de care îți amintești mult mai târziu. M-am oprit în mijlocul cărării. Am luat o poziție țepănă, cu picioarele depărtate, barându-le astfel calea. Ele s-au speriat și au încetinit. Stai să vezi că scriitorul nostru pune ceva la cale! Fata în halat, agitată, i-a spus ceva celei în cizme.

— Hai să ne-ntoarcem, a zis cea în cizme.

M-am simțit din nou atras de ea și m-am hotărât ca, într-o zi, să-i acord mai multă atenție. Apoi, cea de-a treia fată, care trăgea mereu din țigară, a început să vorbească precipitat, într-o spaniolă stridentă. Au pornit-o toate trei înspre mine, ținându-și nasul pe sus. M-am adresat fetei în

¹ Carceră în India, în care 146 de militari englezi din armata colonială au fost claustrați, în 1756, de către trupele bengale, și lăsați să moară de foame.

² Thomas Babington Macaulay (1800-1859) – poet, istoric și politician englez, renumit mai ales pentru activitatea sa din colonii (India), unde s-a remarcat prin promovarea limbii engleze în actul de justiție și în educație, dar și prin proclamarea superiorității rasei europene.

cizme, cum era cea mai frumoasă dintre ele. Celelalte nici nu meritau să-ți răcești gura, așa de modest arătau.

— Să vezi și să nu crezi, am zis eu. Salutări, frumoaselor din Filipine!

Nu erau filipineze nici cât negru sub unghie, iar ele o știau prea bine și mai știau și că eu știu asta. Au trecut pe lângă mine, tot cu nasul pe sus. N-aveam ce face: dacă nu mă dădeam la o parte, m-ar fi împins cât colo. Fata cu cizme avea brațele albe și mlădioase, amintindu-mi de formele unei sticle de lapte. Dar acum, fiind atât de aproape, mi-am dat seama că era, de fapt, urâtă. Avea o mulțime de coșuri pe față, iar pe gât urme de pudră. Ce dezamăgire! S-a întors către mine și mi-a arătat tot disprețul ei: a scos o limbă incredibil de roz și a strâmbat din nas.

Mă cam luase prin surprindere, dar m-am bucurat, în fond, pentru că-și găsisese nașul în materie de strâmbături. Mi-am întors pleoapele pe dos, m-am tras de fălci și mi-am belit gingiile la ea. Am reușit să mă strâmb cu mult mai convingător. A continuat să meargă cu spatele, arătându-mi limba ei roz, schimonosindu-și nutrița – însă orice ar fi făcut, nu erau decât mici variațiuni pe aceeași temă: scoate limba, strâmbă nasul... Îi dădeam clasă în materie de scâlâmbăieli. Celelalte două fete au ținut-o drept înainte. Cizmele fetei ășteia erau prea mari pentru picioarele ei. Înota în ele, târându-le prin praf pe când mergea cu spatele, ca racul. Îmi plăcea felul în care tivul rochiei îi fâlfâia peste picioare, printre norișorii de praf care se împleteau în jurul ei ca petalele unei imense flori gri.

— O fată din Filipine n-ar face așa ceva, i-am zis.

Chestia asta a înfuriat-o.

— Nu suntem din Filipine! a urlat ea. Tu ești din Filipine! Gălbejitu', gălbejitu', sâc, sâc, sâc!

Auzind acestea, și celelalte două fete s-au întors către mine, preluând pe dată refrenul. Acum mergeau toate trei cu spatele, ținându-se de mână și fredonând la unison:

— Gălbejitu', gălbejitu', gălbejitu'!

S-au strâmbat și mai urât, făcându-mi „Ciudă, na!“, cu degetul mare dus la nas. Distanța dintre noi creștea. Am ridicat mâna, în semn că vreau să mă asculte o clipă. Strigaseră și mă batjocoriseră deja prea mult. Abia dacă apucasem să le spun și eu vreo două. Dar ele și-au continuat refrenul idiot. Mi-am agitat brațele deasupra capului, am dus un deget la gură, în semn că aș vrea să tacă o clipă, să mă asculte. Au încetat, în cele din urmă. În fine, puteam să mă desfășor. Erau atât de departe, iar dinspre hale venea atât de mult zgomot, încât a trebuit să-mi fac mâinile pâlnie la gură și să răcnesc.

— Să-mi fie cu iertare! V-am confundat! Îmi pare foarte rău. Mi-am închipuit că sunteți filipineze. Dar nu sunteți. De fapt, sunteți chiar mai rău de-atât! Sunteți niște mexicance slinoase! Niște târâturi hispanice! Tâ-râ-turi his-pa-ni-ce, tâ-râ-turi his-pa-ni-ce!

Deși mă aflam la vreo treizeci de metri de ele, simțeam scârba ce le cuprinsese brusc, pe toate, rănindu-le în secret – tocmai din motivul că fiecare se rușina să admită față de celelalte faptul că fusese profund jignită, ele nu făceau decât să-și trădeze suferința secretă. Știam, pentru că mi se întâmplase și mie, cândva, exact același lucru. Eram mic și m-am luat la bătaie cu un băiat. L-am dat gata și, pe moment, m-am simțit foarte bine. Dar când m-am ridicat de pe el, a șters-o spre casă urlând în gura mare că eram un imigrant, către băieții care stăteau gură-cască. Vorba aceea de ocară m-a făcut să mă simt exact cum se simțeau acum cele trei mexicance. Aveam toate motivele, acum, să râd satisfăcut. Mi-am ridicat fața spre cer și am râs în hohote. Nu m-am mai uitat la ele, ci doar am râs atât de tare cât să fiu sigur că fetele mă auziseră. Apoi am intrat în hală.

— Na, na, na! fredonam. Sâc, sâc, sâc!

Dar mă simțeam caraghios. Și probabil că și ele m-au crezut nebun. Se uitau când una la alta, interzise, când la mine. Nu-și dădeau seama că încercam să le ridiculizez; după cum dădeau din cap, convingerea lor trebuie să fi fost că aveau de-a face cu un nebun.

Să revenim însă la băieții din secția de etichetare. Cu ei să te pui, frate, dacă te ține! Am intrat cu pași mari, rapizi și hotărâți, fluierând întruna și trăgând adânc aer în piept, ca să le arăt că mirosul nu mai avea efect asupra mea. Ba chiar mi-am frecat pieptul a satisfacție, spunând „Mmmm...” Băieții erau adunați în jurul stivei de conserve, de unde controlau fluxul producției, aruncându-le pe banda slinoasă care le transporta spre mașina de lipit etichete. Stăteau umăr la umăr în jurul acelei stive imense în formă de cutie, cu baza de vreo trei metri pătrați. În secție era pe cât de puternică duhoarea, pe-atât de mult zgomot. Nici nu băgaseră de seamă când intrasem. M-am băgat și eu, făcându-mi loc cu umerii, între două namile de mexicani care munceau și pălăvrăgeau întruna. A trebuit să isc mare agitație în jur, să mă zbat ca să-mi câștig locul între ei. În fine, m-au remarcat, coborându-și privirile către mine. Chestia asta i-a scos din minți. Nu pricepuseră ce-i deranja decât în momentul în care, dând suficient din coate, am reușit să-mi eliberez brațele din strânsoare.

— La o parte, slinoșilor! le-am strigat eu.

— Bah! a spus mexicanul cel mai vânjos dintre ei. Lasă la el, Joe.

Nemernicu' asta mic e nebun.

Am intrat în horă și am început, în sfârșit, să lucrez, așezând conservele pe banda rulantă, chinuindu-mă să le poziționez corect. Cu siguranță aveau să-mi dea pace, să mă lase să muncesc în banii mei. Nimeni n-a mai zis nimic. Chiar mă simțeam lăsat în pace – în pacea veșnică pe care o gustă doar un mort; n-aveau ce rău să-mi mai facă, așa încât erau nevoiți să mă accepte lucrând cot la cot cu ei.

După-amiaza trecea încet-încet.

Doar de două ori m-am oprit din lucru. Prima oară ca să beau un pahar cu apă. A doua, ca să notez ceva în carnețel. S-au oprit cu toții din lucru, curioși să afle ce aveam de gând să fac. Am ieșit din rând ca să le arăt că, în cele din urmă, nu-i păcălisem, ci chiar eram un scriitor adevărat poposit printre ei. Scriitor de scriitor, nu o făcătură! Le-am scrutat pe rând fețele, după care m-am scărpinat după ureche cu creionul. Pentru o secundă, m-am uitat în gol. Apoi mi-am pocnit degetele, ca să le arăt că sunt gata, că inspirația îmi venise brusc și îmi umpluse mintea cu ideile cele mai vii colorate. Mi-am sprijinit carnețelul de genunchi și am scris.

Am scris: O, prieteni, o, cetățeni ai Romei, o, compatrioți! Galia este împărțită în trei. Când te duci la femei, nu uita să-ți iei biciul cu tine. Trăiește clipa! Sub castanul cu coroana bogată se ridică fierăria satului. După care am semnat, în coada numelui adăugând o floricească: Arturo G. Bandini. Nu-mi venise în minte nimic altceva. Mă urmăreau cu ochii holbați. M-am panicat la gândul că ar fi trebuit să găsesc altceva. Dar asta era tot. Mintea mea încetase brusc să funcționeze. Nu puteam încropi nimic mai convingător, nici măcar un cuvânt. Chiar și propriul nume îmi pierise din minte.

Am băgat carnețelul la loc în buzunar și mi-am reluat locul în jurul stivei de conserve. Nimeni n-a mai scos un cuvânt. Cu siguranță le zguduisem convingerile. Nu mă oprisem eu oare din lucru ca să scriu, cât de puțin, acolo? Pesemne își dădeau seama că mă judecaseră pripit. Am sperat să mă întrebe careva ce scrisesem în carnet. Aș fi răspuns sec că nu era nimic important, doar câteva observații fugare despre condițiile de muncă ale imigranților, ceva ce aveam să trec apoi în raportul meu periodic către Agenția pentru Politici Ocupaționale. N-ați înțelege, flăcăi! E prea profund ca să vă explic acum; poate altă dată; poate într-o bună zi, în pauza de masă.

Au început din nou să sporovăiască între ei. Și să râdă. Nu înțelegeam nimic – totul era în spaniolă.

Băiatul pe care-l chema Jugo a ieșit din rând și, imitându-mă, a scos și

el un carnețel din buzunar. S-a îndreptat către locul unde stătusem eu. Pentru o clipă, am crezut că și el era scriitor, la fel ca mine, că observase ceva demn de notat și acum îmi urma pilda. A luat exact aceeași poziție în care stătusem eu. S-a scărpinat după ureche cu creionul – exact ca mine. S-a uitat apoi în gol, preț de câteva secunde, imitându-mă perfect. După care a scris ceva. Toți au izbucnit în râs.

— Și eu scriitor, a pufnit el. Uite!

A ridicat carnețelul, așa încât să-l vadă toți. Desenase o vacă. Fața dobitoacei era punctată, de parcă ar fi avut pistrui. Era, fără îndoială, o șotie reușită, de vreme ce și eu aveam fața plină de pistrui. Sub vacă notase: „Scriitor“. A plimbat carnețelul prin fața tuturor, dând ocol stivei de conserve.

— Foarte nostim, am spus. Umor de hispanici slinoși.

L-am urât atât de tare că simțeam că-mi vine să vărs. Pe toți i-am urât. Detestam hainele pe care le purtau, detestam absolut tot ce era legat de ei. Programul s-a încheiat la ora șase. Toată după-amiaza, Shorty Naylor nu și-a făcut apariția nici măcar o dată. La auzul sirenei, băieții au aruncat tot ce aveau în mână și s-au grăbit să părăsească hala. Eu am rămas în urmă câteva minute, culegând conservele căzute pe jos. Speram ca Shorty să se întoarcă la un moment dat, să mă vadă. Am robotit preț de vreo zece minute, însă nu mai era nici suflare de om să mă bage-n seamă, așa că m-am lăsat păgubaș. Dezgustat, am aruncat toate conservele, pe care le strânsesem frumos, înapoi pe podea.

Capitolul unsprezece

La șase și-un sfert, mă aflu în drum spre casă. Soarele se strecura prin spatele depozitelor de pe doc, întinzând umbre lungi pe pământ. Ce zi! Ce zi blestemată! Mergeam spre casă vorbind de unul singur, dezbătând semnificația întâmplărilor. În general, îmi făcea plăcere să umblu așa, vorbind cu mine însumi, cu voce tare sau șoptind apăsător. Îmi plăcea, pentru că îndeobște reușeam să găsesc răspunsurile corecte la tot felul de întrebări. Dar nu și de astă dată. Detestam mormăitul care-mi ieșea din gât. Parcă era bâzâitul unui bondar prins în borcan. Partea din mine care dădea răspunsurile la întrebări spunea întruna: Pe dracu! Mincinos tâmpit ce ești! Cretinule! Tântălăule! De ce nu mai spui și adevărul din când în când? Ți-ai făcut-o cu mâna ta, așa că încetează să mai dai vina pe alții!

Am traversat curtea școlii. Undeva, lângă gardul de fier forjat, se înălța

un palmier. Pământul era proaspăt săpat la rădăcină și am mai observat și un copac tânăr, pe care nu-l remarcasem înainte. M-am oprit să-l privesc mai de-a-proape. O placă de bronz era așezată la baza copacului. Scrisa: „Plantat de elevii liceului Banning în cinstea Zilei Mămicilor“.

Am apucat o creangă cu degetele și am scuturat-o, ca și cum am fi dat mâna.

— Bună, am spus. Tu n-ai fost de față, dar te întreb: a cui crezi că e vina?

Era un copăcel cam de înălțimea mea, să fi avut vreun an, nu mai mult. Mi-a răspuns cu un foșnet dulce al frunzelor sale groase.

— Femeile, am continuat eu. Crezi că au vreun amestec în treaba asta?

Dinspre copac nu venea niciun răspuns.

— Da. E vina femeilor. Ele mi-au luat mințile. Doar ele sunt răspunzătoare pentru tot ce s-a întâmplat astăzi.

Tânărul palmier a fremătat abia perceptibil.

— Femeile trebuie anihilate. Anihilate total! Trebuie să mi le scot din cap pentru totdeauna. Ele și numai ele au făcut din mine ceea ce sunt astăzi. După un timp, am adăugat: În noaptea aceasta, femeile vor muri! Este ceasul marilor decizii. A venit vremea. Am în fața ochilor, cât se poate de clar, destinul meu viitor. Moarte, moarte, moarte femeilor! Am zis!

I-am strâns din nou mâna palmierului și am trecut strada. Duceam după mine toată duhoarea de pește, o umbră care nu putea fi văzută, ci mirosită. M-a urmărit până și pe scările blocului. În clipa în care am intrat în apartament, mirosul s-a răspândit peste tot, insinuându-se până și în cel mai ascuns ungher. S-a înfipt ca o săgeată în nările Monei, care tocmai ieșea din dormitor cu o pilă de unghii în mână, afișând o privire iscoditoare.

— Puah! a exclamat ea. Ce-i asta?

— Eu sunt. Miros a muncă cinstită. Ei, și ce?

Și-a dus batista la nas.

— Poate e prea delicat pentru nările unei sfinte măicuțe, am adăugat eu.

Mama era în bucătărie. Ne auzea. Ușa s-a deschis și mama a intrat în cameră. Mirosul s-a năpustit și asupra ei. A lovit-o drept în față, ca o tartă cu frișcă în comediile ieftine. S-a oprit, ca paralizată. Abia ce-a tras puțin aer în piept, că fața i s-a și schimonosit. A făcut un pas înapoi.

— Miroase-! a spus Mona.

— Mi s-a părut mie că e ceva în aer, a spus mama.

— Eu sunt de vină. E mirosul de muncă cinstită. E miros de bărbat. Nu e pentru mironosițe sau filfizoni. Este miros de pește.

— Dezgustător! a exclamat Mona.

— Tâmpenii! am replicat eu. Cine te crezi să-ți permiți să critici un miros? Ești o mironosiță. O muierușcă. O femeie oarecare. Nici măcar femeie nu ești, de vreme ce te comporți ca o măicuță. Ești doar pe jumătate femeie.

— Arturo! a sărit mama. Hai să nu vorbim așa! Nu văd ce-ar putea avea o măicuță împotriva mirosului de pește.

— Păi, tocmai... Ar trebui să-i placă. Asta tot încerc să vă spun de-o jumătate de oră încoace.

Mama și-a ridicat mâinile spre tavan. Degetele îi tremurau. Era un gest care, îndeobște, prevestea lacrimi. Vocea i s-a înecat, n-o mai putea stăpâni. Lacrimile au început să-i șiroiască pe obraji.

— Slavă Domnului! O, slavă Domnului!

— Mda, că s-a și implicat bunul Dumnezeu... Tu nu-nțelegi că mi-am găsit singur slujba asta? Eu sunt ateu. Neg ipoteza existenței Lui.

Mona a zâmbit batjocoritor.

— Uită-te la el cum vorbește! Nu ți-ai găsit tu singur slujba asta! Unchiul Frank ți-a făcut rost de ea. El a aranjat totul.

— E o minciună, o minciună grosolană. Biletul pe care mi l-a dat unchiul Frank l-am rupt în bucățele.

— Mda, te și cred...

— Nu mă interesează ce crezi tu. Oricine crede în Imaculata Concepție și în Înviere este un bigot, iar tot ce crede un bigot este dubios.

Tăcere.

— Acum sunt muncitor, am continuat eu. Aparțin proletariatului. Sunt un scriitor care muncește.

Mona a zâmbit din nou.

— Ai mirosi mult mai bine dacă ai fi doar scriitor.

— Iubesc mirosul ăsta, am replicat eu. Îi iubesc fiecă conotație și trimitere; fiecă nuanță și aluzie a lui mă fascinează. Eu aparțin poporului.

Mona și-a țuguat buzele a neîncredere.

— Mamă, tu auzi ce spune? Folosește cuvinte pe care nici măcar nu le înțelege!

O astfel de remarcă nu puteam tolera. Mă lovea drept în inimă. N-avea decât să-mi ridiculizeze convingerile, să mă persecute pentru filozofia mea – nu m-ar fi atins. Dar să râdă de engleza mea, de limba mea maternă,

asta nu puteam răbda. M-am îndreptat furios spre celălalt colț al camerei.

— Nu mă insulta! Pot să suport multe din tâmpeniile tale, dar în numele lui Iehova, pe care-l venerezi tu, nu mă insulta!

I-am arătat pumnul și am împins-o cu umărul.

— Pot să răbd multe din imbecilitățile tale, dar în numele monstruosului de Yahweh, nu mă insulta, tu — mironosiță de măicuță păgână care-l venerează pe Dumnezeu, boț de humă inutil — nu mă insulta! Așa ceva nu suport! Nu suport și basta!

Și-a ridicat bărbia și m-a împins cu vârful degetelor.

— Du-te și te spală, te rog. Miroși urât.

M-am aplecat spre ea și i-am atins fața cu vârful degetelor, ca și cum aș fi mâzgălit-o cu mirosul meu. A scrâșnit din dinți și a bătut cu picioarele în podea.

— Cretinule! Ești un cretin!

Ca de obicei, mama era depășită de evenimente. În cele din urmă, a intervenit.

— Hei, hei, ce se-ntâmplă aici?

Mi-am ridicat pantalonii și i-am zâmbit Monei batjocoritor.

— Ar cam fi timpul să mâncăm de seară. Despre asta e vorba. Câtă vreme duc în spate două femei paralitice, cred că am tot dreptul să primesc ceva de mâncare din când în când.

Mi-am dat jos cămașa puturoasă și am aruncat-o pe scaunul din colțul camerei. Mona a luat-o, a dus-o la fereastră și a aruncat-o afară. Apoi s-a întors sfidător către mine. N-am spus nimic, doar am ținut-o cu o privire rece, pentru a-i arăta profundul meu dispreț. Mama stătea uluită, incapabilă să înțeleagă ce se întâmplă. Ei nu i-ar fi venit nici într-un milion de ani ideea de a arunca pe geam o cămașă, pentru simplul motiv că putea. Fără să spun nimic, m-am grăbit să cobor scările și să ies în spatele casei. Cămașa atârna în crengile unui smochin, care creștea chiar sub fereastra noastră. Am îmbrăcat-o la loc și m-am întors în apartament. Am intrat în cameră și m-am oprit exact în același loc ca mai-nainte. Mi-am încrucișat brațele pe piept și mi-am lăsat disprețul să se reverse suveran din expresia feței.

— Ei, bine, am zis eu. Mai fă tu chestia asta o dată! Te provoc!

— Cretinule! a spus Mona. Unchiul Frank are dreptate. Ești dus cu pluta.

— Oho! Tocmai el! Acest imbecil, acest *tolomacus americanus*!

Mama era îngrozită. De fiecare dată când spuneam ceva de neînțeles pentru ea, mama își imagina că are legătură cu sexul, cu femeile goale.

— Arturo, rușine! Să vorbești așa despre propriul tău unchi!

— Unchi sau nu, eu nu-mi retrag niciuna dintre afirmații. Este un *tolomacus americanus*, acum și-n vecii vecilor!

— Dar e unchiul tău! Ești sânge din sângele lui.

— Sunt de neclintit. Nu retrag niciun cuvânt.

În bucătărie, masa fusese deja pusă. Nu m-am mai spălat. Mi-era prea foame. Am intrat și m-am așezat. Apoi a venit și mama, aducându-mi un prosop curat. Mi-a spus să mă spăl, totuși. Am luat prosopul și l-am pus lângă mine. Chit că nu ținea morțiș, Mona a intrat și ea în bucătărie. S-a așezat lângă mine, încercând să-mi suporte prezența, atât cât se putea. Și-a desfăcut șervetul, iar mama a pus pe masă o oală cu supă. Dar duhoarea era prea puternică pentru Mona. La vederea supei, i s-a întors stomacul pe dos. Și-a smuls șervetul de la gât și l-a aruncat pe masă. Apoi, ținându-se cu mâinile de burtă, s-a ridicat.

— Nu pot să mănânc. Pur și simplu, nu pot.

— Ha, femeile, gingașe făpturi... Dă-ncoace mâncarea aia!

Îndată, mama a plecat și ea. Am rămas să mănânc singur. Când am terminat, mi-am aprins o țigară și m-am lăsat pe spate, gândindu-mă la femei. Ideea era să găsesc cea mai eficientă cale de a le distruge. Nu încăpea îndoială! Trebuia să le termin! Dar cum? Să le ard de vii? Să le tai în bucăți? Să le înece? În cele din urmă, am decis că înecul era cel mai bun. Ceea ce am și făcut, pe îndelete, cât timp m-am îmbăiat. După care urma să le arunc rămășițele la canalizare. Să le știu plutind până la malul oceanului, acolo unde zac stârvurile de crabi. Imaginează-ți: sufletele femeilor răposate vor sta de vorbă cu sufletele crabilor morți și vor povesti doar despre mine. Faima mea va spori fenomenal. Crabi și femei, laolaltă, vor trage o singură concluzie inevitabilă: că am fost un dictator crud, Ucigașul Negru de pe Coasta Pacificului, un Arturo cel Groaznic, însă respectat de toți, fie crabi, fie femei. Un erou întunecat, dar un erou.

Capitolul doisprezece

După cină, am dat drumul la apă în cadă. Eram sătul și abia așteptam execuția. Apa caldă, aburindă, făcea ca totul să pară mai interesant. Cât timp se umplea cada, m-am dus în dormitor și am tras ușa după mine. Am aprins lumânarea și am scos cutia care ascundea haremul meu. Stăteau acolo, îngrămădite, toate femeile mele, favoritele mele, treizeci de femei alese de mine pe sprânceană, din paginile revistelor de artă – femei ireale, dar nu mai puțin atrăgătoare, pentru că toate îmi aparțineau mai

mult decât ar fi putut să-mi aparțină femeile în carne și oase. Le-am făcut sul și le-am băgat sub cămașă. Trebuia să fac asta. Mona și mama stăteau în sufragerie, așa că oricum aveam să trec pe lângă ele înainte de a intra în baie.

Așadar, v-a sunat ceasul! Destinul e nerăbdător să se împlinească! Ce zi măreață! M-am uitat în jur, încercând să devin cât de cât sentimental. Dar nu prea aveam resurse. Eram prea dornic să duc la bun sfârșit execuția ca să pot simți vreo tristețe. Totuși, mai mult ca o simplă formalitate, am luat o mină solemnă și mi-am plecat capul, în semn de despărțire. Am lăsat ușa deschisă în urma mea. Era pentru prima oară când făceam asta. În sufragerie, Mona cosea de zor. Am traversat covorul în mare grabă, sperând să nu mi se observe umflătura din dreptul burții. Mona și-a ridicat privirea și a văzut ușa deschisă. Era total surprinsă.

— Ai uitat să închizi ușa camerei tale, m-a ironizat ea.

— Știu ce fac, fii sigură! De închis ușa, o închid când poftesc.

— Păi, cum rămâne cu Nietzsche ăla al tău, sau cum i-o fi spunând?

— N-are-a face Nietzsche aici, bigotă ce ești!

Cada se umpluse. M-am dezbrăcat și m-am băgat în apă. Pusesem pozele cu fața în jos pe rogojina din baie, aproape de cadă.

Am întins mâna și am luat-o pe cea din vârful teancului.

Dintr-un motiv sau altul, bănuiam că avea să fie Helen. Un instinct ascuns îmi spunea că așa avea să fie. Și chiar Helen a fost. Helen, draga de ea! Helen, cu părul ei castaniu! N-o mai văzusem de mult timp, de circa trei săptămâni. Lucru ciudat cu Helen asta! Cel mai ciudat lucru pe care-l poți sesiza la o femeie: singurul motiv pentru care țineam la ea erau unghiile ei lungi. Atât de roz – niște unghii de-ți tăiau respirația, ascuțite și extraordinar de vii. În rest, nu mă prea înnebunea, chit că era frumoasă foc. Era goală în poză – doar un voal transparent îi învăluia umerii – și, din cap până-n picioare, de-o frumusețe desăvârșită. Cu toate astea, nimic nu mă interesa la ea în afară de unghii.

— Adio, Helen, am spus, adio, inimioara mea! Nu te voi uita niciodată. Te voi ține minte până în ultima clipă de viață; voi retrăi mereu zilele în care alergam împreună pe câmpiile din cartea lui Anderson¹, cum adormeam lângă tine, sugându-ți degețelele... Ce delicioase erau! Ce dulce dormeam! Dar acum e vremea să ne despărțim, dragă Helen, scumpa mea Helen. Adio, adio!

¹ Sherwood Anderson, scriitor american foarte popular în perioada interbelică.

Am rupt poza în multe bucăți, pe care le-am lăsat apoi să plutească în voie.

Am întins din nou mâna. Urma Hazel. O botezasem așa datorită ochilor ei căprui, impresionant reproduși în poza color. Dar nici de Hazel nu-mi păsa atât de mult, cât îmi păsa, de fapt, de șoldurile ei, atât de albe și de primitoare. Ce mai petrecuserăm noi doi, Hazel și cu mine! Ce frumoasă era! Înainte de a o distruge, m-am lăsat pe spate în apă și m-am gândit la nenumăratele întâlniri din acea încăpere misterioasă, ale cărei ferestre ferecate erau străpunse de razele soarelui – o încăpere decorată sumar, doar cu un covor verde întins pe podea; o încăpere creată special pentru Hazel a mea. Într-un ungher stătea sprijinit de perete, aparent fără nicio noimă, un baston lung, cu cap de argint incrustat cu diamante, care străluceau în razele întretăiate ale soarelui. Iar din spatele unei perdele – pe care n-o zăream prea bine din cauza fumului, dar de a cărei existență nu mă îndoiam –, Hazel își făcea apariția, pășind melancolic spre mijlocul camerei. Stând în genunchi, cu degetele topindu-mi-se de nerăbdare, eu îi admiram frumusețea rotundă a șoldurilor, care se unduiau către mine. Dar nu ei îi vorbeam, nu pe ea o imploram să mă lase s-o ating, ci-i imploram șoldurile, ca și cum ar fi fost niște ființe vii, mărturisindu-le că eram topit după ele și că viața mea n-avea rost în absența lor. Apoi le prindeam în mâini și le trăgeam înspre mine. Dar am rupt și poza aceea, privind satisfăcut cum apa îmbiba încet-încet peticele de hârtie. Draga de Hazel...

Apoi urma Tanya. Mă întâlneam cu Tanya noaptea, într-o grotă pe care noi, copiii, o săpaserăm vara, cu mult timp în urmă, pe faleza de la Palos Verdes, de pe lângă San Pedro. Era o încântare să vezi lămâii sălbatici înfloriți de-a lungul coastei. Grota era plină de ziare și reviste vechi împrăștiate pe jos. Într-un colț era o tigaie pe care o furasem de la maică-mea, din bucătărie, iar în alt colț sfârâia o lumânare. Nu trebuia să întârzii prea mult pe-acolo ca să-ți dai seama că era un loc plin de gunoarie și foarte friguros, cu pereții laterali în permanență umezi. Acolo mă întâlneam cu Tanya. Dar nu pe Tanya o iubeam eu, de fapt, ci felul în care purta ea acel șal negru din poză. Nici măcar șalul în sine nu-mi plăcea. Ci faptul că se completau reciproc și doar Tanya putea purta astfel șalul acela. De fiecare dată când ne întâlneam, mă strecuram de-a bușilea prin gura strâmtă a grotei, până spre centru, unde Tanya mă aștepta întinsă; trăgeam domol șalul de pe umerii ei, lăsându-i părul să se reverse în toată splendoarea lui; îmi apropiam șalul de față și îmi îngropam buzele în el, căzând pradă magiei lui întunecate; îi mulțumeam iar și iar Tanyei pentru faptul că îl purta, numai și numai pentru mine. Iar Tanya îmi răspundea de

fiecare dată:

— N-ai pentru ce, prostuțule. Mă bucur să-l port. Tare prostuț mai ești!

Iar eu îi spuneam:

— Te iubesc, Tanya.

Mai era și Marie. O, Marie! O, divină Marie! Tu, cu zâmbetul tău aristocratic și cu parfumul tău misterios! Îi iubeam dinții, gura și mirosul cârnii. Obişnuiam să ne întâlnim într-o încăpere întunecoasă, cu pereții străjuți de cărți acoperite de pânze de păianjen. În preajma căminului, se afla un fotoliu de piele

— Trebuie să fi fost o casă foarte încăpătoare, un castel sau un conac, pe undeva prin Franța, căci la capătul celălalt al camerei se afla biroul impunător al lui Emile Zola, așa cum îl știam eu din cărți. Stăteam acolo și citeam ultimele pagini din Nana, pasajele despre moartea eroinei, iar duhul lui Marie plutea ca un vâl de ceață peste litere. Stătea goală în fața mea, râzând întruna cu frumoasa ei gură, răspândind un parfum atât de puternic încât trebuia să închid cartea, dar nu înainte de a-i fi simțit căldura zâmbetului cum îmi dă fiori și îmi străbate tot corpul ca un curent electric.

— Cine ești tu?

— Eu sunt Nana.

— Chiar Nana?

— Chiar ea.

— Fata care a murit în carte?

— Nu sunt moartă. Îți aparțin.

Apoi o îmbrățișam.

Mai era Ruby, o femeie plină de toane, atât de diferită de celelalte, poate și din motivul că era mult mai în vârstă. Ne întâlneam în Death Valley¹, California, ea rățăcea mereu pe câmpia secetoasă din spatele așezămintelor funerare. Fusesem acolo într-o primăvară, de mult, și de-atunci nu mai putusem să uit frumusețea acelei câmpii întinse. Acolo am început să o întâlnesc din ce în ce mai des pe Ruby, capricioasa Ruby – o femeie de treizeci și cinci de ani, care alerga goală pe nisip. Eu mă luam după ea și, în cele din urmă, o prindeam în preajma unui lac albastrui, din care se ridicau vapori roșietici de cum o aruncam pe Ruby în nisip și îi potopeam gâtul cu sărutări. Eram nebun după gâtul ei atât de cald și totuși lipsit de grație, cu pielea puțin îmbătrânită. Mușchii și venele

¹ „Valea Morții” – zonă deșertică din California.

gâtului ieșeau în relief și se încordau pe măsură ce Ruby se zbătea în strânsoarea-mi.

Dar Jean! Cât mai iubeam părul lui Jean! Era auriu ca spicul grâului. De fiecare dată, o vedeam uscându-și șuvițele lungi, stând lungită sub un bananier, pe o colină din Palos Verdes. O urmăream pieptănându-și șuvițele. La picioarele ei stătea încolăcit un șarpe adormit, ca cel care apare în reprezentările Fecioarei Maria. Nu îndrăzneam să mă apropii de Jean altfel decât în vârful degetelor, ca să nu trezesc șarpele, care scotea un sâsâit plin de recunoștință când îl călcam în picioare, făcându-mă să mor de plăcere. Jean deschidea ochii surprinsă, iar mâinile mele se afundau blând în căldura tulburătoare a părului ei auriu. Jean râdea și îmi spunea că bănuise că așa se va petrece totul. Apoi cădea în brațele mele ca un vâl molatic.

Dar ce să mai vorbim despre Nina! Oare de ce o iubeam eu pe fata asta, așa oloagă cum era? Ce se întâmpla în sufletul meu? Ce mă făcea s-o iubesc nebunește, doar faptul că era bătută de soartă? Da, într-adevăr, sărmana Nina era oloagă! Nu în poză, o, nu, acolo nu i se vedea defectul, ci doar atunci când ne întâlneam – un picior mai sfrijit decât celălalt, un picior ca de păpușă, iar celălalt absolut normal. Ne întâlneam în biserica Sf. Toma din Wilmington, care mi-a marcat copilăria de catolic. Acum stăteam lângă altar, purtând haine preoțești și ținând în mână un sceptru. În jurul meu îngenuncheau păcătoșii, plângându-și amarnic păcatele pentru care eram nevoit să-i biciuiesc. Niciunul dintre ei n-avea curajul să ridice privirea către mine, pentru că ochii mei ardeau de o sfințenie atât de răzbunătoare încât ar fi făcut scrum orice păcat. Din spatele bisericii a apărut apoi fata asta. Mica mea oloagă, zâmbind, știind că urma să mă dea jos de pe sfântul tron și să mă facă să păcătuiesc cu ea, în fața tuturor oamenilor, așa încât să mă batjocorească toți – pe mine, cel sfânt, ipocritul ipocriților. Înainta târându-și piciorul, aruncându-și hainele de pe ea la fiecare pas dureros. Buzele ei umede schițau zâmbetul abia perceptibil al triumfului iminent. Cu vocea unui rege căzut în dizgrație, îi strigam să piară din ochii mei, căci era un diavol care mă vrăjise și mă lăsase neajutorat. Dar ea înainta plină de farmec. Era irezistibilă. Mulțimea părea îngrozită. Mi-a cuprins genunchii cu brațele, încercând să-și ascundă piciorul beteag, m-a strâns cu putere, până când n-am mai putut răbda și, urlând, m-am năpustit asupra ei, recunoscându-mi fără regrete slăbiciunea, ceea ce a stârnit un vuiet în mulțime, care s-a pierdut apoi încet-încet în negura uitării.

Și tot așa, una câte una, le alegeam, le contemplam trăsăturile, le

sărutam de adio și le făceam bucățele. Unele se împotriveau, strigând cu voce jalnică din depărtările cețoase ale vastelor platouri unde făcuse- răm dragoste. Ecoul vocii lor, stins ca într-o stare de semitrezie, se pierdea în întunecimea minții lui Arturo Bandini, așa cum era el în acel moment – stând confortabil în apa din cadă, între timp răcită, și savurând pierderea ireparabilă a unor ființe care îi fuseseră cândva dragi, deși nu existaseră niciodată.

Pe una, în mod special, nu mă prea înduram s-o distrug. Doar ea mă putea face să ezit. Îi spuneam Fetița. Părea a fi exemplarul tipic de femeie implicată într-un caz de omor pasional la San Diego. Femeia care își ucide soțul cu cuțitul, recunoscându-și apoi crima la poliție, cu un surâs satisfăcut pe buze. Ne întâlneam în mahalalele mizere ale Los Angelesului, pe când acesta nu era încă o metropolă adevărată, înainte de febra aurului. Era destul de cinică și crudă pentru o femeie pe care o chema Fetița. Poza pe care i-o decupasem dintr-o revistă a poliției nu lăsa prea mult loc interpretărilor. În tot cazul, nu era o fetiță – nu, asta nu. Doar eu o strigam așa. Era o femeie care nu suporta să mă vadă, să mă atingă și, cu toate astea, mă găsea irezistibil: mă blestema și mă iubea nebunește în același timp. Ne întâlneam într-o casă dărăpănată, cu acoperiș căptușit cu lut și ferestre întunecate. Căldura amiezii făcea ca toți locuitorii orașului să se refugieze pe la casele lor, să-și facă siesta, așa că nu era nici țipenie de trecător pe străzile aceluia Los Angeles al începuturilor. Stând întinsă pe o saltea, ea mă chema și mă blestema, iar pașii mei se auzeau din ce în ce mai aproape, întâi răsunând pe străzile pustii ale orașului, apoi urcând scările spre ușa ei. Cuțitul pe care-l ținea în mână mă amuza, mă făcea să zâmbesc, la fel ca zbieretele ei. Eram malefic, diabolic. Surâsul meu o făcea să se simtă neajutorată, iar mâna care ținuse până mai înainte cuțitul slăbea, lăsându-l să cadă. Ea se zvârcolea de groază și ură, dar poate că astfel îmi arăta iubirea ei nebună. Cam așa era Fetița și, în ciuda aparențelor, era iubita mea preferată, înaintea tuturor. Regretam enorm că trebuie s-o distrug și pe ea. Am deliberat întâi, destul de mult timp, pentru că știam că, distrugând-o, nu făceam decât s-o eliberez de povară. Odată executată, nu mai puteam s-o hărțuiesc ca un diavol, nu mai puteam s-o supun cu un simplu zâmbet disprețuitor. Dar soarta Fetiței fusese pecetluită. Nu-mi permiteam slăbiciuni. Am rupt-o și pe Fetița în bucăți, la fel ca pe celelalte.

Când și ultima poză a fost distrusă, fâșiile de hârtie pluteau pe apă ca o țesătură deasă, nemălăsând să se vadă nimic dedesubt. Le-am îndepărtat cu tristețe. Sub ele, apa era deja neagră de la cerneala diluată.

Asta fusese! Gata spectacolul! Eram bucuros că făcusem acest pas important și că reușisem să mă descotorosesc de toate dintr-o singură mișcare. M-am felicitat pentru tăria de care dădusem dovadă, pentru tenacitatea de a duce la bun sfârșit lucrul început, îmi învinsesem sentimentalismul, fusesem de neînduplecat. Eram un erou, ale cărui fapte nimeni nu și-ar permite să le ironizeze. Înainte de a scoate dopul, m-am ridicat în picioare și am mai privit o dată fâșiile de hârtie. Mici fragmente din iubirile mele apuse. Să curgă la canal aventurile romanțioase ale lui Arturo Bandini! Să curgă în mare! Îndreptați-vă, în călătoria voastră întunecată, spre tărâmul crabilor morți. Așa grăit-a Bandini. Scoate dopul!

Am făcut întocmai. Stăteam în picioare, plin de broboane de apă, și salutam ceremonios.

— Adio, am spus. Rămas-bun vouă, femeilor! Dacă au râs imbecilii de mine astăzi, la fabrica de conserve, e numai vina voastră, pentru că voi mi-ați luat mințile și m-ați făcut vulnerabil în fața vicisitudinilor vieții. Acum, pieriți. Adio, adio pentru totdeauna! Cine-l va mai batjocori pe Arturo Bandini, fie acela bărbat sau femeie, să piară aidoma vouă! Am zis! Amin!

Capitolul treisprezece

Uram groaznic fabrica de conserve, și când eram treaz, și în visele mele, pentru că puteam în permanență a pește. Nu puteam scăpa nicicum de acea duhoare de cal mort putrezind la marginea drumului. Mă urmărea pe străzi, se furișa pe lângă mine în clădirile în care intram, se strecura în patul meu seara, când mă culcam, mă acoperea ca o pătură, din cap până-n vârfurile degetelor de la picioare. Iar în vise îmi apăreau pești, pești, pești, trupuri zvelte de macrou țâșnind ca săgețile într-un bazin cu apă neagră, în vreme ce eu atârnam spânzurat de-un picior, iar cineva mă scufunda încet-încet în apă. Simțeam duhoarea în mâncare și în haine, până și pasta de dinți putea a pește. Nici Mona, nici mama n-o duceau mai bine. Erau atât de agresate de duhoare încât vinerea nu mai găteau decât carne, deși în viziunea lor era un păcat să mănânci altceva decât pește într-o zi sfântă.

Încă de mic detestam săpunul. Nu credeam că m-aș putea obișnui vreodată cu chestia aia grasă și slinoasă, cu mirosul ei suspect și efeminat. Acum însă îl consumam cu mult spor, ca să înlătur duhoarea de pește, într-o sâmbătă, chiar m-am îmbăiat de două ori ca să scap de miros – o dată după ce m-am întors de la lucru și încă o dată înainte de a merge la culcare. În fiecare seară stăteam în cadă și citeam, până când

apa se răcea și începea să arate a zoaie de vase murdare. Mă frecam atât de tare cu săpun încât pielea mea prinsese a luci precum coaja unui măr. N-avea oricum niciun sens, tot acest chin fiind o pierdere de timp. Puteam să scap de duhoarea de pește doar dacă îmi dădeam demisia de la fabrica de conserve. De fiecare dată ieșeam din cadă lăsând în urmă două feluri de mirosuri, ambele cumplit de enervante – de săpun și de macrou mort.

Oricine și-ar fi putut da seama cine eram și ce făceam, doar mirosindu-mă. Nu mă ajuta deloc faptul că eram scriitor. În autobuz mă recunoșteau imediat, la teatru la fel. Aha, e unul dintre amărății ăia care lucrează la fabrica de conserve. Doamne, simți cum pute? Nimic de zis – duceam cu mine o duhoare deja faimoasă.

Într-o seară, m-am dus să văd un film. Stăteam singur-singurel într-un colț, doar eu cu propria duhoare. Dar distanța nu era un obstacol în calea putorii, care a început să se răspândească în toată sala; culmea e că până și mie îmi făcea greață, duhoarea întorcându-mi-se în nări cu o nuanță în plus, de stârv. Lumea a început să se întoarcă, să se uite în jur. Era evident că în zonă se afla un muncitor de la fabrica de conserve. Unii se încruntau, alții tușeau. Apoi au început să bombăne și să dea nervos din picioare. În cele din urmă, m-au dibuit. Stați departe de el, e muncitor la fabrica de conserve! Așa că nu m-am mai dus la film. Nu m-a deranjat lucrul ăsta. Filmele erau oricum pentru prostime.

Seara stăteam acasă și citeam.

Nu îndrăzneam să mă duc la bibliotecă.

— Adu-mi cărți de-ale lui Nietzsche. Adu-mi-l pe marele Spengler. Pe Auguste Comte și pe Immanuel Kant. Adu-mi cărți pe care prostimea nu le poate citi, i-am spus Monei.

Mona îmi aducea cărțile acasă. Le-am citit pe toate, cele mai multe fiind greu de înțeles, altele atât de plicticoase încât trebuia să mă prefac că-s fascinante, altele atât de groaznice încât trebuia să le citesc ca un actor, cu voce tare, ca să le pot da de capăt. Însă, de obicei, eram prea obosit ca să mai pot citi. Câtva timp în cadă îmi era de ajuns. Cuvintele îmi fugeau de sub ochi ca purtate de vânt. Adormeam. Dimineața mă trezeam gol în pat, cu ceasul țârâind la capul meu, și mă întrebam de ce mama nu mă trezise. Pe când mă îmbrăcam, încercam să meditez pe marginea cărților citite cu o noapte înainte. Nu-mi aminteam decât una sau două fraze și faptul că uitasem totul cu desăvârșire.

Am citit până și un volum de poezie. Mi-a făcut așa o greață încât mi-am jurat că nu voi mai citi niciodată așa ceva. Am urât-o pe poeta

aceea. Mi-am dorit s-o fi văzut și pe ea muncind la fabrica de conserve, măcar câteva săptămâni. Ar fi adoptat cu siguranță un alt ton.

Cel mai mult mă gândeam însă la bani. Niciodată n-am avut prea mulți. Cea mai mare sumă pe care am avut-o vreodată a fost de cincizeci de dolari. Obiș- nuiam să fac fisicuri de hârtie și să le țin în mână, pretinzând că sunt bancnote de o mie de dolari. Stăteam în fața oglinzii și cheltuiam banii pe croitori, agenți de vânzări și curve. Odată i-am dat unei curve un bacșiș de o mie de dolari. S-a oferit să stea cu mine pe gratis șase luni. M-a mișcat atât de mult încât i-am mai dat o mie, doar așa, de amorul artei. Ea mi-a promis că renunță la viața ei de până atunci. I-am spus, taci, draga mea, șșș-șșș, și i-am dat restul de bancnote: șaptezeci de mii de dolari.

La o stradă de blocul nostru era sediul Băncii California. Noaptea stăteam la fereastră și priveam clădirea băncii, care parcă se umfla în pene, străjuind impunător colțul străzii. Am reușit să nascocesc o metodă de a sparge banca fără să fiu prins. Lângă bancă era o spălătorie. Ideea era să sap un tunel din spălătorie care să ducă la seiful băncii. O mașină trebuia să mă aștepte în spate. Mexicul nu era decât la o sută cincizeci de kilometri depărtare.

Când nu visam pește, visam bani. Mă trezeam cu pumnii strânși, crezând că țin în ei bancnote sau monezi de aur, neavând curajul să-i deschid, știind că mintea îmi juca o festă și, într-adevăr, nu găseam nici urmă de bani. Mi-am jurat că, dacă voi avea vreodată destui bani, voi cumpăra compania Soyo Fish, voi da o mare petrecere, toată noaptea, ca de Ziua Independenței, iar dimineața o voi arde din temelii.

Munca era grea. După-amiază ceața se ridica, iar soarele începea să ardă. Razele se reflectau în golful albastru și, ținute prizoniere între dealurile din Palos Verdes, transformau împrejurimile într-un furnal. În fabrică era și mai rău. Nu exista aer curat nici cât să inspiri pe o singură nară. Toate ferestrele erau bătute în cuie ruginite, iar geamurile erau pline de pânze de păianjen și de grăsime. Soarele încălzea acoperișul de metal ruginit ca pe o torță, trimițând toată căldura înăuntru. Din retorte și din cuptoare ieșeau numai aburi fierbinți. Și mai mulți aburi ieșeau din butoaiele cu fertilizanți. Aceste două feluri de aburi se întâlneau, simțeau cum se întrepătrund, iar noi eram exact în locul cu pricina, transpirând de zor în larma fabricii mizerabile.

Unchiul Frank avusese dreptate în privința felului în care te solicita această muncă. Într-adevăr, nu trebuia să gândești. Ai fi putut foarte bine să-ți lași creierul acasă, înainte de a merge la lucru. Toată ziua nu făceam

altceva decât să ne mișcăm mâinile și picioarele. Din când în când, ne mutam greutatea de pe un picior pe altul. Dacă voiai într-adevăr să te miști, trebuia să pleci de pe platformă, să te duci la cișmea sau la toaletă. Aveam un plan: făceam cu schimbul, fiecare dintre noi având pe rând câte zece minute de stat la toaletă. Nu era nevoie de niciun șef pentru toate mașinile-alea. Dimineața, când începea munca la lipit etichete, Shorty Naylor apăsa butonul și pleca. Se pricepea la toate mașinăriile. Nouă nu ne plăcea ca ele să ne-o ia înainte. Când se întâmpla, ne simțeam vag jigniți. Nu era genul de durere ca atunci când cineva îți pune o pioneză sub fund, ci era mult mai rău: un fel de tristețe interminabilă. Dacă noi reușeam, se găsea întotdeauna cineva care să nu facă față. Atunci acest cineva țipa. Noi, cei din față, trebuia să muncim mai mult, să umplem banda rulantă pe toată lățimea ei, astfel încât cel slab să se simtă mai bine. Toți uram mașinăria aia. Nu conta dacă erai filipinez, italian sau mexican. Ne enerva pe toți, fără deosebire. Poate și pentru că mașinăria trebuia întreținută cu atâta grijă. Ca un copil. De fiecare dată când se oprea, toată fabrica era cuprinsă de panică. Totul trebuia rezolvat la minut. Când toate mașinile erau oprite, părea că te afli în cu totul alt loc. Nu într-o fabrică, ci mai degrabă într-un spital. Așteptam răsfirați pe ici, pe colo, vorbind în șoaptă, până când mecanicii le reparau.

Munceam din greu, pentru că trebuia să muncesc din greu – și nu mă plângeam, pentru că nu era vreme să mă plâng. Majoritatea timpului nu făceam altceva decât să stau și să hrănesc încontinuu mașinăria, gândindu-mă la bani și la femei. Timpul trecea mai ușor dacă mă gândeam la toate astea. Era prima slujbă care, cu cât te gândea mai puțin, cu atât era mai ușoară. Mă înfierbântam repede când mă gândeam la femei. Asta pentru că platforma trepida întruna. Un vis îl chema pe altul, orele treceau, iar eu stăteam cât mai aproape de bandă, încercând să mă concentrez asupra muncii mele, astfel încât băieții să nu-și dea seama pe unde-mi umbla mintea.

Prin aburii groși vedeam ușa deschisă de la capătul halei. Se vedea golful albastru împânzit de sute de pescăruși leneși, cu penele murdare. De cealaltă parte a golfului era Docul Catalina. La fiecare câteva minute, plecau de-acolo vase cu aburi și hidroavioane spre insula Catalina, care se afla la vreo douăzeci de kilometri depărtare. Ușa era deschisă, iar prin aburii din hală distingeam, în zare, flotoarele roșii ale avioanelor ridicându-se de la suprafața apei. Vasele cu aburi plecau dimineața devreme, dar avioanele decolau întruna către mica insulă aflată la douăzeci de kilometri depărtare. Flotoarele lor roșii și ude străluceau în

lumina soarelui, speriiind pescărușii. Dar, de unde stăteam eu, nu zăream decât flotoarele. Nimic altceva decât flotoarele. Niciodată aripile sau fuselajul.

Asta mă întristase, de altfel, chiar din prima zi de lucru. Voiam să văd avioanele în întregime. Pe drumul spre fabrică văzusem deseori avioane. Stăteam pe pod și mă uitam cum pluteau, cum piloții își făceau de lucru pe lângă ele, și recunoșteam fiecare avion din flotă. Faptul că, privind pe ușă, nu vedeam decât flotoarele, mă chinuia teribil. Îmi treceau prin minte cele mai demente chestii. Îmi imaginam cum se întâmplau tot felul de lucruri cu partea invizibilă a avioanelor – cum pe aripile lor erau cățărați blatiștii. Îmi venea să fug la ușă, să mă asigur. Aveam întotdeauna presimțiri. Îmi doream să aibă loc tragedii. Voiam să văd avioanele explodând și pasagerii înecându-se în golf. În unele dimineți veneam la serviciu cu o singură speranță – că cineva avea să moară în golf. Eram sigur de asta. Următorul avion, îmi spuneam, următorul nu va mai ajunge la Catalina: va exploda la decolare; oamenii vor țipa, femeii și copii se vor îneca laolaltă; Shorty Naylor va apăsa pe buton, oprind drăcoveniile de mașini, iar noi toți vorn alerga să vedem cum echipele de salvare scot cadavrele din apă. Este sortit să se întâmple așa! Este o fatalitate! Îmi plăcea să mă cred clarvăzător. Dar avioanele decolau zi de zi, fără incidente. Din locul în care stăteam, nu vedeam decât flotoarele. Oasele mă dureau de simțeam că-mi crapă. Următorul sigur se va prăbuși! Mârâiam, îmi mușcam buzele și așteptam cu ardoare următorul avion. Auzeam huruitul motoarelor în depărtare și îl cronometram. În sfârșit, moarte, moarte! Acum vor muri cu toții! Când venea momentul așteptat, mă opream din lucru și mă holbam cu sete într-acolo. Când decolau, traiectoria avioanelor nu varia nici măcar un centimetru. De astă dată, ca întotdeauna de fapt, nu vedeam decât flotoarele. Oftam. Ei bine, cine știe? Poate că se va prăbuși dincolo de far, la capătul digurilor. Voi ști într-un minut. Sirenele pazei de coastă vor răsună. Dar sirenele nu răsunau. Alt avion scăpase.

Cincisprezece minute mai târziu am auzit huruitul altui avion. N-aveam voie să mă îndepărtez de banda rulantă. Dar la naiba cu regulile! Am fugit către ușă. Avionul mare și roșu a decolat. L-am văzut în întregime, fiecare centimetru al lui, iar ochii mei l-au admirat câteva clipe înainte de marea tragedie. Acolo, în depărtare, oriunde-ar fi fost, moartea stătea la pândă. Avionul a zburat peste golf spre farul San Pedro. Din ce în ce mai mic. Și asta scăpase. L-am amenințat cu pumnul.

— Las' c-o pățești tu! am urlat.

Băieții din fabrică m-au privit șocați. M-am simțit ca un idiot. M-am

întors la lucru. Ochii lor mă priveau acuzatori, de parcă aş fi alergat la uşă încercând să ucid o pasăre măiastră.

Dintr-odată i-am privit altfel. Păreau atât de proşti. Munceau mult, ca nişte căpiaţi, aveau soţii şi cete de plozi murdari de hrănit, îşi făceau griji pentru facturile la lumină şi pentru cheltuielile pe alimente, erau atât de ruşi de viaţă, cu salopetele acoperindu-le pielea goală, cu feţele lor insipide şi mâncate de vărsat, duhnind a prostie, privindu-mă cum mă întorceam şi crezându-mă nebun, făcându-mă să mă-nfior. Păreau a fi o formă de viaţă aglutinată, o turmă cleioasă şi înceată, se mişcau cu toţii ca unşi cu lipici, blocaţi în propria neputinţă şi disperare, cu ochii trişti şi goi, de bivol bătrân. N-au decît să mă creadă nebun! Evident că-s nebun! Neajutorăţilor, tâmpiţilor, proştilor! Nu dau un ban pe ce gândeşti voi! Mă dezgusta faptul că trebuia să stau atât de aproape de oamenii ăştia. Îmi venea să-i snopesc în bătaie, să-l bat pe fiecare-n parte până când totul în jur se prefăcea într-o baie de sânge. Îmi venea să urlu la ei să-şi ia ochii ăia bovini şi melancolici de la mine, ochii ăia care îmi scormoneau ca un pumnal inima, ca pe o gaură, ca pe un mormânt din care ieşeau morţii lor, înşiruiţi unul în spatele celuilalt, într-o procesiune amară şi chinuitoare – era parada suferinţei lor pe străzile inimii mele.

Maşina duduia. Mi-am reluat locul lângă Eusibio şi mi-am continuat treaba, rutina aceea dezgustătoare, încercând conservele pe bandă, resemnat la ideea că nu eram dement, că tragedia lovea pe ascuns, venind tiptil ca un hoţ în toiul nopţii. Băieţii au văzut că mi-am reluat treaba, s-au întors şi ei la ale lor, crezându-mă oricum nebun. Nimeni nu a spus nimic. Au trecut aşa minute în şir. O oră mai târziu, Eusibio m-a înghiontit.

— Ce-ai fugit aşa?

— Pilotul e un vechi prieten de-al meu, colonelul Buckingham. Trebuia să-l salut. I-am făcut cu mâna.

Eusibio a dat din cap.

— Căcat, Arturo. Numai căcat mănânci.

Capitolul paisprezece

Din locul de unde lucram la banda rulantă, vedeam Clubul de iahting California. În fundal se zăreau primele creste înverzite ale dealurilor din Palos Verdes. Era ca un peisaj italian, aşa cum mi-l închipuiam eu din reviste şi cărţi. Pe catargele iahturilor fluturau vele strălucitoare. Se vedea în depărtare spuma valurilor lovindu-se de diguri. Pe punţile iahturilor

stăteau femei și bărbați în haine albe, numai personalități din lumea filmului și din cercurile înalte ale Los Angelesului. Erau foarte bogați, iar acele iahturi păreau jucăriile lor. Când aveau chef, plecau de la serviciul lor din oraș și veneau în port să se recreeze, aducându-si cu ei femeile.

O, și ce femei! Mi se tăia respirația numai când le vedeam trecând în mașinile lor luxoase, atât de stăpâne pe ele, de frumoase, de sigure pe toate gesturile, pe toată bogăția lor, scrumându-și atât de elegant țigările, cu dinții lor albi și strălucitori, cu hainele acelea irezistibile care le veneau ca turnate, ascunzând orice defect al trupului, făcându-le pur și simplu adorabile în perfecțiunea lor. La amiază, când mașinile lor luxoase și încăpătoare rulau zgomotos pe șosea, pe lângă fabrica de conserve, iar noi tocmai luam prânzul, obișnuiam să mă uit pe furiș la ele, ca un hoț la giuvaierurile din vitrină. Și totuși, mi se păreau atât de departe încât le uram, iar urându-le, le simțeam mai aproape de sufletul meu. Vor fi ale mele într-o bună zi. Le voi avea, așa cum voi avea toate mașinile care le transportă. Va veni ea și revoluția aia, iar atunci toate vor fi ale mele, supusele comisarului Bandini – nu altundeva decât în Sovietul San Pedro.

Dar de una din acele femei de la clubul de iahting îmi aduc aminte în mod deosebit. Se afla la vreo două sute de metri de mine, așa încât nu-i distingeam trăsăturile feței. Îi puteam urmări doar mișcările corpului, atât de naturale, pe măsură ce înainta pe punte ca o regină a piraților, îmbrăcată într-un costum de baie de un alb strălucitor. Iahtul se întindea pe suprafața albastră a apei ca o pisică leneșă. Era doar o amintire, o impresie care mi se statornicise în timp, tot holbându-mă pe ușa halei. Doar o amintire, zic, dar o amintire care mă îndreptătea să o iubesc pe acea femeie, prima femeie în carne și oase pe care o iubisem vreodată. Uneori se oprea la marginea punții, sprijinită de bord, și se uita în apa adâncă. Apoi o lua iar din loc, unduindu-și coapsele divine. O dată și-a întors privirea către fabrică, uitându-se așa preț de câteva minute. Nu mă vedea, e clar, dar părea că se uită fix la mine. În acel moment m-am îndrăgostit de ea. Să fi fost chiar dragoste la prima vedere sau mă lăsasem fermecat de costumul ei de baie? Am întors problema pe toate părțile și am conchis că era vorba de dragoste pură. Curând avea să-și întoarcă privirea de la mine, pășind în altă direcție. Sunt îndrăgostit, îmi ziceam. Așa arată dragostea! M-am gândit la ea cât a fost ziua de lungă. A doua zi, iahtul nu mai era acolo. Mă întrebam ce s-o fi întâmplat cu ea și, deși nu părea important, eram sigur că ne unea un sentiment pur de iubire. După un timp, am încetat să mă gândesc la ea, a devenit doar o amintire palidă, o nălucire tocmai bună de alungat plictisul orelor de

muncă în fabrică. Și totuși, o iubeam. E drept că ea nu mă văzuse pe mine și nici eu nu îi văzusem fața, dar era iubire curată! Deși rațiunea îmi dicta contrariul, am hotărât că sentimentele sunt cele care dețin adevărul: o iubeam și basta!

Într-o bună zi, pe ușa halei noastre a intrat o blondă. O însoțea un bărbat cu mustață elegantă, care purta jambiere. Aveam să aflui mai târziu că-l chema Hugo. Era proprietarul fabricii de conserve, dar mai avea și alte fabrici, în Terminal Island și Monterey. Despre fată nu știa nimeni nimic. Mergea la brațul lui și se vedea cât colo că nu suporta duhoarea din fabrică. Mi-era clar că nu-i plăcea locul. Să fi avut vreo douăzeci de ani, nu mai mult. Purta o haină verde sub care-i puteai ghici spatele perfect arcuit, precum chila unei corăbii. Era încălțată cu pantofi albi, cu toc înalt. Hugo inspecta hala distant, evaluând situația. Ea i-a șoptit ceva. El a zâmbit și a mângâiat-o ușor pe mână. Apoi s-au îndepărtat amândoi. În dreptul ușii, fata s-a mai întors o dată spre noi. Mi-am coborât privirea. Nu voiam să fiu văzut de o ființă atât de adorabilă muncind ca un tăntălău printre mexicani și filipinezi.

Eusibio se afla, ca de obicei, lângă mine.

M-a înghiontit, spunându-mi:

— E că-ți place, Arturo?

— Nu fi prost, i-am tăiat-o eu. Tipa asta e o ușuratică, e pur și simplu o capitalistă ușuratică. Zilele ei sunt numărate, acuși vine revoluția!

Totuși, ca să fiu sincer, de fapt n-aveam s-o uit niciodată pe fata aceea cu haină verde și pantofi albi. Eram sigur că o voi întâlni din nou cândva. Poate când voi deveni bogat și celebru. Și chiar dacă nu-i cunosc numele, voi angaja detectivi particulari să-l urmărească pe Hugo, până vor da de locuința unde o ține ascunsă, ca pe o prizonieră a bogăției lui nenorocite. Detectivii îmi vor pune la dispoziție adresa exactă, iar eu mă voi duce imediat acolo, prezentându-mă.

— Nu vă mai amintiți de mine, voi zâmbi eu.

— O, nu. Mi-e teamă că nu.

Ce păcat! Apoi îi voi povesti despre vizita pe care o făcuse cândva la fabrica de conserve Soyo Fish, cu ani în urmă. Și despre cum eu, un biet băiat, captiv în gloata de mexicani și filipinezi, fusesem atât de copleșit de frumusețea ei încât nici nu îndrăznisem să-mi ridic privirea din pământ.

— Acum cred că știți cine sunt.

Apoi o voi conduce spre rafturile bibliotecii ei personale, arătându-i cărțile mele printre alte câteva tomuri indispensabile, cum ar fi Biblia și Dicționarul explicativ al limbii engleze; voi scoate din raft cartea mea

Colosul destinului, pentru care voi fi luat Nobelul.

— Doriți un autograf pe carte?

Apoi, dându-și seama cine sunt, va exclama:

— Dar sunteți chiar Bandini, marele Arturo Bandini!

Ha, ha, voi râde eu satisfăcut.

— În carne și oase!

Ce zi! Ce triumf!

Capitolul cincisprezece

A trecut o lună, cu patru salarii. Cincisprezece dolari pe săptămână.

Pur și simplu nu mă puteam adapta la stilul lui Shorty Naylor. Nici Shorty nu se putea obișnui cu mine. Nici eu nu-i puteam vorbi, nici el nu ținea morțiș să mi se adreseze. Nu era el omul căruia să-i spui: Salutare, ce mai faci? Oricum nu-ți răspundea, doar dădea din cap. Pe de altă parte, nu era nici omul cu care să discuți despre situația industrializării cărnii de pește sau despre politica mondială. Era prea rece. Mă ținea mereu la distanță. Mă făcea să mă simt ca un simplu angajat, ceea ce știam deja, așa că nu era nevoie ca cineva să-mi învârtă cutitul în rană.

Sezonul macroului se apropia de sfârșit. Într-o după-amiază aveam să punem punct etichetării unui lot de două sute de tone de conserve. Shorty Naylor și-a făcut apariția cu un creion în mână și un registru. Macroul era ambalat, verificat și gata de livrare. Un cargou era tras la docuri, așteptându-și încărcătura pe care avea s-o ducă până în Germania, într-un depozit angro de la Berlin.

Shorty ne-a ordonat să cărăm încărcătura până la docuri. Mi-am șters sudoarea de pe față în momentul în care mașina s-a oprit. Cu mișcări lente, bonomul din mine s-a apropiat de Shorty și l-a bătut ușor cu palma pe spate.

— Ei, cum mai stăm cu industrializarea peștelui, Naylor? am întrebat eu într-o doară. La ce să ne-așteptăm de la norvegieni?

Mi-a dat mâna la o parte, scuturându-se.

— Pune mâna pe un stivuitor și treci la treabă!

— Dur stăpân, am zis eu. Ești un stăpân dur, Naylor!

Făcusem deja vreo zece pași, când m-a strigat din spate. M-am întors.

— Hei, știi cum să mânuiești un stivuitor?

N-aveam nici cea mai mică idee. Nu știam nici măcar cum arată un stivuitor. E clar că n-aveam de unde să știu cum să-l mânuiesc. Doar eram scriitor. De unde naiba să știu? Am râs și mi-am tras mai sus

salopeta.

— Hai că-i nostim! Dacă știu să mânuiesc un stivuitor... Cum poți să mă întrebi una ca asta? Ha, ha! Dacă știu să mânuiesc un stivuitor...

— Dacă nu știi, spune! Nu-i nevoie să mă minți.

Am dat din cap și mi-am coborât privirea.

— Chiar așa? Cum poți să mă-ntrebi dacă știu să mânuiesc un stivuitor?

— Păi... știi?

— Întrebarea ta e în mod evident absurdă. Auzi – dacă știu să mânuiesc un stivuitor! Bineînțeles că știu să mânuiesc un stivuitor! E cât se poate de clar!

Și-a ridicat colțul gurii în semn de dispreț și neîncredere.

— Și, mă rog, unde-ai învățat tu să mânuiești un stivuitor?

Am vorbit tare, să m-audă toată lumea.

— Ei, poftim! Acum vrea să știe unde-am învățat eu să mânuiesc un stivuitor! Vă-nchipuiți una ca asta? Pur și simplu vrea să știe unde-am învățat eu să mânuiesc un stivuitor...

— Hai, că pierdem timpul! Spune clar, unde-ai învățat? Unde?

Am răspuns imediat, cu viteza unui recul de pușcă.

— Pe docuri. Pe docurile de țiței. Am lucrat acolo ca docher.

M-a măsurat din cap până-n picioare, strâmbând din buze în așa fel că i-ar fi făcut greață oricui.

— Tu! Ai lucrat tu ca docher?

A râs.

Îl detestam. Ce imbecil! Un cretin, un câine de om, un șobolan, un porc mizerabil! Un șobolan cu față de sconcs! Ce știa el, mă rog? Mințisem, evident, dar ce știa el despre toate astea? Tocmai el – un șobolan fără un dram de cultură, care n-a citit o carte în viața lui. Doamne Dumnezeule! Ce putea ști el despre toate astea? Sau despre orice altceva? Nici măcar nu era bine făcut, ca să impună prin fizic. Era doar un șobolan cu ochii bulbucați, cu dinți lipsă și cu spută maronie de tutun ieftin pe la bot!

— Ei bine, am răspuns eu, află că te-am studiat cu atenție, măi Saylor sau Taylor sau Naylor sau cum dracu' ți s-o mai fi spunând pe-aici, prin cocina asta! Află că mă doare-n cot; iar dacă perspectiva mea nu e complet distorsionată, nici tu nu ești mai breaz, Saylor sau Baylor sau Taylor sau Naylor sau cum dracu' te-o mai fi chemând!

Din gură i-a ieșit o înjurătură prea grozavă ca s-o pot reproduce aici. A mângălit apoi ceva în registru, căutând o scuză jalnică, ipocritul. Un șiretlic venit din străfundurile pârdaľnicului său de suflet. Să-l vezi zgâriind cu

ghearele lui de șobolan mizerabil! Aș fi putut să-i retez degetul cu dinții și să i-l scuipe în față. Uită-te la el, la șobolanul ăsta, cum zgârie bucata aia de hârtie ca pe-o bucată de brânză, cu gheruțele lui mititele! Rozătoare împutită, porcu' dracului, șobolan de canal, șobolan de docuri ce ești! De ce tăcea? Ha! Pentru că acum își găsisese nașul, pentru că era neajutorat în fața celor mai buni decât el.

Am arătat spre stiva de conserve de macrou.

— Văd că astea-s pentru Germania.

— Nu, zău, a spus el, continuând să mâzgălească în registru.

N-am cedat în fața efortului său uriaș de a părea sarcastic. Nu mă putea intimida cu stilul lui de a face pe deșteptul. Am preferat să tac pentru câteva clipe, părând că meditez profund.

— Ia zi, măi Naylor sau Baylor sau cum naiba te mai cheamă, ce părere ai despre Germania de azi? Îți surâde *Weltanschauung*-ul¹ lui Hitler?

Niciun răspuns. Nici măcar un cuvânt. Doar mâzgăleli, mâzgăleli. Păi, cum altfel? Pentru că *Weltanschauung* era prea complicat pentru el! Era prea complicat pentru orice șobolan. L-a lăsat mască, l-a stupefiat. Era prima și ultima oară în viața lui când auzea acest cuvânt. Și-a pus creionul în buzunar și s-a uitat peste umărul meu. A trebuit să se ridice în vârful picioarelor pentru asta, piticania dezgustătoare!

— Manuel! a strigat. Hei, Manuel! Vino puțin pân-aici!

Manuel a venit speriat, ezitant, pentru că era lucru neobișnuit ca Shorty să strige pe cineva pe numele mic, excepție făcând situațiile în care se pregătea să-i facă felul. Manuel avea vreo treizeci de ani, o figură înfometată și un trup atât de slab încât oasele mai că-i ieșeau prin piele. Lucra de partea cealaltă a stivei, la etichetare. Mă uitam adesea la el, căci mă fascinau dinții lui imenși. Erau albi ca laptele, dar prea mari pentru fețișoara lui, iar buza de sus nu reușea să-i acopere. Manuel era tot numai dinți, așa că, văzându-l, nu mă puteam gândi decât la asta.

— Manuel, arată-i omului cum să mânuiască un stivuiitor!

— Nu e deloc necesar, Manuel, l-am întrerupt eu. Dar în condițiile de față, el e cel care dă ordine pe-aici și știi și tu cum se spune: dacă-i ordin, cu plăcere...

Dar Manuel era de partea lui Shorty.

— Vino, a spus el, îți arăt.

¹ Concepție despre lume și viață, în limba germană, în original.

M-a condus afară, iar în urmă auzeam lesne cuvintele de ocară ale lui Shorty.

— Asta chiar mă distrează, am spus. E amuzant, știi? Îmi vine să mor de râs. Ce dobitoc!

— Te învăț. Vino. Ordinul șefului.

— Șefu' e un bou. Are *dementia praecox*.

— Nu, nu! Ordinul șefului. Vino.

— Hai, că-i foarte amuzant, chit că e macabră situația – parc-ar fi un pasaj din Krafft-Ebing¹.

— Ordinul șefului. N-am ce-i face.

Ne-am îndreptat spre magazia unde se aflau stivuitorile și fiecare din noi a luat câte unul. Manuel a ieșit primul la lumină. M-am luat după el. Era simplu ca bună ziua. Așadar, astea erau blestematele de stivuitoare. Când eram copil, le spuneam cărucioare. Oricine avea două mâini le putea manevra. Ceafa lui Manuel era ca blana unei mâte negre, tunse cu un cuțit de măcelărie ruginit. Deasupra i se ridica o creastă țeapănă. În mod evident, se tunsese singur. Partea din spate a salopetei era peticită cu o bucată de pânză albă. Era cusută neglijent, ca și cum ar fi folosit un ac de păr sau o sârmă. Flecurile ghetelor erau tocite de nu se mai vedeau, iar tălpile erau cusute cu ață groasă și întărite din loc în loc cu niște cuie groase. Arăta atât de jalnic că mă înfuria. Cunoșteam o groază de oameni sărmani, dar Manuel n-avea voie să fie atât de sărac.

— Ia zi, am sărit eu. Pentru numele lui Dumnezeu, cât câștigi?

La fel ca mine. Douăzeci și cinci de cenți pe oră.

M-a privit drept în ochi – un bărbat înalt și slab privind în jos, spre mine, gata să se fărâme în bucăți, cu ochii negri plini de sinceritate, dar foarte suspicioși. Avea privirea aceea melancolică și ștearsă a muncitorilor zilieri din America de Sud.

— Îți place la fabrică? m-a întrebat el.

— Mă distrează. Are și munca asta momentele ei...

— La mine place. La mine place mult.

— De ce nu-ți faci rost de niște ghete noi?

— Nu putut permite.

— Ești însurat?

A dat repede din cap, de parcă ideea de a fi căsătorit îl gâdila. Da.

¹ Richard von Krafft-Ebing (1830-1909), psihiatru austriac, renumit mai ales pentru studiile sale despre sadomasochism și homosexualitate.

— Copii ai?

Și la întrebarea asta a părut să se gâdile. Trei copii, am dedus eu, din moment ce a ridicat trei degete încovoiate și a rânjit la mine.

— Cum naiba poți să trăiești cu două parale chioare pe oră?

Nu știa. Dumnezeu, nu știa cum, dar trăia! Și-a dus mâna la frunte și a luat o figură de om resemnat. Trăiau, n-aveau prea multe, dar o zi venea după cealaltă și ei erau încă în viață, să se bucure de ea.

— De ce nu ceri mai mulți bani?

A dat din cap hotărât, în semn că n-ar face așa ceva.

— Poate dat afară.

— Stii ce ești? am zis eu.

Nu, nu știa.

— Ești un prost. Un mare prost, un prost făcut grămadă. Uită-te la tine! Apartții unei stirpe de sclavi. Călcâiul clasei exploatatoare ți-e înfipt în gât. De ce nu ești bărbat, de ce nu faci grevă?

— Nu grevă. Nu, nu. Dat afară.

— Ești un prost. Un mare prost. Uită-te la tine! Nici măcar nu ai o pereche de pantofi ca lumea. Și uită-te cum arată salopeta ta! Nu vezi că ești lihnit? Ți-e foame?

Nu mai spunea nimic.

— Răspunde-mi, nerodule! Ți-e foame?

— Nu foame.

— Mincinos nenorocit ce ești!

Și-a plecat privirea, încercând să se eschiveze. Își studia ghetetele. Apoi s-a uitat scurt la ale mele, care erau în mod evident într-o stare mai bună. Părea să fie mulțumit de situație. S-a uitat la mine și a zâmbit.

M-am înfuriat. Ce sens avea să se bucure de chestia asta? Îmi venea să-l pocnesc.

— Buni, buni. Cât plătit?

— Tacă-ți fleanca!

Am mers înainte, el în față, eu în urma lui. Dintr-odată m-am înfuriat așa de tare încât nu mi-am mai putut ține gura.

— Prostitute! Ce-i cu acest *laissez faire*¹? De ce nu dai foc fabricii ăsteia blestemată, de ce nu-ți ceri drepturile? Cere ghete! Cere lapte! Uită-te la tine! Parc-ai fi un tăntălău, un pușcăriaș! Unde-i laptele? De ce nu ți pi ca să-ți primești rația de lapte?

¹ Atitudine de indiferență, în limba franceză, în original.

Brațele i s-au încordat pe mânerele căruciorului. Gâtul său ars de soare s-a învârtos de furie. M-am gândit că mersesem, poate, prea departe. Dacă aveam să ne luăm la bătaie? Dar nu era cazul.

— Liniștește-te, mi-a șoptit. Poate noi dați afară!

Dar locul era prea zgomotos. Se auzeau scârțâitul roților și bufnetul cutiilor trântite, iar Shorty Naylor se afla la vreo treizeci de metri depărtare, în ușa halei, ocupat cu verificarea cifrelor, așa că n-avea cum să ne-audă. Când am văzut că eram în siguranță, am hotărât că nu-mi terminasem discursul.

— Da' nevasta și copiii tăi, drăgălașii... Cere lapte pentru ei! Gândește-te că ei ar putea să moară de foame, în timp ce copiii bogaților înoată în râuri de lapte! Râuri! De ce trebuie să fie așa? Nu ești bărbat ca toți bărbații? Sau poate ești un tăntălău, un nimic, o imitație monstruoasă a demnității, a acelei caracteristici fundamentale a bărbatului... Mă ascuți? Sau îți acoperi urechile, pentru că adevărul le rănește și ești prea slab și fricos ca să poți fi altceva decât un ablativ absolut, dintr-o stirpe de sclavi? Stirpe de sclavi, stirpe de sclavi! Asta vrei tu să fim, o stirpe de sclavi! Iubești imperativul categoric! Nu vrei lapte, pentru că tu iubești ipohondria! Ești o curvă, o târâtură, un proxenet, o târfă a capitalismului modern! Mă faci să vomit!

— Mda, a spus el, tu pricepi vomitat. Tu nu scriitor. Tu doar vomă.

— Află că scriu tot timpul! Capul meu înoată într-o fantasmagorie a frazelor și a valorilor răsturnate.

— Și tu mă faci să vărs.

— Vorbești tâmpenii. Ești un mitocan, un primitiv.

A început să-și încarce căruciorul. La fiecare cutie gema de efort – atât de înalte și de greu accesibile erau stivele. Ar fi trebuit să-mi arate. Nu așa zisese șefu'? Să privesc cu luare-aminte? Păi, priveam... Nu era Shorty șefu'? Păi, îndeplineam ordinele. Ochii lui Manuel scăpărau de furie.

— Vino! Muncă!

— Nu-mi vorbi mie așa, burghez de proletar capitalist ce ești!

Cutiile cântăreau vreo douăzeci și cinci de kilograme bucata. Le așeza câte zece, una peste alta. Apoi băga platforma căruciorului sub stivă și asigura cutia de jos cu niște cleme, montate pe laterala căruciorului. Mai văzusem eu cărucioare, dar nu din astea cu cleme.

— Progresul își arată din nou colții. Noile tehnici se implică până și în proiectarea unui amărât de stivuitor.

— Stai liniștit și privește!

Cu o smucitură a urcat stiva de cutii de pe podea pe platforma căruciorului, ținând echilibrul pe roți, cu mânerle la nivelul umerilor. Era o șmecherie. Evident că nu puteam face așa ceva. A luat-o din loc, cu încărcătură cu tot. Și totuși, dacă el o putea face un mexican amărât, un bărbat care nu citise cu siguranță nicio carte în viața lui, care nici măcar nu auzise de răsturnarea tuturor valorilor atunci și eu puteam. El, acest zilier modest, tocmai el încărcase zece cutii.

Atunci, la ce să ne-așteptăm de la tine, Arturo? Ai de gând să te lași întrecut? Nu, de-o mie de ori, nu! Bine... Atunci eu voi încărca douășpe cutii o dată. Am apucat căruciorul de mâner. Manuel se întorsese între timp să reîncarce.

— Prea multe, a spus el.

— Taci din gură!

Am împins căruciorul spre stivă și am desfăcut clemele. Trebuia să se întâmple. Prea greu. Știam că avea să se-ntâmple asta. N-avea niciun sens să mă strofoc să-l întrec, asta știusem de la bun început... și totuși, am făcut-o. Zdronc, bone! Stiva s-a prăvălit, iar cutiile s-au împrăștiat în stânga și-n dreapta. Cutia de sus fusese făcută zob. Conservele curgeau din ea și se rostogoleau pe podea ca niște cățeluși speriați.

— Prea multe! a strigat Manuel. Eu spus ție! Prea multe!

M-am întors la el și am țipat.

— Mai tacă-ți fleanca aia slinoasă de zilier mexican, de burghez proletar, de capitalist care linge cizme!

Stiva prăbușită bara calea celorlalți muncitori. Înceau s-o ocolească, lovind cu piciorul conservele care le stăteau în drum. Am îngenunchat și am început să le adun. Era dezgustător. Eu, un alb, stând în genunchi și adunând conserve de pește, iar în jurul meu, în picioare, toți imigranții ăia.

Nu după mult timp, Shorty Naylor a văzut toată tărașenia. A venit alergând.

— Credeam că știi să mânuiești un stivuitor!

M-am ridicat în picioare.

— Astea nu sunt stivuitoare, sunt căruțuri cu cleme.

— Nu mă contrazice, fă ordine pe-aici!

— Se mai întâmplă și accidente, Naylor. Roma nu a fost clădită într-o zi. E un vechi proverb din *Așa grăit-a Zarathustra*...

A-nceput să dea din mâini.

— În numele lui Cristos, las-o baltă! Mai încearcă o dată, dar nu încărca așa multe cutii. Încearcă eventual cu cinci, până îi prinzi șpilul.

Am ridicat din umeri. Ce puteai face printre munții ăștia de prostie?

Singurul lucru pe care-l puteai face era să te ții tare. Să ai încredere în decența intrinsecă a ființei umane și să te agăți cu toate forțele de credința în progres.

— Tu ești șeful, am spus. Eu sunt scriitor, știi... Nu sunt calificat pentru...

— Lasă asta! Sunt la curent, toată lumea știe că ești scriitor, absolut toți. Dar fă-mi o favoare, te rog!

Aproape că mă implora.

— Încearcă să cari doar cinci cutii o dată, te rog! Doar cinci! Nu șase, nu șapte; doar cinci! Vrei să faci asta pentru mine? Nu te speti, ia-o ușor! Doar cinci o dată.

Apoi a plecat. Bombănea pe sub mustață – obscenități care-mi erau adresate mie. Deci asta era! M-am strâmbat la el, imediat ce mi-a întors spatele. Mă dezgusta acest nemernic, acest tolmăc cu vocabular limitat, incapabil să-și exprime propriile gânduri – chit că erau murdare și josnice dacă nu folosea un limbaj limitat, de mahala. Un șobolan. Asta era – un șobolan! Era un șobolan mizerabil, cu gura spurcată, care nu știa o iotă despre *Weltanschauung*-ul lui Hitler.

Nu merita nici să te piși pe el!

M-am întors la nobila misiune de a strânge conservele împrăștiate pe jos. După ce le-am strâns pe toate, am hotărât să încarc alt cărucior. Într-un colț, am dat peste un stivuitor cu patru roți. Un fel de mică remorcă. Era foarte ușor și avea o platformă încăpătoare. L-am împins spre locul unde băieții își încărcau stivuitoarele manuale. Am făcut senzație. S-au uitat la stivuitorul meu ca și cum nu-l mai văzuseră niciodată, mirându-se în spaniolă. Manuel s-a scărpinat în cap, privindu-mă dezgustat.

— Ce știi tu! i-am zis.

Am pus stivuitorul pe poziție.

— Habar n-ai, unealtă a burgheziei ce ești!

Apoi am încărcat cutiile. Nu cinci. Nu zece. Nu douășpe. Pe măsură ce încărcăm, realizam câte posibilități mi se deschid având la îndemână acest cărucior. Când, în sfârșit, am încetat să încarc, aveam treizeci și patru de cutii la bord.

Treizeci și patru ori douăzeci și cinci? Cât face asta? Mi-am scos carnețelul și creionul și am socotit. Opt sute cincizeci de kile. Iar opt sute cincizeci ori zece transporturi pe oră fac opt mii cinci sute de kilograme, adică opt tone jumate. Ceea ce înseamnă optzeci și cinci de tone pe zi. Optzeci și cinci de tone pe zi înseamnă cinci sute nouăzeci și cinci de tone pe săptămână. Cinci sute nouăzeci și cinci de tone pe săptămână

Înseamnă treizeci de mii nouă sute patruzeci de tone pe an. În ritmul ăsta, aş putea căra trei sute nouă mii patru sute de tone pe an. Să vezi şi să nu crezi! Când ceilalţi abia cară câte două sute cincizeci de kile pe transport!

— Pâtieeee!

S-au dat la o parte şi am început să trag de cărucior. Încărcătura se mişca greu. M-am întors cu spatele la ei. Înaintam cu dificultate, pentru că picioarele îmi alunecau pe podeaua udă. Încărcătura era în mijlocul drumului, incomodându-i pe ceilalţi cărauşii. Acest fapt a creat puţină confuzie, însă nu într-atât încât să-i împiedice cu totul pe cei care veneau şi plecau, în cele din urmă, lucrul s-a oprit. Toate stivuitoarele au rămas blocate în mijlocul halei, ca într-un ambuteiaj din centrul unei metropole. Shorty Naylor a venit în mare grabă. Trăgeam din greu de cărucior, gemând şi alunecând pe podea, pierzând mai mult teren decât câştigam. Dar nu era vina mea, ci a podelei, pentru că era prea alunecoasă.

— Ce dracu' se-ntâmplă aici? a urlat Shorty.

Pentru o clipă, am lăsat căruciorul şi mi-am tras sufletul. S-a lovit cu palma peste frunte şi a clătinat din cap.

— Ce mai faci acum?

— Încarc cutii.

— Dă-le la o parte! Nu vezi că blochezi traficul?

— Dar uită-te ce ditamai încărcătura! Opt sute cincizeci de kile!

— Dă-le la o parte!

— Asta-i de trei ori mai mult decât...

— Am spus să le dai la o parte!

Idiotul. Cum puteam să mă mai împotrivesc sorţii crude?

Restul după-amiezii am încărcat câte cinci cutii o dată, pe un stivuitor cu două roţi. Era o misiune foarte neplăcută. Singurul alb, singurul american autentic nu încărca nici pe jumătate cât imigranţii. Trebuia să fac ceva. Băieţii nu spuneau nimic, dar toţi rânjeau când treceam pe lângă ei cu încărcătura mea meschină de cinci cutii.

La un moment dat, am găsit o scăpare. Muncitorul Orquiza a tras o cutie din vârful stivei, lăsându-le pe celelalte într-un echilibru precar. Cu un strigăt de avertisment am alergat spre stivă şi am proptit-o cu umărul. Nu era necesar, dar am sprijinit stiva cu propriul trup, cu faţa învineţită de efort, ca şi cum ar fi stat să cadă peste mine. Băieţii au dat rapid cutiile deoparte. Apoi mi-am apucat umărul cu mâna şi am gemut de durere şi am scrâşnit din dinţi. Abia dacă mă mai puteam ţine pe picioare. M-am îndepărtat împleticindu-mă.

— Eşti teafăr? m-au întrebat.

— Nu-i nimic, am zâmbit eu. Nu vă speriați, prieteni. Cred că mi-am dislocat umărul, dar... e-n ordine. Nu vă faceți griji.

Acum n-aveau cum să mai râdă de încărcătura mea de cinci cutii.

În acea zi am lucrat până la ora șapte. Ceața ne-a ținut pe loc. Am rămas chiar câteva minute peste program. Trăgeam de timp. Voiam să-l văd pe Shorty Naylor între patru ochi. Aveam câteva chestiuni de discutat cu el. Ceilalți plecaseră, fabrica era părăsită, iar eu simțeam o plăcere stranie de a fi singur. M-am îndreptat către biroul lui Shorty Naylor. Ușa era deschisă. Tocmai se spăla pe mâini cu un praf de săpun care mirosea puternic a leșie. Simțisem mirosul de la depărtare. Shorty părea să fie parte integrantă a singurătății aceleia ciudate care domnea peste fabrică. Făcea parte din ea, așa cum fac parte grinzile din acoperișul unei case. Pentru o clipă, mi s-a părut a fi trist și blând, un bărbat cu o mie de griji, la fel ca mine, ca oricine altcineva. La ora aceea târzie, când clădirea părăsită îl livra acelei singurătăți incomensurabile, mi s-a părut că Shorty era totuși băiat bun, până la urmă. Dar eu aveam ceva în gând. Am bătut la ușă. S-a întors către mine.

— Hai salut, care-i păsul?

— N-am niciun păs, am spus eu. Voiam doar să-ți cer părerea într-o privință.

— Ei bine, varsă tot. Despre ce-i vorba?

— Nu e ceva foarte important, e o chestie pe care am încercat s-o discut cu tine în după-amiaza asta.

Își ștergea mâinile pe un prosop negru.

— Nu-mi amintesc. Despre ce era vorba?

— Ai fost foarte nepoliticos, am spus eu. Poate că te deranjează subiectul...

— O, a zâmbit el. Știi cum e când omul e ocupat. Sigur, hai să discutăm. Care-i problema?

— *Weltanschauung*-ul lui Hitler. Ce părere ai despre *Weltanschauung*-ul Fuhrer-ului?

— Ce tot spui acolo?

— *Weltanschauung*-ul lui Hitler...

— Veltan... cum? Ce tot spui acolo? Ce-i cu Hitler?

— *Weltanschauung*-ul lui Hitler...

— Ce-i aia? Ce-i veltanșaungu' ăsta? Hai că m-ai dat pe spate, băietel! Nici măcar nu știu ce vrea să spună chestia asta...

Am fluierat intrigat și m-am dat înapoi.

— Doamne, am spus eu. Să nu-mi spui că nici nu știi ce-nseamnă asta!

A clătinat din cap și a zâmbit. Nu era foarte important pentru el; nu atât de important ca spălatul pe mâini, de exemplu. Nu era câtuși de puțin rușinat de propria ignoranță, darămite șocat. De fapt, părea mai degrabă mulțumit. Pe jumătate uluit, pe jumătate dezamăgit, am scos un nțțț... și m-am dat în spate câțiva pași, către ușă. Era prea mult pentru mine. Ce puteam eu să fac împotriva unui ignorant ca ăsta?

— Ei bine, dacă nu știi, înseamnă că nu știi. Deci nu văd sensul să mai discutăm, dacă nu știi despre ce-i vorba, și... ce să zic... se pare că într-adevăr nu știi... deci... seară bună, dacă nu știi. Cu bine! Pe mâine dimineață.

A rămas pironit locului, atât de surprins că uitase să-și mai șteargă mâinile. Apoi a strigat în urma mea:

— Hei, despre ce-i vorba?

Dar eu ieșisem deja, grăbind pasul prin întuneric, nemaiauzindu-i decât ecoul stins al vocii. Pe drumul care ieșea din fabrică, am trecut pe lângă încăperea aceea cu podele umede și lipicioase unde se descărca macroul de pe pescadoare. Dar în seara asta nu mai era niciun macrou. Sezonul lor tocmai se sfârșise și începuse cel al tonului. Era pentru prima oară în viață când vedeam atât de mulți pești ton laolaltă. Podeaua colcăia de mii și mii de pești împrăștiați pe un covor de gheață murdară, cu burțile albe strălucind în semiîntuneric.

Unii dintre ei încă erau în viață. Cozile lor izbeau sporadic podeaua. Acolo, în fața mea, se agita coada unuia care era mai mult viu decât mort. L-am tras de pe covorul de gheață. Era aproape congelat, dar tot se mai zbătea. M-am căznit să-l târâi după mine, până l-am pus pe masa de tranșat, unde femeile aveau să-l aranjeze a doua zi. Era fabulos. Cântărea aproape cincizeci de kilograme – un monstru din altă lume, cu o forță secretă care încă nu-i părăsise corpul și cu un ochi însângerat, acolo unde îl prinsese cârligul. Era puternic ca un bărbat adevărat. Mă ura și încerca să scape de pe masa de tranșat. Am scos un cuțit enorm din sertar și l-am lipit de branhiile lui albe, care încă pulsau.

— Monstrule! am exclamat eu. Monstru întunecat, silabisește cuvântul *Weltanschauung*! Hai, să te-aud!

Dar el era un pește din altă lume; nu putea să silabisească niciun cuvânt. Tot ce putea să facă era să lupte pentru viața lui. Și părea oricum prea epuizat și pentru asta. Chiar și-așa, era cât pe ce să-mi scape. L-am lovit cu pumnul. Apoi i-am băgat cuțitul sub branhii, amuzat de horcăitul lui disperat, după care i-am tăiat capul.

— Când am spus să-mi silabisești *Weltanschauung*, am vorbit serios!

L-am trântit apoi pe gheață, printre camarazii lui, unde-i era locul.

— Nesupunerea duce la pedeapsa cu moartea.

N-am primit niciun răspuns, în afară de bătaia slabă a unei cozi, undeva în întuneric. Mi-am șters mâinile cu o cârpă unsuroasă și am luat-o spre casă.

Capitolul șaisprezece

A doua zi după ce nimicisem femeile, mi-am dat seama că-mi doream să nu le fi nimicit. Fiind mai mereu ocupat sau obosit în timpul săptămânii, nu aveam timp să mă gândesc la ele. Dar duminica era zi de odihnă, așa că umblam de colo-colo, fără vreun scop precis, pe când Helen, Marie, Ruby și Fetița îmi șopteau desperate că greșisem distrugându-le astfel, că mă grăbisem, că făcusem un gest necugetat, pe care acum ar trebui să-l regret amarnic. Și chiar îl regretam.

De-acum încolo trebuia să mă mulțumesc cu amintirea lor. Dar amintirea lor nu era prea clară. Chipurile lor nu-mi mai stăruiau în minte. Păreau din cale-afară de ireale. Nu mai puteam să le țin în brațe, să le privesc duios, așa cum făceam pe vremea când aveam pozele la îndemână. Mă dădeam de ceasul morții și-mi reproșam că le distrusesem; îmi spuneam că numai un creștin împluțit ar fi putut face așa ceva. Mi-am pus în gând să mai adun o colecție de poze, dar chestia asta nu era floare la ureche. Într-adevăr, mi-a luat o grămadă de timp să strâng laolaltă alte poze pentru colecție. Nici dac-aș fi vrut, nu mai puteam găsi femei care s-o egaleze pe Fetița, iar peste una ca Marie sigur nu aveam să mai dau vreodată în viață. Ele nu puteau fi înlocuite. Mai era ceva care mă împiedica să adun o nouă colecție. Eram prea obosit. Stăteam mai mereu cu o carte de Spengler sau de Schopenhauer în mână, spunându-mi întruna că sunt un prefăcut și un idiot, pe măsură ce citeam, pentru că nu doream nimic altceva cum le doream pe acele femei pe care le nimicisem.

Acum, debaraua arăta altfel, era plină până la refuz de rochii de-ale Monei și de mirosul dezgustător al lumânărilor, impregnat în pereți. În unele nopți îmi spuneam că nu mai pot suporta. Mă plimbam încolo și-ncoace pe covorul gri, gândindu-mă la cât de oribile sunt covoarele gri și rozându-mi unghiile. Nu puteam citi nimic. N-aveam chef să citesc opera vreunui mare om, ci mă întrebam dacă acești oameni erau chiar atât de mari. La urma urmei, se puteau ei compara cu Hazel, cu Marie sau cu Fetița? Putea Nietzsche să egaleze părul blond al lui Jean? Câteodată, răspunsul era nu, evident că nu. Era Spengler la fel de grozav ca unghiile

lui Hazel? Uneori da, alteori nu. Fiecare lucru își avea timpul și locul său, dar, în ceea ce mă privea, preferam frumusețea unghiilor lui Hazel zecilor de milioane de cărți purtând semnătura lui Oswald Spengler.

Voiam înapoi intimitatea debaralei mele de odinioară. Obişnuiam să mă uit la uşa ei, pe dinafară, și să-mi închipui că era o piatră tombală care îmi refuza pentru totdeauna accesul dincolo. Rochiile Monei! Îmi făceau greață. Și totuși, nu puteam să-i spun mamei sau Monei să binevoiască a-și muta catrafusele în altă parte. Nu puteam să mă duc la mama și să-i spun: „la, te rog, Țoalele-astea de aici!“, căci n-aș fi putut pronunța aceste cuvinte. Uram starea asta. Credeam că devenisem eu însumi un burghez filistin, un laș care se ascundea în spatele principiilor morale.

Într-o seară, mama și Mona erau plecate de acasă. Doar de dragul vremurilor de odinioară, am decis să-mi vizitez fostul culcuș. Era o scurtă călătorie sentimentală pe tărâmul unui trecut îndepărtat. Am închis ușa în urma mea și m-am trezit în întuneric, gândindu-mă la numeroasele dăți în care această cămăruță fusese doar a mea, fără să simt prezența inoportună a surorii mele. Dar nu mai putea fi ca altădată.

Am întins mâna prin întuneric și am pipăit materialul rochiilor ei, atârinate pe umerase. La atingere, fiecare părea a fi un giulgiu, din acelea în care sunt învăluite îndeobște fantomele. Sau poate erau straiile monahale ale milioanei și milioanei de măicuțe care muriseră de la începuturile creștinismului încoace. Păreau că vor să mă provoace. Păreau că se află acolo doar ca să mă hărțuiască și să distrugă fanteziile mele erotice inofensive, cu femeile mele, care nu fuseseră, de fapt, niciodată ale mele. M-a cuprins o amărăciune dureroasă; numai gândul la vremurile trecute mă îndurera. Aproape că uitasem cum era odinioară.

Am prins faldul unei rochii și l-am dus la gură, ca să-mi înec urletul de durere care-mi stătea în gâtlee. Acum, în debara plutea un miros inconfundabil de mătăanii și tămâie, de crini albi funerari, de lemn vechi, mâncat de cari, din bisericile copilăriei mele, de ceară și seu, de ferestre întunecate și de babornite în negru, îngenunchiate în fața altarului.

Era un întuneric de confesional, cu un puști de doispe ani prins înăuntru, un puști pe nume Arturo Bandini, îngenunchind în fața unui preot și spunându-i că a făcut ceva oribil, iar preotul răspunzându-i că niciun păcat nu e prea greu pentru taina spovedaniei, iar puștiul răspunzând credul că nu știe sigur dacă ce-a făcut el este un păcat, dar că, totuși, e sigur că nimeni altcineva nu mai făcuse asta vreodată, pentru că, părinte, e teribil de fain, adică... nu știu cum să spun... iar preotul trăgându-l de limbă pe puști, făcându-l să mărturisească primul mare păcat al iubirii și

avertizându-l să nu mai facă niciodată așa ceva.

Voiam să mă dau cu capul de peretele debaralei, să mă lovesc până cădeam lat. De ce nu aruncam eu cât colo rochiile-alea? De ce erau acolo ca să-mi amintească de sora Mary Justin, de sora Mary Leo, de sora Mary Corita? Parcă eu eram cel care plătea chiria pentru apartamentul ăsta; cred că puteam să le arunc fără probleme. Totuși, nu înțelegeam ce mă oprea. Ceva îmi interzicea acest gest.

M-am simțit mai slab ca niciodată, pentru că, dac-aș fi fost puternic, n-aș fi ezitat niciun moment; aș fi strâns la un loc toate catrafusele-alea, le-aș fi aruncat pe fereastră și aș fi scuipat după ele. Dar îmi pierise cheful. Mi se părea stupid să mă enervez și să mă apuc să arunc încolo și-ncoace cu rochiile. Imboldul distructiv era mort și îngropat.

Cum stăteam eu așa, în debara, m-am trezit cu degetul mare în gură. Mi s-a părut strigător la cer. Ca să vezi! Tocmai eu, un bărbat de optsprezece ani, încă îmi mai sugream degetul mare! Și-atunci, mi-am spus: dacă ești atât de curajos și neînfricat, de ce nu-ți muști degetul? Te provoc să ți-l muști! Ești un laș dacă n-o faci chiar acum! Și am zis: ei, chiar așa? Nu sunt un laș și-ți voi dovedi asta!

Mi-am mușcat degetul mare până am dat de gustul sângelui. Mi-am simțit dinții apăsând în piele, refuzând totuși s-o sfâșie. Așa că mi-am răsucit degetul încet-încet, până când dinții au trecut prin piele. Durerea ezita să apară, apoi mi s-a insinuat prin încheietura mâinii pe braț în sus, până la umăr și până la ochi.

Am apucat prima rochie care mi-a venit la îndemână și am sfâșiat-o în bucăți. Uite ce puternic ești! Fă-o franjuri! Rupe-o până nu mai rămâne nimic din ea! Și am rupt-o, cu dinții și cu mâinile, mârâind ca un câine turbat, rostogolindu-mă pe podea. Țineam un capăt al rochiei între genunchi, iar cu dinții trăgeam de celălalt capăt, în timp ce cu degetul șiroind de sânge o mângăleam întruna, blestemând-o și urlând ca un căpiat, pe măsură ce ea ceda forței mele dezlanțuite.

Apoi am izbucnit în plâns. Durerea din deget nu însemna nimic. Singurătatea mă făcea să sufăr cu adevărat. Voiam să mă rog. Nu mai spuseseam o rugăciune de vreo doi ani – din ziua în care, renunțând la liceu, mă apucasem de citit pe rupte. Dar acum parcă simțeam nevoia de a mă ruga din nou, eram sigur că avea să mă ajute într-un fel, că avea să mă facă să mă simt mai bine, căci în copilărie așa se întâmpla.

Am îngenuncheat, am închis ochii și am încercat să găsesc cuvintele potrivite pentru o rugăciune. Cuvintele acestea nu erau ca toate celelalte. Nu-mi dădusem seama de acest lucru decât în acel moment, când

deosebirea mi-a fost dintr-odată cât se poate de clară.

Dar nu găseam cuvintele. Trebuia să mă rog, să spun ceva; în mine se clocea o rugăciune, ca un ou. Dar nu găseam cuvinte ca s-o fac să iasă la lumină.

Bineînțeles, nici nu intrau în discuție rugăciunile alea învechite.

Nu *Tatăl nostru*, nu chestii de genul: Tatăl nostru carele ești în ceruri, sfințit fie numele Tău, vie împărăția Ta... Nu mai credeam în așa ceva. Pentru mine, nu existau tâmpenii precum Raiul; poate doar Iadul, căci părea foarte verosimil, dar Raiul nu intra în discuție.

Nu spovedanii pline de remușcări, de felul: Doamne Dumnezeule, regret din inimă faptul că Ți-am greșit și scuipe pe toate păcatele mele. Pentru că, de fapt, singurul lucru de care-mi părea rău era pierderea femeilor mele, iar Dumnezeu interzicea cu strictețe așa ceva. Sau mă înșelam eu, oare? Nu, nu, era clar, Dumnezeu nu putea fi de acord cu așa ceva! Eu să fi fost Dumnezeu și aș fi interzis cu strictețe una ca asta! Dumnezeu nu putea fi în favoarea femeilor mele. Nu, nu. Prin urmare, nu putea fi decât împotriva lor.

Dar mai era Nietzsche. Friedrich Nietzsche.

Am încercat cu el.

M-am rugat în felul următor: „O, multiubite Friedrich! “

Nu suna bine. Parcă erau vorbele unui homosexual.

Am mai încercat o dată.

„O, stimate domnule Nietzsche!“

Și mai rău. Mă gândeam, inevitabil, la fotografiile lui Nietzsche de pe copertile cărților lui. Îl prezentau ca pe un tip la vreo patruzeci și nouă de ani, cu o mustață neîngrijită, iar eu detestam indivizii de vârstă asta.

În plus, Nietzsche era cât se poate de mort. De ani de zile. O fi fost el un scriitor nemuritor; vorbele sale luceau precum cărbunii încinși din paginile cărților – nimic de zis! O fi avut el o influență enormă asupra modernității, dar, ce naiba, era mort, iar eu știam prea bine acest lucru.

Apoi am încercat cu Spengler.

Am spus: „Dragă Spengler!“

Oribil.

Am spus: „Salutare, Spengler!“

Oribil.

Am spus: „Uite ce-i, măi Spengler!“

Și mai rău.

Am spus: „Ei bine, Oswald, după cum spuneam...“

Puah! Din ce în ce mai rău.

Apoi am încercat cu femeile mele. Și ele erau moarte, dar poate îmi dădeau vreun sprijin. Le-am luat pe toate la rând, dar fără succes, căci mă excitam teribil numai gândindu-mă la ele. Cum să spui o rugăciune, dacă ești mereu excitat? Era scandalos.

După ce mă gândisem atâta în zadar, ideea rugăciunii începuse să mă obosească și eram pe punctul s-o las baltă. Dintr-odată, mi-a venit o idee mai bună, și anume să nu mă rog la Dumnezeu sau la alții, ci la mine însumi.

— Arturo, prietene! Dragul meu Arturo! Se pare că suferi prea mult și pe nedrept, dar ești un bărbat puternic. Îmi amintești de un mare războinic, purtând cicatricile a un milion de victorii. Cât curaj ai tu! Câtă noblețe! Câtă frumusețe! Ah, Arturo, ce chipeș poți fi! Te iubesc atât de mult, Arturo al meu! Atotputernice zeu! Așa că plângi, Arturo! Lasă lacrimile să-ți spele chipul, căci viața ta este o permanentă încheștare, o luptă amarnică, dusă până la moarte! Și nimeni nu știe asta, în afară de tine, nimeni altcineva! Un războinic chipeș luptând solitar, nedând nicicum înapoi în fața pericolului, un mare erou, cum lumea n-a mai văzut vreodată!

M-am așezat pe spate și am plâns până m-au durut fălcile. Am deschis gura și am jelit — și ce bine mă simțeam, ce dulce era plânsul! Așa încât, peste câteva minute, râdeam de bucurie, râdeam și plângeam în același timp, cu lacrimile șiroindu-mi pe față și spă- lându-mi mâinile. Aș fi putut s-o țin așa ore-n șir.

Dar am fost tulburat de zgomotul pașilor din sufragerie. Era Mona. M-am ridicat și m-am șters repede la ochi, chit că știam că roșeața lor mă va trăda. Am ascuns rochia ruptă sub tricou și am ieșit din debara. Am tușit scurt, mi-am dres vocea, ca să arăt că stăpânesc situația.

Mona nu bănuia că ar fi cineva acasă. Luminile erau stinse și credea că apartamentul e gol. S-a uitat surprinsă la mine, ca la un intrus. Am făcut câțiva pași încolo și-ncoace, tușind și fredonând un cântec, dar ea se uita întruna la mine, fără să scoată vreun cuvânt, ca hipnotizată.

— Ei, am spus eu, zi ceva, măi filozoafa lu' pește!

Se holba la mâna mea.

— Degetul tău... E plin de...

— E degetul meu, i-am spus, măicuță beată de Dumnezeu!

Am intrat în baie și am încuiat ușa după mine, aruncând rochia ruptă pe geam. Apoi mi-am bandajat degetul. Am rămas în fața oglinzii și m-am privit îndelung. Chiar îmi iubeam chipul. M-am gândit că sunt un om din cale-afară de frumos. Aveam nasul drept și o gură splendidă, cu buze mai

roșii decât ale femeilor, cu tot rujul și smacurile lor. Aveam ochii mari și limpezi, maxilarul era frumos conturat – un maxilar pronunțat, semn al personalității puternice și al disciplinei de sine.

Da, aveam o față frumoasă. Un om de gust ar fi găsit multe detalii de apreciat la ea.

În dulăpiorul de medicamente am dat peste verigheta mamei. Și-o lăsa acolo de obicei, după ce se spăla pe mâini. Am luat verigheta în mână și am privit-o fascinat. Îți vine să crezi că această verighetă, această bucată bicisnică de metal a putut pecetlui legătura matrimonială care avea să mă nască pe mine? Incredibil! Habar n-avea tata, când cumpăraseră acest inel, că urma să simbolizeze unirea dintre bărbat și femeie din care avea să se nască unul dintre cei mai mari bărbați ai lumii! Ce ciudat era să stai acolo, în baie, și să-ți dai seama de toate aceste lucruri! Habar n-avea nici verigheta cât de plină de semnificație era! Și totuși, într-o bună zi, va deveni o piesă de colecție de valoare inestimabilă. Îmi și imaginam muzeul, plin de vizitatori admirând exponatele memorialului Bandini, râsănând de strigătele agentului de licitație și, în fine, animându-se când un Morgan sau un Rockefeller al zilei de mâine va licita douăsprezece milioane de dolari doar pentru verigheta respectivă – pentru că aparținuse mamei lui Bandini, cel mai mare scriitor al tuturor timpurilor.

Capitolul șaptesprezece

A trecut astfel o jumătate de oră. Citeam lungit pe divan. Bandajul de la degetul mare sărea în ochi. Dar Mona n-a mai adus vorba despre asta. Stătea în partea cealaltă a camerei, citind și ea și ronțăind un măr. Ușa de la intrare s-a deschis. Era mama, care tocmai se întorcea de la unchiul Frank. Cum a intrat pe ușă, ochii i s-au oprit asupra bandajului de la degetul meu.

— Dumnezeule, a exclamat ea, ce s-a întâmplat?

— Câți bani ai stors? i-am întors-o eu.

— Dar degetul tău... ce-ai pățit?

— Te întreb câți bani ai stors.

Degetele ei au început să cotrobăie prin poșeta scâlciată, în timp ce mama nu-și mai lua ochii de la bandajul meu. Era prea emoționată, prea speriată ca să deschidă poșeta. I-a scăpat printre degete, pe podea. A cules-o de jos. Aplecându-se, oasele i-au trosnit, iar mâinile i-au bâjbăit în zadar după catarama poșetei. În cele din urmă, Mona s-a ridicat și i-a luat geanta. Extenuată și încă îngrijorată de tăietura mea, mama s-a lăsat pe

un scaun. Știam că, în situații din astea, inima îi bătea violent. Când și-a tras, în fine, sufletul, a întrebat iarăși ce era cu bandajul ăla. Dar eu nu mă lăsam întrerupt din citit. N-am răspuns.

A întrebat din nou.

— M-am lovit la deget.

— Cum?

— Câți bani ai stors?

Mona număra banii, ținând mărul neterminat între dinți.

— Trei dolari și niște mărunțiș, a bâiguit ea.

— Cât mărunțiș? am întrebat eu. Vorbește mai clar, te rog! Îmi plac răspunsurile exacte.

— Arturo! a strigat mama. Ce s-a întâmplat? Cum te-ai lovit la deget?

— Cincisprezece cenți, a răspuns Mona.

— Degetul tău! a strigat mama.

— Dă-mi ăia cînșpe cenți, am spus eu.

— Vino de-i ia singur, mi-a întors-o Mona.

— Dar... Arturo! a strigat iarăși mama.

— Dă-mi-i! am țipat.

— Doar nu ești handicapat... a zis Mona.

— Ba da, e handicapat, a protestat mama. Uită-te la degetul lui!

— E degetul meu! Și dă-mi odată ăia cînșpe cenți!

— Dacă-i vrei, vino să-i iei!

Mama a sărit de pe scaun și a venit lângă mine. A început să-mi dea la o parte şuvițele de păr din ochi. Degetele ei erau fierbinți și pudrate cu atâta talc încât miroseau a fund de bebeluș – de bebeluș bătrân. Am sărit ca ars. A întins mâinile către mine.

— Degețelul tău, săracul... Dă să-l vadă mama!

M-am îndreptat către Mona.

— Dă-mi ăia cînșpe cenți!

Nu voia să mi-i dea. Banii erau pe masă, dar ea refuza să mi-i dea în mână.

— Aici sunt. Ia-ți-i singur, dacă-i vrei atâta.

— Ți-am zis să mi-i dai tu.

A pufăit cu dispreț.

— Idiotule! a adăugat ea.

Mi-am băgat monezile în buzunar.

— Vei regreta cumplit asta, am zis. Dumnezeu mi-e martor că te vei căi amarnic pentru această nesocotință.

— Bine, a spus ea.

— M-am săturat să tot fiu calul de povară al unei perechi de muieri parazite. Vă spun cât se poate de clar: am ajuns la capătul răbdărilor! Nu e departe clipa când mă voi elibera din aceste lanțuri!

— Bla-bla-bla, m-a maimuțărit ea. De ce nu te cari chiar acum, în noaptea asta? Ne-ai face pe toți fericiți.

Mama era total pe dinafară. Agitată și zgâindu-se când la mine, când la Mona, nu reușea să afle nimic despre degetul meu. Cât m-am certat cu Mona, n-am auzit decât crâmpoie stinse din vocea mamei.

— Șapte săptămâni la fabrica de conserve... M-am săturat până peste cap!

— Cum te-ai lovit? a întrebat mama din nou. Poate-ai făcut o infecție...

Poate chiar făcusem o infecție! Pentru câteva momente, chiar am crezut că era posibil să fi făcut o infecție la deget. Cum lucram în condițiile-alea total insalubre din fabrică, orice era posibil. Poate că, într-adevăr, mi se infectase degetul. Eu, un biet băiat care lucra în cocina aia – uite cu ce răsplată mă alesesem! O infecție! Eu, un biet băiat care muncea să întrețină două femei, pentru că nu aveam de ales! Eu, un copil sărman care nu se plângea niciodată! Iar acum urma să mor dintr-o infecție, din cauza condițiilor de muncă din locul unde câștigam pâinea pentru gurile lor... Îmi venea să urlu. M-am întors și am țipat.

— Cum m-am rănit la deget? Îți spun eu cum m-am rănit! Ca să afli și tu adevărul. Ca să știi. O să afli groaznicul adevăr! M-am rănit la un utilaj! M-am rănit muncind ca un sclav în mizeria aia de moară care macină carne! M-am rănit pentru că gurile spurcate a două parazite de femei depind de mine! M-am rănit din cauza idiosincraziilor inteligenței mele native! M-am rănit din cauza martiriului originar! M-am rănit pentru că destinul meu refuză orice dogmă! M-am rănit pentru că metabolismul meu refuză orice recrudescență! M-am rănit pentru că știu ce-i ăla un scop nobil, primordial!

Mama stătea rușinată, neînțelegând o iotă din ce spuneam, dar intuind ce voiam să comunic. Cu privirea plecată, cu buzele răsfrânte, se uita nevinovată în poală, unde-și împreunase mâinile. Mona se întorsese la lectura ei, molfăind mărunț și nedându-ne nicio atenție. M-am întors către ea.

— Un scop nobil! am urlat eu. Un scop nobil! Mă auzi, vaca Domnului? Un scop nobil! Dar acum sunt sătul de orice fel de noblețe. Mă revolt. Văd zorii unei noi Americi, pentru mine și pentru tovarășii mei de muncă din moara aceea de carne. Văd un tărâm unde curg râuri de lapte și miere. Îl văd aievea și strig: Ura, Americă renăscută! Ura! Ura! Mă auzi, vaca

Domnului? Strig ura! Ura! Ura!

— Bla-bla-bla... a spus Mona.

— Nu mă maimuțări tu pe mine, monstru revoltător ce ești!

A scos un mârâit disprețuitor, după care și-a ascuns fața în spatele cărții, ale cărei coperti mi s-au înfățișat în toată splendoarea. Abia atunci am observat că citea. Era o carte nou-nouță, împrumutată de la bibliotecă, învelită într-o copertă roșu aprins.

— Ce citești tu acolo?

Niciun răspuns.

— Eu îți hrănesc stomacul, cred că am tot dreptul să știu cine îți hrănește creierul.

Niciun răspuns.

— Deci nu vrei să vorbești!

M-am repezit la ea și i-am smuls cartea din mâini. Era un roman de Kathleen Norris¹. Am rămas cu gura căscată când mi-am dat seama despre ce era vorba. Deci așa stăteau lucrurile în propria mea casă! Eu îmi rupeam oasele prin fabrică, îndopând-o pe ea, și uite cu ce-și hrănea ea creierii! Kathleen Norris! Ca să vezi cum a ajuns America în ziua de azi! Nu era de mirare că Occidentul se afla în plin declin! Nu era de mirare că lumea modernă era deznădăduită! Deci așa! Eu, un biet băiat care-și zdrelea degetele muncind, încercând din răspuțeri să le ofer o viață decentă – uite cu ce răsplată mă alegeam! Mi-am pierdut echilibrul. Împleticindu-mă, am căutat să mă sprijin de perete. M-am rezemat cu spatele de el și am rămas pironit locului, cu respirația tăiată.

— Doamne! am jelit eu. Doamne Dumnezeu!

— Care-i problema? a întrebat mama.

— Problemă, zici? Problemă? Îți spun eu care-i problema! Uite ce citește! O, Doamne Dumnezeu! O, Doamne, ai milă de sufletul ei! Când te gândești că eu muncesc ca un sclav, eu, un biet copil, îmi frâng mâinile, iar ea stă tolănită și citește voma asta puturoasă... O, Doamne, dă-mi puterea să rabd toate astea! Fă-mă tare! Ține-mă să n-o strâng de gât!

Am rupt cartea în bucăți. Resturile cădeau pe covor. Le-am călcat în picioare. Am scuipat pe ele, mi-am adunat toată flegma din gât și am vărsat-o pe ele. Apoi le-am adunat, le-am dus în bucătărie și le-am îndesat în coșul de gunoi.

— Hai, să te văd că mai citești din ea!

¹ Autoare de romane de dragoste de duzină, foarte populară în perioada interbelică.

- Era de la bibliotecă, a zâmbit Mona. Va trebui s-o plătești.
 - Mai bine putrezesc în pușcărie.
 - Ei, copii, ce-i cu tămbălăul ăsta? Ce-aveți?
 - Unde-s cei cinșpe cenți?
 - Lasă-mă să mă uit la degetul tău.
 - Am întrebat unde-s cei cinșpe cenți.
 - La tine-n buzunar, mi-a răspuns Mona. Boule!
- Am ieșit din casă.

Capitolul optsprezece

Am traversat curtea școlii spre Jim's Place. În buzunar îmi zornăiau cei cincisprezece cenți. Curtea școlii era pietruită, iar pașii mei aveau un ecou sinistru. Asta nu-i chiar o idee rea, mi-am zis, să ai curți pavate în toate închisorile, e o idee foarte bună, merită reținută; dac-aș fi fost prizonierul mamei și al surorii mele, ar fi fost inutil să mai încerc să scap, dat fiind tot zgomotul ăsta. O idee foarte bună, merită să te gândești la asta!

Jim era în spatele magazinului și examina un formular de pariuri sportive. Se pare că tocmai adăugase un nou raft cu lichioruri. M-am oprit să mă uit mai atent la sticle. Unele erau foarte frumoase, făcând conținutul să pară cât se poate de atrăgător.

Jim a pus deoparte formularul și a venit spre mine. De fiecare dată, cu o expresie neutră, aștepta să vorbească mai întâi celălalt. Ronțăia o acadea. Asta mi s-a părut ciudat. Era prima oară când îl vedeam punând ceva în gură. Nu-mi plăcea nici expresia lui. Am bătut cu degetele în raftul cu băuturi.

— Vreau o sticlă.

— Salut, a spus. Cum merge la fabrica de conserve?

— Merge, zic eu. Dar în seara asta o să mă îmbăt. Nu vreau să vorbesc despre fabrica de conserve.

Am văzut o sticlă mică de whisky, o sticlă cam de-o sută cincizeci de mililitri al cărei conținut părea să fie aur lichid. Costa zece cenți. Mi s-a părut un preț rezonabil. L-am întrebat dacă whisky-ul acela era bun. Mi-a spus că era bun.

— Cel mai bun, mi-a spus.

— Vândut. Te cred pe cuvânt și îl cumpăr fără alte întrebări.

I-am dat cei cincisprezece cenți.

— Nu, a răspuns. Doar zece.

— Restul e al tău. Este un bacșiș, un gest de bunăvoință și prietenie.

Mi-a zâmbit, dar n-a vrut să accepte. Țineam încă mâna întinsă, dar el s-a retras și a dat din cap că nu-i vrea. Nu puteam să înțeleg de ce nu voia niciodată să accepte bacșișurile mele. Nu că îi ofeream rar așa ceva, ba dimpotrivă, de fiecare dată încercam să-i las restul, ba chiar era singura persoană căreia i-aș fi dat bacșiș.

— Hai să nu începem iarăși cu chestia asta, i-am spus. Ți spun: eu las bacșișuri întotdeauna. Pentru mine e o chestiune de principiu. Sunt la fel ca Hemingway. E a doua mea natură.

A luat banii mormăind și i-a băgat în buzunarul de la pantaloni.

— Jim, ești un tip ciudat; un caracter exaltat, dotat cu calități excepționale. Ești mai bun decât orice altceva ar avea de oferit vulgul. Îmi placi pentru că mintea ta pătrunde lucrurile.

Asta l-a rușinat. Ar fi preferat să vorbească despre alte lucruri. Și-a dat pe spate părul de pe frunte și și-a trecut mâna peste ceafă, ca și cum ar fi încercat să găsească ceva de spus. Am scos dopul sticlei și am ridicat-o.

— Saluti!

Și am luat o înghițitură. Nu știam de ce cumpărasem băutura. Era pentru prima oară când dădeam banii pe așa ceva. Nu suportam gustul de whisky. Era bizar să-l simt umplându-mi gura, dar chiar era acolo și, până să-mi dau seama, începuse deja să-și facă efectul. Licoarea îmi strepezise dinții și, în același timp, mi se scursese deja pe gât, zgâriindu-l ca o mătă în călduri. Avea un gust oribil, de păr ars. Simțeam cum lichidul alunecă tot mai jos, făcându-și toate mendrele în stomac. M-am lins pe buze.

— Minunat! Ai avut dreptate. Este minunat!

Ajunsesese în fundul stomacului și se rostogolea întruna, încercând să găsească un loc în care să se domolească, iar eu mă frecam strașnic pe burtă, ca arsura din afară să o contracareze cumva pe cea dinăuntru.

— Minunat! Superb! Extraordinar!

O femeie a intrat în magazin. Am privit-o cu coada ochiului îndreptându-se spre raftul cu țigări. Apoi m-am întors și m-am uitat atent la ea. Avea în jur de treizeci de ani, poate chiar mai mult. Vârsta nu conta: ea era acolo – asta era lucrul cel mai important. Nu ieșea cu nimic în evidență. Nu era uluitor de frumoasă și totuși mă fascina. Prezența ei inunda tot spațiul din jur și îmi tăia respirația. Era ca o revărsare de curent electric. Îmi tremura carnea pe mine de emoție. Simțeam un nod în gât, simțeam sângele inundându-mi tot corpul. Purta o haină de un violet șters, cu guler de blană. Nu părea a fi în apele ei și probabil că nici nu mă remarcase. Mi-a aruncat o privire, după care s-a întors spre teighea.

Pentru un moment, i-am văzut chipul alb, pe care și l-a ascuns apoi la loc, în gulerul de blană. Din acel moment nu i-am mai zărit chipul.

O singură privire a fost însă de ajuns. Nu voi uita niciodată acel chip. Avea o albeață bolnăvicioasă, ca în pozele de la poliție cu femei asasine. Ochii ei erau înfometați și gri, mari și parcă bătuiți. Părul nu părea să aibă vreo culoare anume. Castaniu și brunet, deschis la culoare și parcă totuși întunecat; nu pot să-mi amintesc. A cerut un pachet de țigări bătând cu o monedă în tejghea. Nu a spus niciun cuvânt. Jim i-a dat pachetul. Nu a simțit deloc prezența acelei femei. Pentru el, era doar un alt client.

Mă holbam în continuare. Știam că nu era frumos din partea mea. Și totuși, nu-mi păsa deloc. Simțeam că, dacă mi-ar fi văzut chipul, n-ar fi avut nimic împotriva. Gulerul era dintr-o imitație de blană de verveț. Haina era veche și roasă la poalele care-i ajungeau până la genunchi. Îi era strâmtă, ridicându-i parcă acel chip spre mine. Ciorapii erau de un gri metalizat, cu un fel de dungi în zonele unde se răiseră. Avea pantofi albaștri cu tocurele roase și cu tălpile tocite. Zâmbeam și mă uitam la ea insistent, pentru că nu-mi era teamă. O femeie ca domnișoara Hopkins mă întrista și mă făcea să mă simt ca un idiot, spre deosebire de femeile din fotografii și, de exemplu, spre deosebire de femeia asta. Era atât de ușor să zâmbești, era atât de nepermis de simplu; era atât de amuzant să te simți obscen! Voiam să spun ceva murdar, ceva sugestiv, s-o fluier sau ceva de genul ăsta! Hai la tata, curvă mică! Dar ea nu m-a văzut. A plătit țigările cu un singur gest, a ieșit din magazin și a luat-o în jos pe Bulevardul Avalon, spre mare.

Jim a băgat banii în casa de marcat și s-a întors la mine. A dat să spună ceva. Am ieșit fără să-i adresez niciun cuvânt. Am ieșit pur și simplu de acolo și am luat-o în jos pe stradă, urmărind misterioasa siluetă. Era la cel mult douăzeci de pași înaintea mea, grăbindu-se să ajungă pe malul mării. Nu-mi venea să cred că o urmăream. Când mi-am dat seama ce fac, m-am oprit și am început să-mi trosnesc degetele. Aha! Deci ai ajuns și pervers, mai nou! Obsedat sexual! Ehei, frumos îți șade, Bandini, nu știam că se va ajunge și la așa ceva; sunt chiar surprins! Am ezitat, rozându-mi bucăți mari din unghia degetului mare și scuipându-le. Dar nu voiam să mă gândesc la asta. Preferam să mă gândesc la ea.

Nu era o grație. Avea un mers încăpățânat, aproape brutal; era un mers cumva provocator, ca și cum ar fi spus: îndrăznește numai să mă oprești! Mergea cumva în zigzag; se mișca dintr-o parte în alta a trotuarului, când pe margine, când pe lângă ziduri, mai că se lovea de vitrinele din stânga ei. Dar, oricum ar fi mers, ființa aceea ascunsă sub

haina de un violet șters se unduia neîntrerupt. Făcea pași mari și apăsați. Am avut grijă să păstrez mereu aceeași distanță între noi.

Simțeam că mă străbat valuri de căldură, că sunt fericit într-un fel delirant, imposibil. Mă învăluiseră mirosul mării, aerul impregnat de vapori dulci-sălcii, răceala indiferentă și cinică a stelelor, intimitatea chicotind întretăiat a străzilor, luxul nerușinat al luminii strălucind în întuneric, langoarea de văpaie a lunii care se înălța pe cer. Iubeam totul în jurul meu. Îmi venea să chițai, să scot sunete ciudate, nemaiauzite. Era ca și cum aș fi umblat în pielea goală printr-o vale străjuită de-o parte și de alta numai de femei frumoase.

Cam pe la jumătatea străzii, mi-am amintit deodată de Jim. M-am întors, ca să mă asigur că nu ieșise din prăvălie să mă urmărească. Probabil se întrebase de ce plecasem așa intempestiv. Mă încerca un sentiment bolnăvicios de vinovăție. Dar Jim nu era acolo, în fața magazinului său puternic luminat, nu era țipenie de om. Pe toată lungimea Bulevardului Avalon nu se vedea nici urmă de trecător. Mi-am ridicat privirea către stele. Îmi păreau atât de albastre, de reci, de insolente, atât de îndepărtate, de pline de dispreț, de infatuante. Lumina felinarelor făcea strada să pară diafană ca umbrele apusului.

Am traversat pe la. Colț, când ea a ajuns în fața teatrului de peste drum. Câștiga distanță, dar îi permiteam. Nu-mi vei scăpa, frumoasă doamnă! Sunt la picioarele tale și n-ai nicio șansă să mă eviți. Dar încotro te îndrepti, Arturo? Ți dai seama că urmărești o femeie ciudată? N-ai mai făcut în viața ta așa ceva. Ce vrei, de fapt? Încet-încet, mi se făcea frică. M-am gândit la patrulele de poliție. Femeia asta mă atrăgea într-o capcană. Ah, într-adevăr – eram victima ei. Mă simțeam vinovat și totuși, în același timp, îmi ziceam că nu greșesc cu nimic. La urma urmei, ieșisem doar ca să fac o plimbare prin aerul curat al nopții; mă plimb puțin, după care mă duc să mă culc, domnule polițist! Locuiesc aici, peste drum, domnule polițist! Locuiesc aici de peste un an, domnule polițist! Unchiul meu Frank – îl cunoașteți, domnule polițist? Frank Scarpi, vă spune ceva numele ăsta? Desigur, domnule polițist. Toată lumea îl cunoaște pe unchiul meu Frank. Un om deosebit. El o să vă confirme faptul că sunt nepotul lui. Nu e nevoie să mă săltați, date fiind circumstanțele.

Și cum mergeam eu așa, degetul bandajat mi s-a lovit de coapsă. Am privit în jos și... iată! Bandajul ăla oribil, lovindu-se la fiecare pas de picior, mișcân- du-se odată cu brațul meu – o umflătură albă și urâtă, așa de albă și de evidentă de parcă toate felinarele de pe stradă ar fi luminat-o numai pe ea, ca s-o dea de gol. Mă dezgusta. Auzi, dom'le! Și-a mușcat propriul

deget până i-a dat sângele! Poți să-ți închipui un om sănătos la cap făcând așa ceva? Îți spun eu, dom'le, ăsta e dement! A făcut lucruri foarte bizare. Ți-am povestit faza cu omorâtul crabilor? Cred că tipu' e nebun, dom'le. Sugerez să-l săltăm și să-i facem un control la cap. Apoi mi-am rupt bandajul de pe deget, l-am aruncat în canal și am refuzat să mă mai gândesc la el.

Femeia continua să ia avans. Acum era la jumătate de stradă de mine. Nu puteam să pășesc mai repede. Mergeam înainte cu pași molcomi, spunându-mi să accelerez puțin ritmul, dar ideea că aş putea fi luat la întrebări de patrula de poliție mă făcea să ezit. Poliția portuară ținea de Inspectoratul central din Los Angeles; erau polițiști duri în vremuri dure, polițiști care întâi te umflau și abia dup-aia te lămureau de ce. Apăreau de nicăieri, dar nu veneau niciodată pe jos, ci umblau cu Buick-uri rapide și silențioase.

Arturo, mi-am spus, vezi că o cauți cu lumânarea. Vei fi arestat pentru perversiune!

Perversiune? Ce tâmpenie! Nu pot să mă plimb și eu dacă am chef? Femeia asta – nu știu, dom'le, ce-i cu ea. E o țară liberă, ce naiba! Ce să fac dacă se-ntâmplă ca ea să se deplaseze în aceeași direcție cu mine? Dacă nu-i place, n-are decât să meargă pe altă stradă, domnule polițist! Oricum, asta e strada mea preferată, domnule polițist! Frank Scarpi e unchiul meu, domnule polițist. El va depune mărturie că, întotdeauna înainte de culcare, mă plimb puțin pe strada asta. La urma urmei, e o țară liberă, domnule polițist!

La intersecția următoare, femeia s-a oprit să scapere un chibrit de zidul băncii. Apoi și-a aprins o țigară. Fumul se ridica în aerul domol al nopții în rotocoale albastre, care se alungeau încet-încet. Am început să iuțesc pasul. Când am ajuns la norșorii de fum încremeniți în aer, m-am ridicat pe vârfuri și i-am tras spre mine. Fumul de la țigara ei! Aha!

Știam unde căzuse chibritul. Am mai făcut câțiva pași și l-am ridicat. Îl țineam în palmă. Ce chibrit extraordinar! Nu că ar fi fost diferit de alte chibrituri, dar era un chibrit extraordinar! Era pe jumătate ars și răspândea un miros dulce de pin, iar eu îl găseam foarte frumos, ca o pepită rară. L-am sărutat.

— Chibritule, i-am spus, te iubesc! Numele tău fi-va Henrietta! Te iubesc cu trup și suflet.

L-am băgat în gură și am început să-l molfăi. Partea carbonizată avea un gust delicat, de pin dulce-amărui, succulent și fărâmicios. Delicios, înălțător! Tocmai chibritul pe care îl ținuseră degetele ei! Henrietta. Cel

mai bun chibrit pe care l-am mâncat în viața mea, doamnă! Dați-mi voie să vă felicit!

Ea mergea acum și mai repede, lăsând în urmă norișori de fum. În urma ei, eu alergam și-i trăgeam pe toți spre mine. Na-vă! Mișcarea șoldurilor ei îmi evoca un sac plin de șerpi. Îi simțeam mișcările în piept și în vârfurile degetelor.

Ne apropiam de cafenelele și sălile de biliard de pe coastă. Aerul nopții era străbătut de voci bărbătești și de zgomotul îndepărtat al bilelor de biliard ciocnite cu zel. În fața sălii de biliard Acme, au apărut dintr-odată niște docheri cu tacuri în mână. Trebuie să fi auzit zgomot de tocuri pe asfalt, pentru că ieșiseră foarte brusc, iar acum stăteau acolo, așteptând.

A trecut pe lângă un șir de ochi holbați, apoi toate capetele s-au întors după ea – cinci bărbați adăstând în ușă. Eu mă aflu la cincisprezece metri mai în spate. Îi detestam. Unul dintre ei, un monstru cu un cârlig de pescuit ițindu-i-se din buzunar, și-a scos țigara din gură și a început să fluiera încet. Le-a rânjit tovarășilor lui și a tras o flegmă ca o dără argintie, până pe trotuarul celălalt. Îl uram pe mârlanul ăla – știa el oare că exista o dispoziție locală care-ți interzicea să expectorezi pe trotuar? Era el oare la curent cu legile bunului-simț? Sau era doar un monstru needucat care trebuia să scuipe, să scuipe și iar să scuipe, după cum îi dicta animalul din el – acea pornire vicioasă, mizerabilă din trupul său, care-l obliga să-și golească glandele abjecte ori de câte ori simțea nevoia? O, de-aș fi știut cum îl cheamă! L-aș fi turnat la Departamentul de Sănătate Publică și l-aș fi dat în judecată!

Apoi am trecut și eu prin fața barului Acme. Docherii m-au măsurat și pe mine din priviri, că tot frecau menta și căutau un subiect interesant. Femeia se afla acum într-o zonă în care toate clădirile erau întunecate și pustii – un lung șir de vitrine goale, lăsate în paragină încă de pe vremea Recesiunii. La un moment dat, s-a oprit în fața unei vitrine. Apoi și-a continuat drumul. Ceva trebuie să-i fi atras atenția în vitrina aceea, făcând-o să se oprească.

Imediat ce-am ajuns în dreptul vitrinei, mi-am dat seama despre ce era vorba. Era singurul magazin încă deschis din zona aceea. O casă de amanet și de articole second-hand. Era mult după ora închiderii, iar vitrina era plină de bijuterii, unelte, mașini de scris, genți de piele și aparate de fotografiat. Pe un anunț din vitrină scria: **CELE MAI BUNE PREȚURI LA AUR VECHI**. Pentru că știam că și ea citise anunțul, l-am citit de mai multe ori. **CELE MAI BUNE PREȚURI LA AUR VECHI. CELE MAI BUNE PREȚURI LA AUR VECHI**. Eram chit, citiserăm amândoi acel anunț, ea și

cu mine – Arturo Bandini și femeia lui. Minunat! Dar oare nu privise ea cu atenție până în fundul magazinului? Ei, atunci așa va face și Bandini, căci ce face femeia lui Bandini, face și Bandini. O lumină slabă ardea în spate, deasupra unui mic seif. Încăperea era plină de articole second-hand. Într-un colț era un grilaj, în spatele căruia apărea un birou. Ochii femeii mele văzuseră toate aceste lucruri, iar eu nu voi uita nimic.

Am continuat s-o urmăresc. La altă intersecție, a trecut imediat ce lumina semaforului s-a schimbat în verde. M-am grăbit să trec și eu pe verde, dar culoarea s-a schimbat. La naiba cu lumina roșie! Iubirea nu cunoaște opreliști! Bandini trebuie să treacă. Tot înainte, spre victorie! Și am trecut, pur și simplu. Era doar la vreo șapte metri în fața mea, iar rotunjimea misterioasă a formelor ei mă fermeca. Curând va fi a mea. La asta nu mă gândisem până atunci.

Ei, Bandini, ce-o să faci acum?

Bandini nu ezită. Bandini știe ce face. Nu-i așa, Bandini? Bineînțeles că știi! Îi voi spune vorbe dulci. Îi voi spune: Bună, draga mea! Da, e o noapte superbă; ai avea ceva împotrivă să te însoțesc câțiva pași? Cunosci niște versuri divine, cum ar fi Cântarea cântărilor sau chestia aia din Nietzsche despre voluptate – ce-ai prefera? Știai că sunt scriitor? Da, într-adevăr! Scriu pentru Posteritate! Hai să coborâm pe faleză și-ți voi povesti despre opera mea, despre proza pe care o scriu pentru Posteritate.

Dar când am ajuns-o din urmă, s-a întâmplat ceva straniu.

Ne găseam față-n față. Am tușit și mi-am dres vocea. Era cât pe ce să spun: Bună, draga mea. Dar ceva mi s-a oprit în gât. Nu puteam să fac nimic. Nici măcar n-am putut s-o privesc, pentru că gâtul îmi înțepenise. Îmi pierise curajul. Simțeam că leșin. Leșin, mi-am spus; sunt total lipsit de vlagă. Apoi s-a întâmplat ceva foarte straniu: am rupt-o la fugă. Mi-am luat picioarele la spinare, mi-am dat capul pe spate și am alergat ca un nebun. Dând rapid din coate și cu nările pline de aerul sărat al nopții, alergam ca un atlet olimpic, un sprinter angajat în cursa pentru victorie.

Ce faci acum, Bandini? De ce alergi așa?

Uite-așa am chef! Și ce-i cu asta? Cred că am voie să alerg, dac-așa am chef, nu?

Pașii îmi răsunau sacadat pe străzile pustii. Prindeam viteză. Uși și ferestre treceau pe lângă mine cu o rapiditate amețitoare. N-aș fi crezut niciodată că pot alerga așa de repede. Trecând pe lângă Longshoremen's Hall în mare viteză, am luat o curbă largă spre Front Street. Șirul lung de depozite arunca umbre negre pe stradă, iar printre ele se auzea ecoul întretăiat al pașilor mei. Eram deja în dreptul docurilor, iar marea se vedea

peste stradă, în spatele depozitelor.

Nu eram altul decât Arturo Bandini, cel mai mare sprinter din istoria atletismului american. Gooch, marele campion olandez, Sylvester Gooch, demonul vitezei din țara morilor de vânt și a sabotajilor de lemn, era la cincisprezece metri înaintea mea, în cursa vieții mele. Aveam oare să câștig? Miile de spectatori, bărbați și femei, adunați în tribune se întrebau – mai ales femeile, căci presa sportivă mă portretizase până atunci ca fiind „campionul femeilor“, având fani mai ales printre ele. Tribunele fremătau. Femeile își agitau brațele, implorându-mă să câștig cursa – pentru America! Hai, Bandini! Hai, Bandini! Bandiiiiii! Te iubim! Și femeile erau îngrijorate, deși nu aveau niciun motiv. Eram stăpân pe situație și o știam prea bine. Sylvester Gooch începea să obosească: nu mai ținea pasul. Eu mă păstrasem pentru sprintul final. Știam că pot să-l înving. Nu vă fie teamă, doamnele mele! Voi, care mă iubiți, nu vă temeți! Onoarea Americii depinde de mine, știu. Iar când America are nevoie de mine, sunt gata să sar în focul luptei, gata să-mi dau viața. Cu pași mândri am intrat pe ultima turnantă. O, Doamne, uite cum aleargă omul ăsta! Mii de femei strigau de bucurie. La trei metri de final, am zvâcnit înainte, trecând linia de sosire cu un sfert de secundă în fața puternicului olandez. Tribunele erau dezlănțuite. Cameramanii și reporterii sportivi au năvălit peste mine, implorându-mă să le spun câteva cuvinte. Te rog, Bandini, te rooog! Sprijinindu-mă de balustrada docului de la *American-Hawaiian*, mi-am tras răsuflarea și am încuviințat, zâmbind, să le dau băieților o declarație. Niște băieți simpatici.

— Vreau s-o salut pe mama mea, am spus eu, gâfâind. Te uiți, mamă? Salut! Vedeți, domnilor, pe când eram doar un puști, în California, îmi fixasem un traseu spre casă după orele de școală. Mama era pe-atunci în spital. În fiecare noapte se zbătea între viață și moarte. Așa am învățat să alerg. Dându-mi seama că aș fi putut s-o pierd pe mama înainte de a termina orele, fugeam ca un nebun tot drumul până la spital, cam opt kilometri. Așa m-am antrenat. Vreau să vă mulțumesc tuturor și s-o mai salut o dată pe mama, acasă, în California. Bună, mamă! Ce mai fac Billy și Ted? Câinele s-a făcut bine?

Râsete. Șoapte pe marginea modestiei mele înnăscute. Felicitări.

Dar, în cele din urmă, nu era o satisfacție prea mare să-l învingi pe Gooch, oricât de importantă ar fi fost victoria. Abia răsuflând, mă săturasem să mai fiu campion olimpic.

Femeia cu haină mov – unde era ea acum? M-am grăbit înapoi, către Bulevardul Avalon. Dispăruse. Bulevardul era pustiu. Rămăseseră doar

docherii din clădirea de peste drum și găzele învârtindu-se amețite în jurul felinarelor.

Prostule! I-ai pierdut urma. A dispărut pentru totdeauna.

Am început să dau ocol clădirii, în căutarea ei. În depărtare, am auzit lătratul unui câine-lup. Era Herman. Știam totul despre Herman. Era câinele poștașului. Un câine sincer: nu doar lătra, ci și mușca. Odată, m-a alergat pe străzi și mi-a rupt șosetele. Am hotărât să renunț la căutare. Se făcuse oricum târziu. O s-o caut altă dată. Trebuia să ajung devreme la lucru. Așa că m-am îndreptat spre casă, luând-o pe Avalon în sus.

Am trecut din nou pe lângă anunțul acela: CELE MAI BUNE PREȚURI LA AUR VECHE. M-a mișcat, pentru că știam că-l citise și ea, femeia cu haina mov. Ea văzuse și simțise toate astea – magazinul, vitrina, calabalâcul dinăuntru. Mersese exact pe-aici. Exact acest trotuar simțise povara binecuvântată a trupului ei. Respirase același aer și simțise mirosul aceleiași mări, cu care se amestecase fumul țigării ei. O, e prea mult, prea mult!

Ajuns în dreptul băncii, am atins peretele de care ea scăpăraseră chibritul. Era acolo, chiar sub degetele mele. Minunat. O dâră scurtă de negreală. O, dâră, numele tău fi-va Claudia! O, Claudia, te iubesc! Te voi săruta, ca să-ți arăt devotamentul meu. Am privit în jur, nu era nici țipenie de om. M-am aplecat și am sărutat dâra neagră. Te iubesc, Claudia. Te implor, mărită-te cu mine! Nimic altceva nu mai contează. Până și scrisul meu, volumele destinate posterității – toate astea nu mai înseamnă nimic fără tine. Căsătorește-te cu mine, altfel cobor la docuri și mă arunc. Am sărutat din nou dâra neagră.

Imediat după aceea am constatat îngrozit că peretele băncii era plin de dâre de la mii și mii de chibrituri. Am scuipat plin de dezgust.

Urma pe care o lăsase chibritul ei trebuia să fi fost unică. Ceva după chipul și asemănarea ei, ceva simplu și totuși misterios, o dâră de chibrit cum n-a mai văzut nimeni pe lume. O voi găsi, chiar de va trebui să caut o viață. Mă auzi? Pentru totdeauna! Până voi îmbătrâni, voi sta aici, căutând mereu misterioasa urmă lăsată de chibritul iubitei mele. Nu mă voi lăsa descurajat de ceilalți. Încep chiar acum: o viață de om sau un minut – ce mai contează?

Nici n-au trecut două minute că am și găsit-o. Eram sigur de proveniența ei. O urmă foarte mică, atât de fină că era aproape invizibilă. Numai a ei putea fi. Minunat. O dâră scurtă, cu o flacără sugerată la un capăt, realizată aproape artistic, care îmi evoca un șarpe gata de atac.

Dar se apropia cineva. Am auzit pași pe trotuar.

Era un bărbat foarte bătrân, cu o barbă albă. Avea în mână un baston și o carte și părea foarte îngândurat. Se sprijinea în baston. Ochiul îi erau mici, dar foarte strălucitori. M-am ascuns sub arcadele băncii până a trecut. Apoi am ieșit din nou la lumină și m-am năpustit asupra urmei de pe perete, acoperind-o de sărutări sălbatice. Te implor încă o dată, căsătorește-te cu mine! Iubire mai mare ca asta nu există. Trăiește clipa. Nu lăsa pe mâine ce poți face azi. Apa trece, pietrele rămân. Mărită-te cu mine.

Liniștea nopții a fost brusc străpunsă de o tuse seacă. Era bătrânul acela. Mersese pe stradă în jos cam douăzeci și cinci de metri și se întorsese. Iar acum stătea sprijinit în baston și se holba la mine.

Tremurând de rușine, am luat-o rapid pe stradă în sus. La colțul clădirii, m-am întors. Bătrânul era acum lângă peretele băncii. Îl examina și el suprafața. Apoi s-a uitat după mine. M-am cutremurat. După un timp, m-am întors din nou. Tot acolo era – bătrânul acela înspăimântător. Restul drumului spre casă am alergat cât m-au ținut picioarele.

Capitolul nouăsprezece

Mona și mama erau deja în pat. Mama sforăia ușor. În sufragerie, canapeaua era desfăcută și așternutul pregătit. M-am dezbrăcat și m-am băgat în pat. Minutele treceau. Nu puteam dormi. Am încercat întâi să adorm pe spate, apoi pe o parte. Apoi pe burtă. Minutele treceau. Le auzeam cum trec după tic-tacul ceasului din dormitorul mamei. S-a scurs așa vreo jumătate de oră. Eram încă treaz de-a binelea. M-am tot învârtit de pe-o parte pe alta, cu creierul săgetându-mă. Ceva nu era în regulă. A trecut o oră întreagă. Am început să dau semne de nervozitate pentru că nu puteam să dorm. Transpiram. Am dat pătura la o parte și am zăcut așa, încercând să mă gândesc la ceva. A doua zi, trebuia să mă trezesc devreme. Nu puteam fi de ajutor în fabrică fără o porție zdravănă de somn. Dar ochii mă înțepau și mă usturau dacă încercam să-i închid.

Femeia aceea era de vină. Unduirea formelor ei pe stradă. Imaginea chipului ei de o paloare bolnăvicioasă. Patul devenise insuportabil. Am aprins lumina și am încercat să fumez o țigară. Mă ardea pe gât. Am aruncat-o cât colo și mi-am propus să mă las de fumat pe vecie.

M-am băgat iarăși în pat. Și iarăși m-am răsucit. Femeia aceea. Cum o mai iubeam! Formele ei mlădioase, foamea din ochii ei hăituiți, blana de la gâtul ei, lucirile ciorapilor ei, bătăile din pieptul meu, culoarea hainei ei, imaginea feței ei, înțepăturile din degetele mele, plutirea mea pe stradă în

urmărirea ei, răceala stelelor sclipitoare, lumina surdă a lunii care se înălța, gustul chibritului, mirosul mării, blândețea nopții, docherii, zgomotul de bile ciocnite, frânturile de cântec, unduirile corpului ei, ritmul tocurilor ei, mersul ei încăpățânat, bătrânul cu cartea, femeia, femeia, femeia...

La un moment dat, mi-a venit o idee. Am dat pătura la o parte și m-am dat jos din pat. Ce idee! A venit peste mine ca o avalanșă, ca o casă care se prăbușește, ca o sticlă care se sparge. Parcă ardeam, parcă mi-o luaseră razna gândurile. În dulap aveam coli de hârtie și creioane. Le-am scos și m-am grăbit către bucătărie. Acolo era frig. Am aprins soba și am lăsat ușa deschisă. Dezbrăcat cum eram, m-am apucat de scris.

Iubire veșnică
sau
Un bărbat iubește o femeie
sau
Omnia vincit amor¹
de
Arturo Gabriel Bandini

Trei titluri.

Minunat! Un început minunat! Trei titluri dintr-o lovitură! Uimitor! Incredibil! Sunt un geniu! Sunt într-adevăr un geniu!

Și ce nume! Ah, suna nemaipomenit.

Arturo Gabriel Bandini.

Un nume demn de ținut minte din lungul șir al nemuritorilor: un nume care va rezista vremurilor. Arturo Gabriel Bandini. Un nume cu o rezonanță chiar mai mare decât Dante Gabriel Rossetti. Unde mai pui că și el fusese italian! Eram din aceeași rasă.

Am scris: „Arthur Banning, magnatul petrolului, *tour de force, prima facie, petit maitre, table d' hôte* – mare iubitor de femei răvășitor de frumoase, exotice, dulci, răspândite în toate colțurile lumii ca într-o constelație, femei din Bombay, India, țara templului Taj Mahal, țara lui Gandhi și a lui Buddha; femei din Napoli, ținutul artei și al reveriei italiene; femei de pe Riviera; femei de la lacul Banff; femei de la lacul Louise; femei din Alpii elvețieni; de la Ambassador Coconut Grove, din Los Angeles, California; femei din faimosul Pons Asinorum, din Europa; nimeni

¹ Iubirea învinge totul, în latină, în original.

altul decât Arthur Banning, urmaș al unei vechi familii din Virginia, stat care l-a dat lumii pe George Washington și a creat marile tradiții americane; nimeni altul decât Arthur Banning, chipeș și înalt – un metru optzeci în șosete –, distins, cu dinții ca perlele și cu un anumit șarm, un nu știu cum și-un nu știu ce după care se dau în vânt toate femeile, acest Arthur Banning stătea sprijinit de balustrada puternicului, faimosului, adoratului, nespus de americanului său iaht *Larchmont VIII* și privea cu ochii săi mari, virili și ageri văpăile bătrânului *il sole* la apus – cunoscut pe la noi sub denumirea de „soare”; Arthur Banning se scufunda apoi în tenebroasele, întunecatele și fantasmagoricele ape ale Oceanului Mediteraneean, undeva în sudul Europei, în anul Domnului 1935. Iată-l: urmașul unei familii bogate, faimoase, influente, de înaltă clasă, un bărbat galant, cu lumea la picioarele lui; marele, influentul, uimitorul Banning avea destinul la degetul mic. Și totuși: cum stătea el acolo, ceva îl frământa, așa cum era el – înalt, bronzat, chipeș, scăldat în razele bătrânului *il sole* –, iar motivul frământării lui era că, deși cutreierase mări și țări, ba chiar și fluvii și râuri, chiar dacă făcuse dragoste cu multe femei și avusese aventuri amoroase de mare ecou în presa mondenă – atotputernica presă –, el, Arthur Banning, el, delfinul, era nefericit, cu toată bogăția, faima și puterea lui, el era singur și imun la iubire. Și cum stătea el acolo atât de semeț, pe puntea iahtului său *Larchmont VIII* – cel mai frumos, cel mai puternic iaht construit vreodată –, se întreba dacă va întâlni în curând fata visurilor sale; și dacă ea, iubirea vieții lui, era cât de cât incarnarea acelor visuri din copilărie, din vremea când era doar un băiețel, când stătea și visa pe malurile fluviului Potomac, în casa părintească, pe bogatele și mănoasele domenii ale tatălui său; sau era o fată săracă?”

La altă pagină: „Arthur Banning și-a scos frumoasa lui pipă de lux și a chemat pe unul dintre valeți, un oarecare secund de pe iaht, ca să-i ceară un chibrit. Bărbatul acela valoros, faimos, renumit, expert în navigație și în construcția și proiectarea vaselor, un bărbat cu reputație internațională în materie de navigație și de ceară pentru sigilii, acel bărbat nu s-a opus, ba chiar a venit în întâmpinarea cererii, făcând o plecăciune plină de respect; tânărul, chipeșul Banning i-a mulțumit politicos, chiar dacă puțin stângaci, după care s-a reîntors la reveriile sale exaltate, la fata norocoasă care avea să-i fie într-o bună zi soție, împlinindu-i astfel cele mai frumoase visuri”.

La altă pagină: „În acea clipă s-a auzit brusc un țipăt puternic și strident, venit din adâncurile labirintice ale mării sărate, un țipăt care s-a

amestecat pe dată cu bătaia valurilor în prora mândrului, luxosului și faimosului *Larchmont VIII*. Un țipăt de disperare, un țipăt de femeie! Un țipăt de femeie! O chemare în ajutor, țâșnind dintr-un suflet prins într-o agonie amară, fără de sfârșit! Un țipăt după ajutor! Ajutor! Ajutor! Aruncând o privire scurtă peste apele învolburate, tânărul Arthur Banning a făcut o intensă fotosinteză de reglementare a situației, iar ochii săi albaștri, ageri și frumoși, priveau în depărtare cât timp Banning își scotea sacoul lui de seară foarte șic, care costase o sută de dolari. Banning a rămas așa, în toată splendoarea tinereții sale, iar corpul său tânăr, athletic și frumos, care cunoscuse prea bine duritatea gazonului la clubul universitar Yale, dar și la Oxford, în Anglia, în timpul meciurilor de fotbal, părea al unui zeu grec, cu silueta subliniată de razele roșii ale bătrânului *il sole*. Deodată, s-a aruncat în apele albastrei Mediterane. Ajutor! Ajutor! Ajutor! Venea oare acel strigăt de agonie de la o femeie neajutorată? De la o femeie sărmană, zdrențuită, subnutrită, lovită de sărăcie, care tocmai simțea atingerea de gheață a tragicei morți care-i dădea târcoale? Va fi ea oare lăsată să moară fără să-i pese nimănui? Era un moment crucial și, *sans cérémonie* și *de facto*, chipeșul Arthur Banning o porni înot într-acolo“.

Am scris toate aceste pagini dintr-o suflare. Mi-au venit atât de năvalnic încât nici n-am mai apucat să pun liniuța orizontală la „t“-uri și punctul pe „i“-uri. Acum era timpul să verific ortografia și să citesc manuscrisul pe îndelete. Așa am și făcut.

Aha!

Ce poveste minunată! Superbă! Nu mai citisem în viața mea ceva atât de frumos. Uimitor! M-am ridicat, am scuipat în mâini și le-am frecat.

Hai, veniți, cine se pune cu mine? O să snopesc orice idiot îmi iese în cale! Dobor pe toată lumea! Încercam un sentiment inegalabil. Eram ca o stafie. Pluteam, zburam, chicoteam și iar pluteam. Era prea mult. Cine-ar fi visat așa ceva? Că voi putea scrie vreodată asemenea rânduri? Dumnezeule! Uluitor!

M-am dus la fereastră și m-am uitat afară. Se lăsa ceața. Ce ceață frumoasă! Uite, ce ceață minunată! I-am trimis bezele ceții, am mângâiat-o duios. Dragă Ceață, ești o fată înveșmântată într-o rochie albă, iar eu sunt înfierbântat precum tabla pervazului acestei ferestre. A fost o zi caniculară. Iar eu sunt înfierbântat peste tot, așa că sărută-mă, te rog, dragă Ceață! Îmi venea să sar, să trăiesc, să mor, să... să... să dorm cu ochii deschiși într-un vis fără vise. Ce lucruri minunate! Câtă claritate în ele! Eram în același timp muribund, mort și nemuritor. Eram cerul și

non-cerul. Prea multe ar fi fost de spus și nu-mi ajungeau cuvintele pentru a spune totul.

Ah, uită-te la sobă. Cine-ar fi crezut? O sobă! În- chipuie-ți una ca asta! Ce sobă frumoasă! O, sobă, te iubesc! De-acum înainte, îți voi fi credincios, te voi îneca în dragostea mea ceas de ceas. O, sobă, lovește-mă! Dă-mi una în ochi! O, sobă, ce păr frumos ai! Lasă-mă să mă piș pe el, căci te iubesc ca un nebun! Dragă, nemuritoare sobă! Dar iată și mâna mea... O, mâna mea! Mâna care a scris... Doamne, o mână, dar ce mână! Mâna care a scris! Tu și cu mine și cu mâna mea și Keats! John Keats și Arturo Bandini și mâna mea, mâna lui John Keats Bandini... Minunat! O, mână – lână – vână – zână – nebună.

Da, eu am scris-o!

Doamnelor și domnilor din comitet, comitet cu antet și robinet, comitetul cel discret, comitetul cu șiret, eu am scris-o! Da, da! N-o să neg! Un mic prinos, dacă pot spune așa, un nimic. Dar vă mulțumesc oricum pentru frumoasele aprecieri. Da, vă iubesc pe toți. Vă iubesc sincer. Vă iubesc pe fiecare, mic cu mare, în parcare, fie ploaie, fie soare. Iubesc mai ales femeile, doamnele și mamele. Lăsați femeile să se dezbrace și să vină la mine! Dar pe rând. Hei, tu de colo, curviștină blondă, superbă – pe tine te iau prima. Repede, te rog, timpul meu e prețios. Am multe de făcut. E puțin timp în lume. Sunt scriitor, știi? Cărțile mele... știi? Nemurire, știi? Faimă, știi? Faimă. Știi ce-i aia faimă? Faimă. O știi, nu? Faima și toate bla-bla-urile astea... Un incident minor într-o viață de om. Un mic repaos, cât te-asezi la masa celor aleși. Cu creionul, da! Un dar de la Dumnezeu. Nicio îndoială în această privință. Da, cred în Dumnezeu. Bineînțeles, Dumnezeu, dragul meu prieten, Dumnezeu. A, mulțumesc, mulțumesc! Masa? Bineînțeles. Dacă dau la muzeu? Bineînțeles. Nu, nu. Nu trebuie să puneți taxă de intrare. Pentru copii, intrare liberă. Vreau ca toți copiii s-o atingă. O, mulțumesc! Mulțumesc! Da, accept darul. Mulțumesc, vă mulțumesc tuturor! Acum plec în turneu prin Europa și prin Uniunea Sovietică. Publicul din Europa mă așteaptă. Ce oameni minunați, acești europeni – minunați! Dar rușii, ce oameni – îi iubesc, sunt prietenii mei, rușii! La revedere, la revedere! Da, vă iubesc pe toți. Mă cheamă datoria, știți? Sunt atât de multe de scris: opera mea, cărțile mele, volumele mele. La revedere, la revedere!

M-am așezat și am scris din nou. Creionul zburda pe hârtie. Hârtia se umplea de semne. Am dat pagina. Creionul se mișca rapid de sus în jos. Altă pagină. De sus până jos, iar și iar. Paginile se adunau. Ceața intra pe fereastră, rece și umedă. Nu peste mult timp, mi-a invadat bucătăria. Eu

scriam în continuare. Pagina unșpe. Pagina doișpe.

Am ridicat privirea: se luminase de ziuă. Ceața înghițise bucătăria. Deja nu mai era gaz. Mâinile îmi amortiseră. Făcusem bătăături la degete. Ochii îmi ardeau în orbite. Spatele mă durea îngrozitor. Abia puteam să mă mișc de frig ce mi-era. Dar niciodată în viață nu mă simțisem mai fericit.

Capitolul douăzeci

N-am fost bun de nimic a doua zi, la fabrică. Mi-am zdrelit degetul, prinzându-mi-l în stiva de conserve. Slavă Domnului, nu era mare pierdere. Mâna cu care scriam nu fusese atinsă. Era cealaltă mână, stânga; oricum nu era bună de nimic, puteam s-o și tai. La prânz, am adormit pe docuri. Când m-am trezit, am deschis ochii înfricoșat. Orbisem, oare? Mă lovise orbirea așa de tânăr, când încă nici nu-mi începusem cariera? Dar am deschis până la urmă ochii și, slavă Domnului, vedeam! După-amiaza se scurgea precum lava. Cineva a aruncat o cutie care m-a lovit în genunchi. Nu mai conta. Țintiți orice parte a corpului meu, domnilor, dar lăsați-mi ochii și mâna dreaptă, vă rog!

Când am terminat lucrul, m-am grăbit către casă. Am luat autobuzul. Erau ultimii mei bani. În autobuz am adormit. Nu era autobuzul bun, evident. A trebuit să merg pe jos vreo opt kilometri. Cât am luat cina, am scris. N-aveam mare lucru la cină: un hamburger. E bine-așa, mamă. Nu-ți face griji pentru mine. Sunt mort după hamburgeri. După cină, am continuat să scriu. Pagina douăzeci și trei, douăzeci și patru. Se adunau. La miezul nopții, am adormit în bucătărie. Am căzut de pe scaun și m-am lovit cu capul de piciorul sobei. Șș-șș, sobă dragă, nu-i nimic! Mâna cu care scriu n-a pățit nimic, nici ochii. În rest, nimic nu contează. Poți să mă lovești din nou, dacă asta ți-e voia, chiar în stomac! Mama m-a schimbat de haine și m-a băgat în pat.

În noaptea următoare, aveam să scriu iarăși până spre revărsatul zorilor. Am mai prins doar patru ore de somn. Când m-am dus la lucru, am luat cu mine hârtie și creion. În autobuz, o albină m-a înțepat în ceafă. Ce absurd! O albină care are tupeul să înțepe un geniu! Albină idioată! Vezi-ți de drum amețitor! Să-ți fie rușine! Dacă mă înțepai în mâna stângă? E ridicol! Am adormit din nou. Când m-am trezit, autobuzul ajunsese la capătul liniei, cu mult după cartierul San Pedro, cam la vreo zece kilometri de fabrica de conserve. A trebuit să fac cale-ntoarsă cu feribotul. Apoi să schimb, să iau un alt autobuz. Era deja ora zece când am ajuns, în fine, la fabrică.

Shorty Naylor își scobea dinții cu un chibrit.

— Ei, bine?

— Mama e bolnavă. Au dus-o la spital.

— Foarte rău! a fost tot ce-a spus el.

În acea dimineață, m-am furișat din hală în toaletă.

Era plin de muște în jur. Mă bâzâiau întruna, mi se așezau pe mână, pe foaie. Ce muște inteligente! Cu siguranță citeau tot ce scriam. La un moment dat, am rămas nemișcat, așa încât să poată parcurge tot caietul, citind fiecare cuvânt. Erau cele mai adorabile muște pe care le văzusem vreodată.

La prânz, am continuat să scriu la cafenea. Era plin de lume, mirosea a grăsime arsă și a supă cu multe mirodenii. Dar eu abia remarcasem toate astea. Abia când a sunat sirena mi-am dat seama că-mi venise între timp farfuria cu mâncare. Nu mă atinsesem de ea.

După-amiază, iar m-am furișat la toaletă. Am scris ascuns acolo vreo jumătate de oră. Apoi a venit Manuel. Am ascuns caietul și creionul.

— Te cheamă șefu'.

M-am dus la Naylor.

— Unde naiba ai fost?

— Mama, știți... E din ce în ce mai rău... Am fost să dau un telefon la spital. Să aflu cum se mai simte.

Și-a frecat obraji cu palmele.

— Foarte rău, foarte rău.

— E ceva grav.

A făcut o grimasă.

— Foarte rău. Sper să-și revină.

— Mă îndoiesc. Au spus că e doar o chestiune de ore!

— O, Doamne, îmi pare rău să aud asta.

— A fost o mamă minunată. O mamă perfectă. Nu știu ce-o să mă fac, dacă moare... Cred că o să mă sinucid. E singurul meu prieten adevărat.

— Dar de ce suferă?

— Tromboză pulmonară.

A fluierat a uimire.

— O, Doamne, asta-i îngrozitor!

— Dar nu e tot.

— Nu?

— Mai are și arteroscleroză.

— O, Doamne Dumnezeule!

Am simțit că-mi dau lacrimile și mi-am tras nasul. Dintr-odată, mi-am

dat seama că ce spuseseam despre mama, cum că ar fi singurul meu prieten, era adevărat. Așa că-mi trăgeam nasul pentru că tot ce spuseseam era verosimil – eu, un biet copil, muncind ca un sclav în fabrica de conserve, când mama mea își dădea duhul... Iar eu, un biet copil fără bani și fără speranță, rămâneam să trudesca aici, pe când mama mea se stinge gâdindu-se, în ultimele clipe de viață, la mine, la bietul ei copil care muncea ca un sclav în fabrica de conserve. Era o imagine care nu putea să nu te miște. Plângeam în hohote.

— A fost un om minunat, am spus eu printre suspine. Toată viața și-a sacrificat-o doar pentru mine. Mă doare lucrul ăsta.

— E greu, m-a consolată Shorty. Cred că știi prin ce treci acum.

Am lăsat capul în jos. Am luat-o din loc, cu lacrimile șiroindu-mi pe obraz. M-a surprins faptul că o minciună sfruntată putea să-mi rupă inima în așa hal.

— Nu, nu înțelegi. Nu *poți* înțelege. Nimeni nu poate înțelege ce simt eu acum.

S-a grăbit să mă ajungă din urmă.

— Ascultă, a zâmbit el. De ce nu-ți iei o zi liberă? Du-te la ea la spital! Stai cu mama ta! Încearcă s-o înveselești! Ia-ți mai multe zile libere, o săptămână chiar! Noi ne descurcăm. O să-ți plătesc salariul întreg pe zilele astea. Înțeleg prin ce treci acum. Ce naiba, am avut și eu o mamă odată, care s-a prăpădit...

Am scrâșnit din dinți și am clătinat din cap.

— Nu. Nu pot. N-am cum. Asta e datoria mea, lângă ceilalți băieți. Nu vreau să par favorizat. Cred că și mama ar dori același lucru. Chiar dacă ar trebui să-și dea duhul departe de mine, sunt sigur că așa ar spune.

M-a apucat de umeri și m-a scuturat.

— Nu, am repetat eu. Nu pot să fac asta.

— Uită-te la mine! Cine e șefu'? Acuma faci ce spun eu. Pleci de-aici frumuseț și te duci la spital, unde rămâi până se simte mama ta mai bine!

În fine, am cedat și i-am strâns mâna.

— Doamne, ce om minunat ești! Mulțumesc! Doamne, nu voi uita asta niciodată!

M-a bătut pe umăr.

— Las-o baltă. Înțeleg situațiile de genul ăsta. Am avut și eu o mamă.

A scos o fotografie din portofel.

— Uite, a spus el cu un zâmbet.

Am luat fotografia, destul de ștearsă de trecerea vremii, și mi-am dus-o la ochii împăienjeniți de lacrimi. Era o femeie pătrătoasă, solidă, îmbrăcată

Într-o rochie de mireasă care stătea pe ea ca un cearșaf alb, căzut din cer, prăvălindu-i-se de-aiurea peste picioare. Avea în spate o reproducere obosită și plină de crăpături, reprezentând o livadă de meri înfloriți, flancați de tufe de trandafiri roșii.

— Mama mea, mi-a spus el. Poza asta are cincizeci de ani.

Mi-am zis că trebuie să fi fost cea mai urâtă femeie pe care o văzusem vreodată. Avea fălcile lătărețe și osoase, ca de polițist. Florile pe care le ținea în mână ca pe-un făcăleț erau veștejite. Vălul alb era mototolit, îi atârna ca o perdea ponosită peste tâmpile. Ținea colțurile gurii ridicate forțat, schițând un zâmbet neobișnuit de cinic. Se holba în obiectiv de parcă ar fi disprețuit ideea de a fi împopoțonată în halul ăsta, doar cu scopul de a-l lua de bărbat pe un nenorocit din familia Naylor.

— E frumoasă, prea frumoasă ca s-o pot descrie în cuvinte.

— Da... a fost o minune de femeie!

— Așa și arată. Are ceva blând în privire, ca un deal inundat de lumina zorilor, ca un nor pierdut în depărtări, ceva dulce, suav... Înțelegi ce spun... Metaforele mele sunt poate inadecvate...

— Da... A murit de pneumonie.

— O, Doamne! am exclamat eu. Ce nenorocire! O femeie așa de minunată! Ca să vezi cum te bagă-n groapă ăștia cu medicina lor, căreia-i zic știință. Și bănuiesc că totul a plecat de la o banală răceală, sau mă înșel?

— Mda... Așa a fost.

— Of, noi, oamenii moderni! Ce proști putem fi! Uităm prea ușor frumusețea lucrurilor vechi, a lucrurilor cu adevărat valoroase, cum e fotografia asta. Doamne, ce femeie minunată!

— Mda... Of, Doamne!

Capitolul douăzeci și unu

În acea după-amiază am scris pe o masă din parc, special amenajată pentru picnicuri. Soarele aluneca lent spre apus, iar întunericul urca dinspre est. Am scris și în semiîntuneric. Când vântul și-a făcut simțită prezența dinspre mare, m-am întors acasă. Mona și cu mama nu știau nimic. Credeau că mă întorc de la lucru.

După cină, am trecut din nou la scris. La urma urmei, nu plănuiam să scriu o proză scurtă. Am numărat: treizeci și trei de mii cinci sute șazeci de cuvinte, fără să pun articolele nehotărâte. Trebuia să iasă de-un roman, de-un roman întreg. Aveam deja două sute douăzeci și patru de

paragrafe și trei mii cinci sute optzeci de fraze. Una dintre fraze conținea patru sute treizeci și opt de cuvinte, era cea mai lungă frază pe care o văzusem vreodată. Eram mândru de ea și știam că avea să lase critica literară cu gura căscată. Ce mai, nu oricine reușea să aducă din condei o frază atât de complicată.

Am continuat să scriu, ori de câte ori puteam, măcar un rând sau două dimineața, apoi cât era ziua de lungă, în parc, în zilele libere, iar noaptea umpleam pagini după pagini. Zilele și nopțile fugeau sub creionul meu ca piciorușele unor copii. Deja umplusem trei caiete, apoi a venit al patrulea. O săptămână mai târziu, eram gata. Cinci caiete. 69 009 cuvinte.

Era povestea relațiilor amoroase ale lui Arthur Banning. Călătorea cu iahtul peste mări și țări, căutând femeia visurilor sale. Avea aventuri cu femei de toate rasele și din toate colturile lumii. A trebuit să consult dicționarul ca să mă documentez cu privire la numele țărilor în care ajungea eroul meu. Nu mi-a scăpat niciuna. Șaizeci de țări a străbătut astfel – în fiecare, câte-o poveste de iubire.

Dar Arthur Banning n-avea să găsească niciodată femeia visurilor sale.

La ora 3:27 fix, vineri, pe 7 august, am terminat romanul. Ultimul cuvânt de pe ultima pagină era exact ce-mi dorisem.

Era „Mortii”.

Eroul meu s-a împușcat în cap.

Și-a dus arma la tâmplă și a zis: „N-am reușit să gădesc femeia visurilor mele. Acum sunt gata să mor. Ah, dulce mister al Mortii!”

N-am precizat că ar fi apăsât și pe trăgaci. Dar acest lucru era sugerat, ceea ce dovedea fără putință de tăgadă talentul meu de a folosi cât mai puține cuvinte pentru un final cu adevărat zdrobitor.

Și, astfel, am pus punct.

Capitolul douăzeci și doi

În seara următoare, când am ajuns acasă, Mona îmi citea manuscrisul. Caietele stăteau grămadă pe masă, iar ea tocmai citea ultimul pasaj din ultimul caiet, cu acel final fulminant. Părea că înghite cuvintele cu ochii, atât de absorbită era. Mi-am scos haina și mi-am frecat mâinile.

— Ha, ha! am spus. Văd că ești captivată de lectură.

A ridicat privirea spre mine, făcând o figură îngreșată.

— E stupid, a spus ea. Pur și simplu stupid. Nu mă captivează. Îmi dă crampe.

— Oh, am replicat eu. Chiar așa?

Am traversat camera.

— Da' tu cine moaș-ta pe gheață te crezi?

— E stupid. Nu mă pot opri din râs. A trebuit să citesc în diagonală. Nici măcar n-am citit trei caiete puse cap la cap.

I-am arătat pumnul.

— Și cum ziceai că vrei să-ți zdrobesc fața și să ți-o umplu de sânge?

— Nu ți-a reușit decât să faci pe deșteptul. Să bagi cuvinte mari...

I-am smuls caietele.

— Ignorantă catolică ce ești! Pudibondă mizerabilă! Mă dezguști, mă faci să vărs, măcuță rudimentară ce ești!

Scuipatul meu i-a mânjit fața și părul. S-a șters cu batista și m-a dat la o parte din drum. Mi-a zâmbit.

— De ce nu s-a sinucis eroul tău încă de la prima pagină și a trebuit să aștepte până la ultima? Ar fi fost o poveste mult mai bună!

Am apucat-o de gât.

— Ai grijă ce spui, curvă romano-catolică! Te avertizez: fii foarte, foarte, foarte atentă!

S-a smuls din strânsoare, zgâriindu-mi mâna.

— E cea mai proastă carte pe care am citit-o vreodată.

Am apucat-o din nou. A sărit de pe scaun ca arsă și s-a zbatut cu furie, zgâriindu-mă pe față. M-am tras înapoi, urlând ca un disperat.

— Tu, mironosiță prefăcută, măcuță grețoasă, cățea infectă de babuin stupid și primitiv, cu tradiția ta catolică de căcat cu tot!

Pe masă era o vază. S-a uitat la ea, s-a dus la masă și a ridicat-o. O plimba dintr-o mână în alta ca și când ar fi fost o armă, cântărind-o și apreciindu-i forța, zâmbindu-mi ironic și amenințându-mă din ochi. Apoi și-a proptit-o de umăr, gata s-o slobozească spre capul meu.

— Ha! am spus eu. Din astea-mi ești... Hai, arunc-o! Să te vad!

Mi-am desfăcut cămașa dintr-o smucitură, iar nasturii au sărit în toate părțile. Am rămas să înfrunt pericolul cu pieptul gol. M-am aruncat în genunchi în fața ei. M-am bătut sălbatic cu pumnii în piept, până s-a făcut roșu și a început să mă doară.

— Hai, dă, lovește! i-am strigat eu. Hai, arată-mi cum a renăscut Inchiziția! Omoară-mă! Săvârșește fratricidul! Hai, înroșește podeaua cu sângele pur și nobil al geniului care a îndrăznit să creeze!

— Ești un cretin. Habar n-ai să scrii. Nu te pricepi nici cât negru sub unghie!

— Târfă ce ești! Târfă de mironosiță romano-catolică!

A zâmbit amar.

— Poți să-mi spui cum vrei! Dar ia-ți labelle de pe mine!

— Pune vaza la loc!

S-a gândit câteva clipe, apoi a pus vaza la loc. M-am ridicat. Brusc, ne-am ignorat reciproc. Ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Ea s-a aplecat peste covor, strângându-mi nasturii de pe jos. Am rămas pe scaun câteva minute. Eram derutat, mă gândeam doar la ceea ce spusese Mona despre carte. Apoi ea s-a dus în dormitor. Auzeam pieptănul trecându-i prin păr.

— Deci, ce spuneai despre poveste? am întrebat eu într-un final.

— E stupidă. Nu mi-a plăcut.

— De ce?

— Pentru că e stupidă.

— La naiba! N-ai decât s-o critici! Dar nu spune doar că e stupidă! Formulează niște critici juste. Prin ce păcătuiește povestea? De ce e stupidă?

A venit spre ușă.

— Pentru că e stupidă. Asta e tot ce pot să spun.

Am izbit-o de perete. Eram furios. I-am imobilizat brațele, am prins-o strâns între picioare și am privit-o fix în ochi. Pufnea furioasă, dar nu îndrăzne să scoată vreun cuvânt. Scrâșnea din dinți neajutorată. Fața i se albise, doar ici și colo mai avea pete de un roșu intens. Acum, că o țineam strâns, mi-era frică să-i mai dau drumul. Nu uitasem de cuțitul de bucătărie.

— E cea mai tâmpită carte pe care am citit-o vreodată! a țipat ea. Cea mai groaznică, cea mai primitivă, mai stupidă, mai ridicolă carte din lume! E așa de proastă că n-am putut s-o citesc!

Mi-am zis că mai bine rămân indiferent la părerea ei. I-am dat drumul și mi-am pocnit degetele chiar sub nasul ei.

— Pfui! Asta-i pentru tine! Află că nu mă interesează câtuși de puțin părerea ta!

M-am îndreptat către mijlocul camerei. Am stat acolo vorbindu-le pereților.

— Pe noi nu ne poate atinge mârșăvia lor. Nu, nicidecum. Noi am învins Biserica. Dante, Copernic, Galileo și cu mine, mai nou, cu Arturo Bandini, fiul unui modest dulgher. Noi ne vedem de treabă, mergem înainte, căci suntem deasupra lor. Noi transcendent până și Raiul lor ridicol.

Mona își freca brațele pline de vânătăi. Am mers către ea și am ridicat mâna spre cer.

— N-au decît să ne spînzure, să ne ardă pe rug – noi mergem înainte, noi, cei care spun „da”¹ în vecii vecilor! Renegații! Nemuritorii! Cei care spun „da” în vecii vecilor!

N-am apucat să mă feresc, că Mona a și luat vaza și a aruncat-o spre mine. Țintise perfect. Vaza m-a atins chiar în momentul în care voiam să-mi feresc capul. M-a lovit după ureche și s-a spart în bucăți. Pentru o clipă, am crezut că mi-a fracturat craniul. Dar era o vază destul de mică și de ușoară. Am dat în zadar cu mâna, căutând să mă șterg de sânge. Nu-mi făcuse nici cea mai mică zgârietură. Cioburile de sticlă se împrăștiaseră peste tot. Nici măcar cea mai mică urmă de sânge. De-abia dacă îmi deranjase câteva fire de păr.

Miracol!

M-am întors cu o figură impasibilă, după ce constatasem că sunt întreg. Am continuat să vorbesc, ținînd degetul arătător ridicat, ca un apostol.

— Până și Dumnezeu atotputernicul este de partea noastră. Căci adevăr grăiesc eu vouă, chiar de ne sparg vase-n cap, ei nu ne vor atinge, nici țestele noastre nu se vor despica!

Se bucura că n-am nimic. A plecat din nou în dormitor, rîzînd. S-a întins pe pat. O auzeam rîzînd întruna. M-am apropiat de ușa dormitorului și am văzut-o cum rîdea de se prăpădea, strîngînd perna la piept, mai-mai s-o rupă.

— Râdeți, am spus. Hai, râdeți! Căci adevăr grăiesc eu vouă, că cel ce rîde la urmă rîde mai bine, iar voi vă veți căi amarnic! Așa grăit-a Zarathustra!

Capitolul douăzeci și trei

Mama s-a întors și ea acasă, cu brațele pline de pungi și pachete. Am sărit de pe divan și am urmat-o în bucătărie. A pus pungile pe masă și s-a întors către mine. Abia mai răsufla de efort, fața îi era roșie ca racul, căci scările îi dădeau de furcă de fiecare dată.

— Ai citit și tu cartea?

— Da, a gîfâit ea. Bineînțeles c-am citit-o.

Am apucat-o de umeri, zgâlțîind-o.

— E o poveste bună, nu? Zi repede!

¹ Aluzie la filozofia vitalistă a lui Nietzsche, în care supraomul spune „da” instinctelor și vieții și respinge morala, rezervată celor slabi, turmei de sclavi.

Și-a împreunat mâinile, s-a legănat ușor și a închis ochii.

— Foarte bună!...

N-o credeam.

— Nu mă minți, te rog! Știi prea bine că urăsc orice formă de ipocrizie. Nu sunt un ipocrit, eu vreau doar adevărul!

Mona s-a sculat și ea din pat și a venit până în pragul ușii de la bucătărie. Stătea sprijinită de tocul ușii, cu mâinile la spate. Zâmbea misterios, de parcă ar fi pozat în Mona Lisa.

— Spune-i asta Monei, am zis eu.

Mama s-a întors către Mona.

— Am citit cartea, nu-i așa, Mona?

Pe fața Monei n-am văzut nicio reacție.

— Vezi? a triumfat mama. Mona știe că am citit-o, nu-i așa, Mona?

Iar s-a întors către soră-mea.

— Și am spus că mi-a plăcut, nu-i așa, Mona?

Fața surorii mele era la fel de inexpresivă.

— Vezi, Mona știe că mi-a plăcut, nu-i așa, Mona?

Am început să mă bat cu pumnul în piept.

— Doamne Dumnezeule! am țipat eu. Vorbește cu mine! Cu mine! Cu mine! Nu cu Mona! Cu mine! Cu mine!

Mama a ridicat mâinile în semn de disperare. Ceva o frământa. Nu era prea sigură pe ea.

— Dar tocmai ți-am spus că mi s-a părut minunată!

— Nu mă minți! Nu-ți permit să-ți bați joc de mine!

A oftat și a repetat același lucru, cu mai multă tărie.

— E minunată. Îți spun pentru a treia oară că e minunată!

— Încetează cu minciunile!

Disperată, și-a dat ochii pe spate. Îi venea să urle, să plângă. Și-a apăsât tâmpilele cu degetele, încercând să născocească un alt mod de a-mi spune același lucru.

— Dar ce vrei să-ți spun? Ce vrei de la mine?

— Vreau adevărul, dacă se poate! Doar adevărul!

— Ei bine, adevărul e că povestea e minunată!

— Nu mă mai minți! Măcar atâta pot să cer și eu de la femeia care m-a născut: să fie cât de cât sinceră cu mine!

Mi-a strâns cu blândețe mâinile și și-a lipit fața de a mea.

— Arturo, a spus ea cu un glas plângăreț. Îți jur că mi-a plăcut. Îți jur. Vorbea din convingere.

Ei, în sfârșit, o confirmare! În sfârșit, o femeie care mă înțelegea! Iat-o,

stând chiar lângă mine, femeia aceasta, nimeni alta decât mama mea! Ea mă înțelegea! Sânge din sângele meu, carne din carnea mea – ea îmi aprecia proza. Ea ar fi putut ține piept lumii întregi, spunând cu convingere că-i plăcuse proza mea. O femeie menită nemuririi, o esteta, în ciuda treburilor ei casnice de zi cu zi, un critic înăscut, intuitiv. Am început să mă înmoi, să devin dintr-odată tandru.

— Mămico, i-am șoptit eu. Mămica mea, mămica mea dragă și scumpă, te iubesc atât de mult! Viața e dură cu tine, draga și scumpa mea mămică!

Am pupat-o pe gât, simțindu-i gustul sărat al pielii. Părea a fi atât de obosită, atât de muncită. De ce nu e dreptate pe lumea asta? De ce trebuie să sufere femeia asta atât de mult? Dacă e vreun Dumnezeu acolo sus, în ceruri, de ce nu-i face dreptate acestei femei? Trebuie să fie! Trebuie!

— Mămică dragă! Cartea asta am să ți-o dedic ție! Ție, mămicii mele! Mămicii mele, cu deosebită recunoștință. Mămicii mele, fără de care această operă magnifică n-ar fi fost posibilă. Mămicii mele, cu deosebită recunoștință, de la fiul ei care n-o va uita niciodată.

Mona a pufnit scurt și s-a întors în dormitor.

— N-ai decât să râzi, am strigat în urma ei. Râzi, dobitoaco!

Apoi:

— Mămico! Mămica mea dragă!

Și, întorcându-mă iar spre Mona:

— Râzi, imbecilo, râzi!

Apoi iar către mama:

— Mămico! De la mine, uite, un pupic pentru tine.

Și am pupat-o.

— Eroul mi-a adus aminte de tine, a zâmbit ea galeș.

— Mămico...

A tușit scurt, s-a fâstâcit. Ceva o frământa. Părea că încearcă să-mi spună ceva.

— Ar fi ceva, totuși... Eroul ăsta al tău... e musai să facă dragoste cu negresa aceea? Cu femeia aceea din Africa de Sud?

Am râs și am îmbrățișat-o. Chiar că era nostimă. Am pupat-o din nou și am mângâiat-o duios pe obraji. Ha, ha, era un copil mic, un puișor.

— Mămico, văd că scrisul meu a avut un efect profund asupra ta. Ți-a atins cea mai sensibilă coardă, mămica mea dragă și scumpă, care are un suflet atât de curat. Ha, ha, ha!

— De asemenea, nu mi-a plăcut chestia cu chinezoaica aia...

— Mămico, mămica mea copilă...

— Nici chestia cu femeia aia eschimosă nu prea mi-a plăcut. Mi-am zis că e oribil. M-a dezgustat.

Am admonestat-o cu degetul, în joacă.

— Ei, hai, să lăsăm puritanismul. Hai să nu mai fim așa de pudibonzi... Hai să încercăm să fim logici și filozofici!

Și-a mușcat buza de jos și s-a încruntat. Ceva încă o rodea. S-a mai gândit preț de o secundă și apoi m-a privit drept în ochi. Știam ce însemna asta: îi era frică să-mi spună, indiferent despre ce era vorba.

— Ei, hai, spune! Dă-i drumul! Ce nu ți-a mai plăcut?

— Pasajul în care s-a culcat cu fetele din cor. Nu mi-a plăcut. Cu douăzeci de fete deodată?! Mi s-a părut oribil... nu mi-a plăcut deloc!

— De ce nu ți-a plăcut?

— Cred că nu s-ar fi convenit să se culce cu atâtea femei deodată...

— Așa, deci... așa crezi tu... Și de ce, mă rog?

— Pur și simplu, așa cred eu. Atât.

— De ce să nu se culce cu toate deodată? Nu te-ascunde după deget! Spune-mi părerea ta, dacă ai una, iar dacă nu, atunci taci din gură, femeie!

— S-ar fi convenit, mai curând, să-și găsească o tânără catolică și curată, să se așeze și el la casa lui...

Deci despre asta era vorba! În fine, adevărul ieșea la iveală! Am apucat-o de umeri și am întors-o spre mine. Mi-am plecat capul, așa încât să ne putem privi în ochi.

— Uită-te la mine! Pretinzi că ești mama mea! Ei bine, uită-te la mine! Arăt eu a om care să-și vândă sufletul pentru treizeci de arginți? Crezi că-mi pasă mie ce crede vulgul? Răspunde-mi!

A dat înapoi.

Am început să mă bat iar cu pumnii-n piept.

— Răspunde-mi! Nu sta ca o femeie oarecare, ca o idioată, ca o cățea de burgheză catolică intolerantă ce ești! Îți cer să-mi dai un răspuns!

Prinsese curaj. A început să mă înfrunte fățiș.

— Eroul tău e prea nerușinat. Săvârșește un adulter aproape pe fiecare pagină. Peste tot, femei, femei, numai femei! Eroul tău păcătuiește încă de la începutul cărții. Mi-a întors stomacul pe dos!

— Ha! am sărit eu. În sfârșit, ți-ai vărsat otrava! În fine, adevărul iese la iveală! Papistașii revin la viață! Tâmpeniile astea catolice sunt puse din nou pe tapet! Papa de la Roma își fâlfâie din nou drapelul desfrânat!

Am intrat în sufragerie și m-am adresat ușii:

— Iată-i în toată splendoarea lor! Gunoaiile Universului! Răsturnarea tuturor valorilor deja răsturnate! Romano-catolici, papistași! Târfa de la Roma în toată grozăvia ei țipătoare! Vaticanul! Vai, vouă – căci adevăr grăiesc eu vouă: până când nu veți spune „da”, blestemați veți fi cu toții! Așa grăit-a Zarathustra!

Capitolul douăzeci și patru

După cină, am revenit cu manuscrisul în bucătărie. Am pus caietele pe masă și mi-am aprins o țigară.

— Ia să vedem noi acum cât de stupidă e povestea asta!

Când am început să citesc, am auzit-o pe Mona cântând dincolo.

— Gura!

M-am așezat mai bine pe scaun și am citit primele zece rânduri. După ce le-am terminat, am aruncat cartea ca pe-un șarpe mort și m-am ridicat de la masă. M-am învârtit prin bucătărie. Imposibil! Nu putea fi adevărat!

Mi-am zis: „Ceva nu e-n regulă aici. E prea cald. Nu-mi face bine căldura asta. Am nevoie de spațiu, am nevoie de aer curat!”

Am deschis fereastra și m-am aplecat în afară pentru câteva secunde. În spatele meu se afla cartea. Ei, hai, întoarce-te și citește-o, Bandini! Nu sta la fereastră! Cartea nu se află aici, ci în spatele tău, pe masă. Întoarce-te și citește-o!

Strângând din dinți, m-am așezat și am mai citit cinci rânduri. Sângele mi-a inundat fața. Inima îmi bătea mai-mai să-mi spargă pieptul.

Mi-am zis: „E ciudat! Foarte ciudat!”

Dinspre sufragerie se auzea vocea Monei. Cânta. Un imn religios. O, Doamne, un imn în astfel de momente! Am deschis ușa și mi-am băgat capul.

— Termină naibii cu lălăitul sau îți arăt eu ție ce-nseamnă stupid!

— Dacă am chef, cânt.

— Fără imnuri, îți interzic să cânți imnuri!

— Ba cânt și imnuri, dacă am chef!

— Hai, cântă un imn și-o să vezi cum mori... Tu alegi!

— Cine-a murit? a întrebat mama.

— Nimeni, am răspuns. Încă.

M-am întors la cartea mea. Alte zece rânduri. M-am ridicat brusc și am început să-mi rod unghiile. Am tras de pielița de la baza unghiilor până am simțit o durere ascuțită. Am închis ochii, am prins restul de pieliță de la degetul mare între dinți și l-am smuls. O picătură mică de sânge a apărut

sub unghie.

Mi-am zis: „Sângerează, sângerează până mori!”

Mi se lipeau hainele de piele. Uram bucătăria aia. Pe fereastră vedeam șiruri de mașini trecând în jos pe Bulevardul Avalon. Nu mai făcuseră niciodată atâta zgomot. Nu mai simțisem niciodată o asemenea durere ca cea de la deget. Durere și zgomot. Toate claxoanele din lume zbierau în stradă. Zarva mă scotea din minți. Nu puteam să stau în gaura asta de șobolani și să scriu. De la vecinii de jos se auzea apa curgând în baie. Cine făcea baie la ora asta? Ce vrăjmaș? Poate că instalațiile nu erau în regulă. Am alergat repede la baie și am tras apa. N-avea nimic – dar făcea zgomot, un zgomot așa de mare încât m-am întrebat cum de nu-l mai remarcasem până atunci.

— Ce se-ntâmplă? a întrebat mama.

— E prea mult zgomot aici. Nu pot să creez în mijlocul unui asemenea tăărăboi. Încep să mă satur de casa asta de nebuni.

— Eu zic că e liniște în seara asta.

— Nu mă contrazice, femeie!

M-am întors în bucătărie. Dar era imposibil să lucrezi acolo. Nu era de mirare. Cum adică nu era de mirare? Ei bine, nu era de mirare că în acel loc nu se putea lucra. Nu era de mirare? Ce tot spui acolo? *Cum* adică nu era de mirare? Bucătăria asta era împotriva mea. Cartierul ăsta era împotriva mea. Orașul ăsta era împotriva mea. Mi-am supt degetul mare; durerea mă înnebunea. Am auzit-o pe mama vorbind cu Mona.

— Ce mai are acum?

— Se poartă ca un idiot, a spus Mona.

Am năvălit în cameră.

— Te-am auzit! am urlat eu. Și te previn să taci! O să-ți arăt eu cine e idiot aici!

— N-am spus că *tu* ai fi prost, a răspuns Mona. Am zis doar că povestea ta e proastă. Nu tu.

A zâmbit.

— Despre tine am zis că ești idiot. Însă despre cartea ta am zis că e proastă.

— Ai grijă! Dumnezeu mi-e martor, te previn!

— Ce se-ntâmplă cu voi? a întrebat mama.

— Știe ea... la-ntreab-o!

Retrăgându-mă din nebunia aia, am strâns din dinți și m-am întors la cartea mea. Țineam paginile deschise în față, dar ochii închiși. Mi-era teamă să citesc mai departe. În casa asta de nebuni nu puteai scrie nimic.

Acest haos idiotizant nu putea genera artă. O proză de calitate cerea un ambient liniștit și pașnic. Poate chiar o muzică plăcută în fundal. Nu era de mirare! Nu era de mirare!

Am deschis ochii și am încercat să citesc. Nici o șansă. N-a mers. Nu puteam citi. Am încercat cu voce tare. N-a mers nici așa. Cartea asta nu era bună. Era cumva prolixă; zăceau prea multe cuvinte în ea. Era greoaie. Era o carte foarte bună. Avea unele scăpări. Era chiar proastă. Ba chiar mai rău de-atât. Era un rateu total. O carte împuțită. Cea mai cretinoidă carte pe care-o văzusem vreodată. Te pufnea râsul. Te amuza. Era stupidă. O, e stupidă, stupidă, stupidă, stupidă. Rușine să-ți fie, creatură stupidă care a fost în stare să scrie o chestie atât de stupidă ca asta. Mona are dreptate. E stupidă. Și asta din cauza femeilor. Mi-au luat mințile! Simt cum încep să-nnebunesc. Stil de dement! Nebunie. Ha! Uită-te! E nebun! Uită-te la el! Un sucit! Un nebun de legat! A luat-o razna din cauza abuzului de amoruri secrete, domnule! Îl compătimesc teribil... un caz jalnic, domnule! Cândva era un copil evlavios, un bun catolic. Mergea la biserică și tot tacâmul... era foarte pios, un băiat model. Educat de măicuțe, era un tânăr bine-crescut. Acum e un caz clinic. Foarte emoționant. S-a schimbat dintr-odată. Mda. Ceva i s-a întâmplat. A luat-o pe căi greșite după moartea lui taică-su și uite ce-a ajuns!

I-au venit tot felul de idei bizare. S-a amoretat de toate femeile alea imagine. E drept că mereu a avut ceva bizar tipu' ăsta, dar femeile au scos la suprafață ce avea mai rău în el. Țin minte că-l vedeam deseori pe puști plimbându-se de unul singur prin zonă, locuia cu maică-sa și cu soră-sa în casa aia cu stucaturi, de vizavi de școală. Mergea adesea la Jim's Place. Întrebați-l pe Jim de el. Jim l-a cunoscut foarte bine. A lucrat la fabrica de conserve. A tot schimbat slujbă după slujbă, dar n-a fost în stare să rămână într-un loc, căci era prea instabil – prea instabil... Îi lipsea o doagă. Îi fila o lampă. Nebun, vă spun eu, nebun de legat. Mda, prea multe femei, femei de soi rău. Ar fi trebuit să auziți vorbăria aia goală. Ca un sonat. Cel mai mare mincinos din districtul Los Angeles. Avea halucinații. Accese de grandomanie. Un pericol pentru societate. Urmărea femeile pe stradă. Se enerva pe muște și le mânca. Femeile i-au făcut-o. A omorât și o grămadă de crabi. I-a măcelărit pe toți într-o după-amiază. Pur și simplu dement. Cel mai dement individ din districtul Los Angeles. Bine că l-au închis. Ziceți că l-au găsit bătând prin preajma docurilor? Ei bine, el e! Probabil căuta alți crabi pe care să-i decimeze... Un real pericol, vă spun sincer! Locul lui e în spatele gratiilor! Trebuie să analizați situația cu mare atenție! Țineți-l acolo pentru tot restul vieții! Ne simțim mai

În siguranță, știind că dementul ăla e după gratii. Și totuși, un caz trist... Îmi pare teribil de rău pentru mama și sora lui. Ele se roagă pentru el seară de seară. Vă dați seama? Da! Poate și ele sunt duse...

M-am prăbușit pe masă și am început să plâng. Voiam să mă rog din nou. Îmi doream să spun rugăciuni mai mult decât orice altceva pe lume.

Ha! Nebunul vrea să se roage!

Un nebun rugându-se!

Poate că fondul lui religios e de vină... Poate că a fost prea evlavios când era mic... Ciudat lucru cu omul ăsta! Foarte ciudat! Mi-am mușcat degetele. Am început să zgârii masa. Mi-am înfipt din nou dinții în pielea de la degetul mare. Am ronțait-o iarăși cu patimă. Caietele erau împrăștiate în jurul meu, pe masă. Ce mai scriitor! O carte despre pescăriile californiene! O carte despre voma californiană!

Râsete.

Le-am auzit pe mama și pe Mona în camera de alături. Vorbeau despre bani. Mama se plângea amar. Spunea că nu vor supraviețui nicicum din salariul meu de la fabrică. Că poate mai bine ne-am muta cu toții la unchiul Frank. El va avea grijă de noi. Știam de unde-i vin ideile astea. Erau exact cuvintele unchiului Frank. Iar vorbise cu mama. Știam. Și mai știam că ea nu repeta întocmai ce-i spusese el: că eram un pierde-vară și că nimeni nu se putea baza pe mine, că ar trebui să se aștepte la ce era mai rău din partea mea. Iar mama o tot bătea la cap pe Mona, care nu zicea nimic. De ce nu-i răspundea? De ce trebuia să fie atât de nepoliticoasă? Atât de insensibilă?

Am sărit ca ars și am intrat în cameră la ele.

— Răspunde-i mamei când vorbește cu tine!

Mona s-a îngrozit văzându-mă. Era prima oară când vedeam frică în ochii ei. Am profitat de ocazie. Era ceea ce-mi dorisem dintotdeauna. Am sărit la ea.

— Ai grijă, a spus.

Își ținea răsuflarea, sprijinindu-se de spătarul scaunului.

— Arturo! a intervenit mama.

Mona a plecat în dormitor și a trântit ușa. S-a baricadat înăuntru. A strigat-o pe mama să mă țină departe de ea. Cu un șut, am dat ușa de perete. Mona s-a retras cu spatele, până s-a ciocnit de zid. Gâfâia de spaimă.

— Ai grijă!

— Mironosițo!

— Arturo! m-a admonestat mama.

— Mironosițo! Deci zici că e stupidă cartea, nu? Deci te-a făcut să râzi, nu? Deci a fost cea mai proastă carte pe care ai citit-o vreodată, nu?

Mi-am luat avânt și i-am ars un pumn.

A dus mâna la gură și s-a prăvălit printre perne. Mama a intrat țipând. Sângele șiroia printre degetele Monei.

— Așadar ai râs, ai? M-ai batjocorit, ai? Ți-ai bătut joc de munca unui geniu! A lui Arturo Bandini! Ei bine, acum Bandini se răzbună. Se răzbună în numele libertății!

Mama se făcuse scut între noi. Am încercat s-o dau la o parte. A sărit la mine ca o pisică sălbatică.

— Leși afară! a răcnit ea. Afară cu tine!

Mi-am luat haina și am plecat. Le-am lăsat în urmă: mama bâiguia ceva de neînțeles, iar Mona gemea. Presimțeam că n-o să le mai văd niciodată. Și mă bucuram.

Capitolul douăzeci și cinci

Ajuns în stradă, habar n-aveam încotro s-o iau. Orașul oferea doar două direcții demne de luat în seamă: spre est și spre vest. La est era Los Angeles. La vest, la niciun kilometru, era marea. Am luat-o în direcția mării. Era foarte frig pentru o noapte de vară. Ceața începuse să se reverse peste oraș. O adiere slabă o purta încolo și-ncoace, în fâșii lungi, alburii și leneșe. Dinspre canal se auzeau sirene mugind ca o turmă de tauri. Mi-am aprins o țigară. Aveam sânge pe degete – sângele Monei. M-am șters de pantaloni. Nu se ducea cu una, cu două. Am ridicat pumnul în aer, lăsând să-l umezească sărutul rece al ceții. Apoi mi-am frecat din nou degetul. Dar tot nu se ducea. Așa că am băgat mâna în noroiul strâns la marginea trotuarului și am mânjit-o până când sângele a dispărut. Doar că m-am julit destul de tare la încheieturi, așa că acum nu mai aveam sângele Monei pe degete, ci sângele meu.

— Bine, hai, sângerează... Dă-i drumul, sângerează!

Am traversat curtea școlii și am mers în jos pe Bulevardul Avalon, cu pași grăbiți. Încotro, Arturo? Țigara avea un gust oribil, de parcă aș fi tras dintr-un smoc de păr. Am scuipat-o pe trotuar, în fața mea, și am strivit-o apăsând cu călcâiul. După câțiva pași, am privit înapoi peste umăr. Eram uluit. Încă mai ardea, scoțând un firicel subțire de fum. Am mai mers câțiva metri, gândindu-mă tot la țigară. Încă mai trăia. Mă durea faptul că putea arde atâta timp. De ce mai ardea? De ce nu se stinsese complet? Să fi fost un semn rău? Dar de ce să-i refuz țigării ușurarea de a intra în

lumea celor drepti? De ce s-o las să agonizeze arzând mocnit? În halul acesta ajunsese? Devenisem un monstru atât de feroce încât să-i neg țigării dreptul de a se stinge pentru totdeauna?

M-am întors grăbit.

Era acolo, pe jos.

Am strivit-o sub pantof, până n-a mai rămas decât o pată maronie.

Mi-am zis: „Adio, dragă țigară. Ne vedem în Rai“.

Apoi am mers mai departe. Ceața mă lingea cu milioanele ei de limbi reci. Mi-am încheiat nasturii de la haina de piele, pe toți mai puțin ultimul de jos.

De ce nu-l încheiam și pe ultimul?

Dilema asta mă enerva. Să-l închei sau să-l las desfăcut, să-l fac de râsul lumii nasturilor, ca pe-un nasture inutil ce e?

Am să-l las desfăcut.

Ba nu, am să-l închei.

Ba nu, am să-l las desfăcut.

N-am făcut niciuna, nici alta. Am invocat un caz de forță majoră și am smuls nasturele, aruncându-l cât colo pe stradă.

„Îmi pare rău, nasture drag... Am fost prieteni buni vreme îndelungată, te-am atins adesea cu duioșie, iar tu mi-ai ținut de cald în nopțile reci. Iartă-mă pentru ce ți-am făcut. Ne vedem în Rai.“

M-am oprit în dreptul băncii, ca să privesc urmele de chibrituri scăpărate de zid. Părea un Purgatoriu al dărelor de catran, iar motivul pentru care rămăseseră prizoniere acolo era că nu aveau un suflet al lor. Doar o singură dâră avea suflet – cea lăsată de chibritul femeii în haină mov. Să-i fac o vizită? Sau să merg mai departe?

O să mă opresc.

Ba nu, o să merg mai departe.

Chiar așa o să fac.

Ba nu.

Și da, și nu.

Da și nu.

M-am oprit.

Am găsit dâra chibritului scăpărat de femeia în haină violet. Ce frumoasă era! Câtă artă în acea urmă! Ce expresie! Am scăpărat și eu un chibrit și am văzut că a lăsat o dâră lungă și diformă. Apoi am îndesat fosforul incandescent în urma lăsată de chibritul ei. Părea că s-a lipit de perete.

— Încerc să te seduc. Te iubesc și-ți declar în mod public dragostea

mea. Nu vezi cât ești de norocoasă?

Chibritul meu ardea lipit chiar acolo, peste urma artistică lăsată de ea. Apoi s-a desprins și a căzut, cu ultimele scântei agonizând pe asfalt. Am luat-o din loc cu pași apăsați, soldățești, ca un cuceritor care tocmai înrobise sufletul unei dăre lăsate de un chibrit aprins pe perete.

Dar de ce se stinsese și căzuse chibritul meu? Chestia asta mă intrigă. M-a cuprins panica. De ce se întâmplase asta? Meritam eu așa ceva? Doar eram Arturo Bandini – scriitorul. De ce mă lăsase baltă chibritul acela blestemat?

M-am întors spumegând de furie. Am găsit chibritul în locul în care căzuse pe trotuar, zăcând stins, mort, așa încât să-l poată vedea toată lumea. L-am ridicat.

— De ce-ai căzut, hm? De ce m-ai trădat chiar în clipa triumfului meu? Eu sunt Arturo Bandini, marele scriitor. Ce mi-ai făcut?

Niciun răspuns.

— Vorbește! Îți cer o explicație.

Niciun răspuns.

— Prea bine. Nu am de ales. Trebuie să te distrug.

L-am rupt în două și l-am aruncat în rigolă. A aterizat lângă un alt chibrit, încă întreg, un chibrit frumușel, purtând capișon de fosfor albastru, un chibrit sofisticat, umblat prin lume. Alături de el zăcea al meu, umilul meu chibrit cu spinarea frântă.

— Mă faci de rușine. Acum chiar că va trebui să suferi. Te las pradă batjocurii celor din regatul chibriturilor. Acum toate chibriturile te vor vedea și vor râde amarnic. Așa să fie. Bandini a hotărât. Bandini, marele maestru al peniței!

După doar câțiva metri înșă, mi s-a părut teribil de nedrept ce făcusem. Bietul chibrit! Jalnicul meu prieten! Chiar nu era nevoie să-i mai fac și eu una ca asta! El își dăduse toată silința. Știam cât de rău se simțea! M-am întors la el și l-am ridicat. L-am băgat în gură și l-am morfolit.

Acum nu-l va mai recunoaște niciun alt chibrit. L-am scuipat în palmă. Uită-te la el, ce zdrobit, ce amorf este, parc-ar fi deja în stare de descompunere! Bine-așa! Minunat! O minune a decăderii! Bandini, te felicit! Tocmai ai făcut o minune! Ai forțat legile firii și ai grăbit reîntoarcerea la izvoare! Bravo ție, Bandini! Minunată treabă! Strașnică! Ești un zeu autentic, un supraom de netăgăduit, stăpân peste viață și lumea literelor!

Am trecut pe lângă sala de biliard Acme, apropiindu-mă de magazinul cu articole second-hand. Acum, magazinul era deschis. Vitrina arăta la fel

ca în acea noapte, cu trei săptămâni în urmă, când ea privise înăuntru – femeia cu haină mov. Și anunțul era tot acolo: CELE MAI BUNE PREȚURI LA AUR VECHI.

Îmi reveneau toate amintirile din acea noapte când îl învinsesem pe Gooch la sprint și câștigasem un trofeu atât de important pentru America. Dar ce făcea Gooch acum, Sylvester Gooch, puternicul olandez? Gooch, bătrâne prieten! Nu-l va uita el așa ușor pe Bandini! Era și el un mare atlet, aproape la fel de mare ca Bandini! Câte n-ar avea el de povestit nepoților... Când ne vorn revedea, pe teren neutru, ne vorn aminti cu plăcere de vremurile de odinioară, Gooch și cu mine. Dar unde să fi fost acum, acest fulger olandez? Cu siguranță pe undeva prin Olanda, făcându-si de lucru cu morile de vânt, cu lalelele și sabotii de lemn – această forță a naturii, care aproape îl egalase pe Bandini, se retrăsese să-și aștepte sorocul printre dulci amintiri, așteptându-l pe Bandini.

Dar unde să fi fost ea – femeia din acea noapte minunată? O, ceață, arată-mi drumul spre ea! Am multe de uitat. Fă-mă aidoma ție – să plutesc precum vaporii de apă, ușor ca sufletul – și poartă-mă până la femeia cu chipul alb, care mă așteaptă cu brațele deschise! CELE MAI BUNE PREȚURI LA AUR VECHI. Aceste cuvinte îi penetraseră pupilele, i se întipăriseră pe retină, în creier, îi rămăseseră adânc înscrise în cotloanele minții. Ele îi spintecaseră țesutul nervos, lăsaseră o dâră de memorie, ca atunci când scaperi un chibrit, o impresie pe care ea avea s-o poarte cu sine în mormânt. Minunat, minunat, Bandini, ce profund vezi tu lucrurile! Cât de misterioasă e apropierea ta de divinitate! Cuvintele acelea, adorabile cuvinte, frumusețea limbajului în sine, se întipăriseră adânc în mintea ei...

Și parcă te văd, femeie a unei singure nopți – te văd în toată sfințenia ta, întinsă pe pat, într-un dormitor mizerabil dintr-o pensiune ieftină din port, învăluită în ceață, cu picioarele dezvelite și reci, căzute pradă sărutului otrăvit al ceții. Părul tău miroase dulceag, a sânge, iar ciorapii tăi ruși atârnă pe un scaun șubred, sub lumina rece a unui bec chior. În jur se ridică mirosul de piele udă și de praf, iar pantofii albaștri scâlciați sunt aruncați melancolic la marginea patului. Fața ta e pictată oribil cu smacurile ieftine de la Woolworth, buzele îți sunt fanate – și totuși, aceste buze vinete mă cheamă la ele, să vin, să vin... să intru în camera aceea sordidă și să mă năpustesc asupra formelor tale veștede, să dau la schimb frumusețea mea pe frumusețea ta descompusă, să transform lumina în întuneric, un întuneric care să înghită gemetele noastre de iubire, de iubire abjectă, și să ne luăm rămas-bun de la zorii cenușii care

nu vor să se reverse odată, dar nici nu se mai sfârșesc.

CELE MAI BUNE PREȚURI LA AUR VECHI.

Mi-a venit o idee! Soluția tuturor problemelor mele. Salvarea lui Arturo Bandini.

Am intrat.

— Până la cât aveți deschis?

Evreul din spatele grilajului nici nu și-a ridicat ochii din registrele lui.

— Înc-o oră.

— Mă întorc imediat.

Când am ajuns înapoi acasă, nu mai era nimeni. Pe masă am găsit un bilet nesemnat. Îl scrisese mama.

„Ne-am dus să înnoptăm la unchiul Frank. Vino și tu.”

Cuvertura era trasă de pe pat. Zăcea mototolită în hol, alături de o pernă, ambele pătate cu sânge. Pe măsuta de la cuier erau bandaje și o sticlă albastră de spirt. O oală cu apă înroșită ocupa scaunul. În spatele ei, am zărit verigheta mamei. Am băgat-o în buzunar.

Am tras cufărul de sub pat. Erau multe lucruri în el, suveniruri din vremea copilăriei, pe care mama le păstrase cu sfințenie. Le-am scos unul câte unul. Era o despărțire sentimentală, o ultimă privire spre trecut, înainte de a mă îndrepta către viitorul lui Bandini. Cârliionțul de păr blond prins între paginile unei cărți de rugăciuni: era părul meu de copil. Cartea de rugăciuni o promisem în dar, în ziua primei spovedanii.

Tăieturi din ziarul local, de când terminasem școala primară; alte tăieturi de când renunțasem la liceu. Tăieturi despre Mona, o poză din ziar cu ea, în rochia pe care o purtase la prima spovedanie. Poza ei împreună cu mine, în ziua Confirmării. O poză de Paști, cu amândoi. Poza noastră de când cântam împreună în cor. Poza noastră de la sărbătoarea Imaculatei Concepțiuni. Apoi o pagină de „spânzurătoare”, din școala primară, joc la care eram infailibil.

Tăieturi din ziar cu piesele de teatru jucate la școală. Toate carnetele mele de note, de la primul la ultimul. Și toate ale Monei. Nu fusesem eu prea tare la învățătură, dar trecusem mereu clasa. Iată mediile: aritmetică, 7; istorie, 8; geografie, 7; ortografie, 8; religie, 9,9; engleză, 9,7. Cu religia și engleza n-am avut niciodată probleme. Dar iată și mediile Monei: aritmetică, 9,6; istorie, 9,5; geografie, 9,7; ortografie, 9,4; religie, 9; engleză, 9.

Mă întrecea la alte materii, dar la engleză și la religie niciodată. Ha, ha! Foarte nostim! Biografia lui Arturo Bandini vor ști să speculeze anecdota aceasta: cel mai înverșunat adversar al lui Dumnezeu avea note mai bune

la religie decât cea mai bună prietenă a lui Dumnezeu – și ambii erau din aceeași familie!

Ce ironie! Ce biografie pe cinste! O, Doamne, să citești și să te prăpădești!

La fundul cufărului am dat peste ceea ce căutam. Erau bijuteriile de familie, învelite într-o bucată de catifea cu model oriental. Erau două inele de aur masiv, un ceas și un lănțic de aur, un set de butoni de aur, un set de cercei de aur, o broșă și o camee de aur, câteva ace de cravată din aur, un lanț de aur și alte câteva mărunțișuri. Erau bijuteriile pe care tata le cumpărase într-o viață de om.

— Cât dați pe astea? am întrebat eu.

Evreul a făcut o față posacă.

— Astea-s vechituri. Nu le pot vinde.

— Bine, bine, cât? Parcă în anunț scria: CELE MAI BUNE PREȚURI LA AUR VECHI.

— Poate o sută de dolari, da' nu cred că le pot vinde. Nu prea au aur în ele. Mai mult tinichea.

— Hai să zicem două sute și ți le dau pe toate!

Mi-a zâmbit amar, îngustându-și ochii negri între pleoapele de broască.

— Niciodată. Nici într-o mie de ani.

— Hai să zicem o sută șaptezeci și cinci.

A împins bijuteriile înapoi spre mine.

— Ia-le, nu-ți dau niciun cent în plus. Doar cincizeci de dolari.

— Hai să zicem o sută șaptezeci și cinci.

Ne-am învoit la o sută zece. Mi-a dat bancnotele una câte una. Erau mai mulți bani decât avusesem laolaltă în toată viața mea de până atunci. Am crezut că leșin, văzând atâta bănet. Dar nu mi-am trădat slăbiciunea.

— Asta-i hoție curată! am spus. Jaf la drumul mare!

— Vrei să spui filantropie. Practic, îți fac cadou cincizeci de dolari.

— Monstruos! m-am arătat eu indignat. Scandalos!

Cinci minute mai târziu, eram deja în capătul celălalt al străzii, la Jim's Place. Jim ștergea niște pahare în spatele tejghelei. M-a salutat ca întotdeauna.

— Sal'tare! Cum mai merge treaba la fabrica de conserve?

M-am așezat, am scos din buzunar fișicul de bancnote și le-am numărat din nou.

— Da' ai ceva bani, a zâmbit el.

— Cât îți datorez?

— Păi, nimic...

— Ești sigur?
— Nu-mi datorezi niciun cent.
— Plec din oraș, am spus. Mă întorc la cartierul general. Mi-am spus că poate îți datorez ceva bani. Vreau să-mi plătesc toate datoriile.

S-a holbat la bani.

— N-ar fi rău să-mi datorezi măcar juma' din banii ăia...

— Nu sunt toți ai mei. O parte sunt de la partid. Bani pentru cheltuielile de călătorie.

— A, facem o partidă de despărțire?

— Nu, nu o partidă. Am spus partid. Partidul Comunist.

— Adică... rușii ăia?

— Spune-le cum vrei. Comisarul Dimitriev mi i-a trimis. Bani de cheltuială.

A făcut ochii mari. A fluierat intrigat și a pus jos șervetul.

— Tu ești comunist?

A accentuat greșit cuvântul, pe a doua silabă.

M-am ridicat și am mers către ușă, uitându-mă cu atenție în susul și în josul străzii. M-am întors și am arătat cu capul spre fundul magazinului, unde erau mesele.

— Mai e ceva acolo? am întrebat eu în șoaptă.

A dat din cap în semn că nu. M-am așezat. Ne uitam unul la altul fără să scoatem un cuvânt. Mi-am umezit buzele. S-a uitat și el spre stradă, apoi din nou la mine. Ochii i se plimbau în cap. Mi-am dres glasul.

— Poți să ții un secret? Pari a fi om de încredere. Poți?

A înghițit cu zgomot și s-a aplecat către mine.

— Rămâne între noi, deci... Ei bine, află că da, sunt comunist!

— Rus?

— În principiu, da. Dă-mi o ciocolată fierbinte!

Parcă-i înfipsesem un cuțit în coastă. Îi era teamă să-si mai ia ochii de la mine. Chiar și când s-a întors ca să prepare licoarea, tot mă privea peste umăr. Am chicotit și mi-am aprins o țigară.

— Hai, că suntem inofensivi, să știi, am râs eu.

N-a scos un cuvânt.

Am băut ciocolata cu înghițituri mici, oprindu-mă din când în când, ca să chicotesc. Erau puseuri scurte de râs care-mi veneau din gât.

— Hai, pe bune, să știi că suntem chiar umani...

S-a uitat la mine ca la un spărgător de bănci.

Am râs din nou degajat, vesel.

— Ei, s-audă Dimitriev una ca asta! În următorul meu raport îi voi relata

totul. Bătrânul Dimitriev își va râde în barba lui neagră. Ce va mai râde rusul ăsta trecut prin viață! Da', pe bune, te asigur că suntem inofensivi! Sincer îți spun. Chiar nu știai? Pe bune...

— Nu, nu știam.

Am râs din nou.

— O, nu se poate, sigur știai...

M-am ridicat și am râs cu poftă.

— Vai, s-audă bătrânul Dimitriev una ca asta! Cum va mai râde el în barba lui neagră, rusul ăsta trecut prin viață!

M-am dus spre intrarea magazinului, unde era standul cu reviste.

— Ei, ia să vedem ce mai citește burghezia în seara asta...

N-a spus nimic. Ostilitatea lui se întindea acum ca o frânghie între noi doi, gata-gata să plesnească. Ștergea paharele cu dușmănie, unul după altul.

— Trebuie să-mi plătești băutura.

I-am dat o bancnotă de zece dolari.

A deschis casa de marcat. A scos de-acolo restul și mi l-a aruncat pe tejghea.

— Poftim. Altceva?

Am luat restul, mai puțin o monedă de douăzeci și cinci de cenți. Era bacșișul meu obișnuit.

— Ai uitat moneda asta, a spus el.

— O, nu, am zămbit eu. E pentru tine, un mic bacșiș!

— Nu-l vreau. Ține-ți banii.

Fără să scot un cuvânt, zămbind jovial, am băgat moneda în buzunar.

— Bătrânul Dimitriev – să-l vezi cum se va prăpădi de râs!

— Mai dorești ceva?

Am luat toate cele cinci numere din *Artists and Models* de pe raft. În momentul în care le-am atins, mi-am dat seama de ce venisem la Jim's Place cu atâta bănet în buzunar.

— Aș mai lua și astea.

S-a aplecat peste tejghea.

— Câte ai acolo?

— Cinci.

— Nu pot să-ți vând decât două. Pe celelalte le-am promis unui alt client.

Știam că minte.

— Bine, atunci le iau pe astea două, tovarășe!

M-am îndreptat apoi către ieșire, simțindu-i privirea dușmănoasă în

ceafă. Am ieșit și am traversat curtea școlii. Ferestrele de la apartamentul nostru nu erau luminate. Uf, din nou cu femeile mele... Uite-l pe Bandini venind la braț cu femeile sale. Aveau să-mi țină de urât în ultima noapte petrecută în acest oraș. Dintr-odată am simțit din nou vechea amărăciune.

Nu, Bandini nu va ceda. Niciodată!

Am făcut revistele sul și le-am aruncat cât colo. Au căzut pe trotuar, fâlfâind prin ceață, iar în zborul lor mi s-a părut că fotografiile s-au desfăcut, pentru o clipă, ca niște flori negre. Am dat să le iau de pe jos, dar m-am oprit. Nu, Bandini! Un supraom nu face așa ceva! Bărbatul puternic acceptă ispita în preajma sa doar ca să-i reziste. Apoi am dat iar să le culeg de pe jos. Curaj, Bandini! Luptă până la ultima redută! M-am strunit din toate puterile ca să mă întorc acasă fără reviste. Ajuns în fața ușii, am privit înapoi. Nu se vedeau prin ceață.

Cu pași triști, am urcat scările, care scârțâiau sinistru. Am deschis ușa apartamentului și am aprins lumina. Faptul că eram singur mă mai alina, dar mă și stârnea. Nu, nu și în noaptea asta, în ultima noapte, când trebuia să plec victorios!

M-am lungit. Am sărit din pat. Iar m-am lungit. Iar am sărit din pat. Am cotrobăit prin apartament, în bucătărie, în dormitor, în debara. M-am îndreptat către ușă și am zâmbit. Apoi către birou, către fereastră... Femeile fâlfâiau prin ceață. Eu cotrobăiam prin apartament. E ultima ta bătălie! O să învingi! Numai să lupți!

Și iar m-am dus către ușă. Apoi m-am trezit coborând scările. Pierzi teren... luptă ca un supraom! Murmurul misterios al ceții mă înghițea. Nu în noaptea asta, Bandini! Nu te lăsa prost ca un oareșicare. Fii erou de data asta!

Și iată-mă întorcându-mă în apartament, cu revistele în mână. A cedat lașul! A pierdut din nou!

Uită-te la el cum se furișează prin ceață cu femeile lui de hârtie. Așa se va furișa mereu și prin viață, cu femeile lui de hârtie și cu cărțile-alea blestемate. În cele din urmă îl vor găsi mort în ceața propriei existențe, zăcând în balta acelorași iluzii.

O tragedie, domnule. O tragedie cumplită. A fost un om fără coloană vertebrală, trăind cum se nimerea.

I-am găsit cadavrul jos, la malul mării. Da, domnule. Avea un glonț înfipt în inimă. Da, s-a sinucis, domnule. Ce să facem acum cu cadavrul? A, pentru știință? E o idee foarte bună, domnule. La Institutul Rockefeller, nici mai mult, nici mai puțin... Și el și-ar fi dorit asta, domnule. Ar fi trecut-o în testament. Căci a fost un mare iubitor al științei, domnule – al științei și

al femeilor de hârtie.

M-am așezat pe divan și am dat paginile, una câte una. Ah, femei, femei...

Dintr-odată m-am trezit pocnind din degete.

Mi-a venit o idee!

Am aruncat revistele și am cotrobăit în jur după ceva de scris. Un roman! Un roman nou-nouț. Ce idee! Sfinte Dumnezeule, ce idee genială! Primul a fost un eșec, desigur. Dar nu și acesta! În această nouă viziune, Arthur Banning urma să nu mai fie putred de bogat, ci sărac lipit. El nu va mai cutreiera lumea în căutarea femeii visurilor sale, nu! Va fi exact invers. Femeia îl va căuta pe el! Oau! Ce idee genială! Femeia va simboliza fericirea, iar Arthur Banning va fi exponentul masculinității. Ce idee strălucită!

Am început să scriu. Dar, după câteva minute, eram deja dezgustat. M-am schimbat de haine și mi-am făcut valiza. Aveam nevoie de o schimbare de decor. Orice mare scriitor are nevoie de variație. După ce am terminat de împachetat, m-am așezat la masă și i-am scris mamei o scrisoare de adio.

Dragă Femeie Care Mi-a Dat Viață,

Ofensele teribile și perturbările acestei nopți au luat proporții nebănuite, fapt care mă obligă pe mine, Arturo Bandini, să iau o decizie gigantică și gargan- tuelică. Te informez asupra intențiilor mele în termeni cât se poate de clari. Ergo, te părăsesc acum, pe tine și pe veșnic fermecătoarea ta fiică (draga mea soră Mona), plecând, în deplină solitudine, în căutarea promițătorului uzufuct al carierei mele incipiente. Ceea ce vrea să spună că, în această seară, plec înspre metropola de est, spre Los Angeles, orașul îngerilor. Vă încredințez benignei generozității a fratelui tău, Frank Scarpi, care este, cum se spune, un bun familist (sic!). N-am un sfânt, dar vă conjur în termeni cât se poate de fermi să încetați cu anxietățile voastre cerebrale cu privire la soarta mea, căci nu încap în doială că nemuritorii zei mă au în grijă. După ani și ani, am făcut jalnica descoperire că traiul împreună cu tine și cu Mona este păgubos pentru sublimul și mărinimosul scop al Artei, așa că îți repet, în termenii cei mai clari, că sunt, fără putință de tăgadă, un artist, un creator. Și, *per se*, scânteile plâpânde ale rațiunii și intelectului nu găsesc teren prielnic în hegemonia distorsionată și coruptă pe care noi, bieți muritori, în lipsa unei terminologii adecvate, o numim acasă. În termeni cât se poate de clari, îți mărturisesc dragostea mea, te binecuvântez și jur cu mâna pe inimă, în termeni cât se poate de

clari, că te iert, nu doar pentru tot ce a intervenit, din păcate, în această seară, ci și pentru toate celelalte seri. Ergo, estimez, în termeni cât se poate de clari, că-mi vei întoarce aceleași sentimente într-un mod asemănător. Dă-mi voie să-ți spun, în concluzie, că am multe lucruri pentru care să-ți mulțumesc, o, femeie care a insuflat duhul vieții în creierul destinului meu. Vai, căci adevăr grăiesc, adevăr grăiesc!

Semnat:
Arturo Gabriel Bandini.

Cu valiza în mână, am luat-o înspre gară. Aveam de așteptat vreo zece minute până la trenul de noapte spre Los Angeles. M-am așezat și am început să mă gândesc la noul meu roman.